

A SZOMBATHELYI EGYHÁZMEGYE LELKIPÁSZTORI TERVE
LEGYÜNK MA IS „A SZENTEK FÖLDJE”!

A SZOMBATHELYI EGYHÁZMEGYE LELKIPÁSZTORI TERVE

Legyünk ma is „a szentek földje”!

**MARTINUS KIADÓ
SZOMBATHELY
2020**

**I.
LEGYÜNK MA IS
„A SZENTEK FÖLDJE”!**

LELKIPÁSZTORI TERV

Szent II. János Pál pápa egyházmegyénket a szentek földjének nevezte.¹ Szent Kvirin és Szent Rutilus vértanúk, Szent Márton püspök, Szent Leonianus apát példája, Boldog Batthyány-Strattmann László, a szegények orvosa és az ő hitben, az életszentségre való törekvésben hűséges társa Coreth Mária Terézia, Boldog Brenner János vértanú és Isten szolgálója Mindszenty József életpéldája, valamint egyházmegyénk sok névtelen hitvalló, hitéért üldöztetést is vállaló keresztényének élete arra sarkall minket, hogy mi is kövessük Krisztus hívását az életszentségre.

Erre hív minket a Szentírás szava újra és újra: „Járj előttem, és légy tökéletes!” (Ter 17,1) „Legyetek szentek, mert én az Úr, a ti Istenetek szent vagyok!” (Lev 19,2) Jézus a tanítványait megtérésre, a mentalitásuk átalakítására hívta (Mk 1,15). Felszólít minket, hogy igaz voltunk haladja meg az írástudókét és a farizeusokét, hogy legyünk tökéletesek (Mt 5,20. 48). Felszólít minket, hogy egész szívvel szeressük Istent, felebarátainkat pedig úgy, mint önmagunkat (Mk 12,29-31). Hív minket arra, hogy járjunk a keskeny úton, és hogy legyünk készen mindent odaadni (Mt 7,13-14; Lk 14,33).

Ez az életszentség nem valamiféle emberi teljesítmény, hanem ajándék, Isten kegyelme (vö. 1Kor 15,10). Abból a túláradó örömből fakad, amikor valaki rátalál az elrejtett kincsre (Mt 13,44), amikor valaki találkozik Krisztussal, befogadja Őt. Ahogyan Szent Pál mondja, „szinte elárasztja őt Krisztus kegyelme” (1Tim 1,14). „A szeretetnek nem az a lényege, hogy mi szeretjük Istent, hanem hogy Ő szeret minket, és elküldte Fiát bűneinkért engesztelésül.” (1Jn 4,10) Szentnek lenni annyi, mint beengedni az életünkbe Isten végtelen szeretetét, az Ő fényét, és tovább sugározni azt mások felé. Szentnek lenni annyi, mint Isten és a felebarát szeretetében élni, nagylelkű, még a nehézségek között is örömteli önátadásban.

¹ 1991. aug. 19-i pápalátogatási beszéd.

„Aki szeretetben él, Istenben él... Ha szeretjük egymást, bennünk marad az Isten, és a szeretete tökéletes lesz bennünk” (vö. 1Jn 4,7-12). A földi életünk arra való, hogy megtanuljunk szeretni, és így belenőjünk, beléphessünk Isten örök szeretetébe (vö. 1Kor 13,8-13).

Minden igazi megújulás az emberi szívben kezdődik. Nem stratégiák, nem szervezés, nem programok hozzák az igazi megújulást, hanem Isten kegyelme, amit befogadunk, és amely megújít minket, megújítja a Föld színét (Zsolt 104,30).

Legyünk ma is a szentek földje! A mai világ, amely sok esetben távolodik a hittől, a szentekre még mindig odafigyel, az ő példájuk a mai embert is megérinti. Isten arra hív minket, hogy nagy odaadással, szentként éljünk. Az egyházmegye lelkipásztori tervének legfőbb célja az, hogy ebben segítsen mindannyiunkat, papokat, szerzeteseket, világi híveket, családokat, fiatalokat és idősebbeket.

Az egyházmegye lelkipásztori terve a lelkipásztorkodás egyes területeit veszi sorra. Az egyes fejezetek (a legelső kivételével) három részből állnak: a Szentírás, az egyház tanítása és szentjeink életpéldájának üzenete az adott témakörrel; az egyházmegye helyzete a témakört illetően; lelkipásztori irányelvek. A lelkipásztori irányelvek azt a néhány legfontosabb célkitűzést foglalják magukban, amelyeket az elkövetkező években meg akarunk valósítani, amelyek minden plébánia számára – a helyi körülmények figyelembe vételével – kötelező erejűek. A lelkipásztori terv fontos második része a paptestvéreimhez írt levél. Ebben összefoglalom mindazt, amit a papi lelkiség és a lelkipásztorkodás terén az atyáktól várok, amit egyházunk sok, ebben a témában kiadott irányelve a mi egyházmegyénk számára alkalmazva számunkra előír. A lelkipásztori terv végén egy mellékletben még nagyon sok olyan javaslatot találunk, amelyeket az egyes plébániák igen nagy haszonnal magukévá tehetnek.

Kérem a paptestvéreket, a szerzeteseket, a világi keresztény testvéreket, hitoktatókat, családokat, fiatalokat, idősebbeket, hogy olvassák nyitott szívvel a lelkipásztori tervben foglaltakat, igyekezzenek magukévá tenni és életté váltani. Legyen a Szombathelyi Egyházmegye, legyenek a családi otthonaink, a plébániáink, szerzetes házaink, közösségeink ma is a

szentek földje! Lássák meg az életünkön a hittől eltávolodott testvéreink is, hogy Istenben élni öröm! Segítsen minket mindennek megvalósításában a Boldogságos Szűzanya és egyházmegyénk szentjeinek közbenjárása!

1. „NÉLKÜLEM SEMMIT SEM TEHETTEK.” (Jn 15,5)

Minden igazi megújulás, minden hiteles lelkipásztori cselekvés a Krisztussal való találkozás örömeiből, a Benne és Vele való élet kegyelmi gazdagságából fakad. Az Egyház küldetése nem valamiféle emberi stratégia, hanem az Istenben való élet túlsordulása. Az Egyház nem alulról, nem emberi erőből épül, hanem felülről. Isten ígéje, a szentségek, a kegyelem élteti.

Szent Márton kisugárzása abból a mély Isten-keresésből fakadt, amely már 10 éves korában betöltötte őt, abból a túlradó szeretetből, amellyel megosztotta köpenyét, megölelte a leprást, abból a szüntelen imádságból, amely végigkísérte az életét.² Isten szolgálja Mindszenty József bíboros életének számtalan gyümölcse mögött az ő nagy istenszeretete, aszketikus élete, imádsága rejtőzik.³ Boldog Brenner János kispapi és papi életét átjárta az a tűz, amelyről olyan sokat ír lelki naplójában, amelynek szelíd fényét annyian érezték az ő közelében, és amely erőssé tette őt a vértanúság éjszakáján.⁴ Boldog Batthyány László életének forrása őszinte megtérése, a napi Szentmise, a gyakori szentgyónás, a mély imádságos élete

2 Sulpicius Severus, Szent Márton élete 2. 3. 18. 26.

3 Kovács Gergely, Isten embere. Szentől szembe Mindszenty bíborossal (Új Ember Budapest 2005), 58.

4 Boldog Brenner János vértanú üzenete (Martinus kiadó Szombathely, 2019), 13-14. 61-64; Császár István – Soós Viktor Attila, A magyar Tarziciusz (Brenner János Emlék-hely Alapítvány, Szentgotthárd 2003) 61-62. 78.

volt, ebből fakadt szeretete a családja, a betegek és a szegények felé.⁵

Az Egyház megújulása, küldetésének hiteles megvalósulása ezért szent embereken, Isten felé nyitott szíveken keresztül történik. Lelkipásztori tervünk legfőbb üzenete ezért ez: **Legyünk ma is a szentek földje! Élünk Krisztusban, az Ő kegyelmében, hiszen nélküle semmit sem tehetünk.**

A papság lelki életéről bővebben írtam a paptestvéreknek szóló üzenetben. Minden lelkipásztor törekedjen a Krisztusban való élet elmélyítésére, hiteles megélésére! Legyenek életének éltető forrásai a Szentírás, az elmélkedés, a rendszeres szentgyónás, a Szentmise átélt napi megünneplése, a zsolozsma odafigyelő imádkozása, a Szűzanya tisztelete! Örömmel mondja ki minden nap a maga igenjét a meghívó Krisztusnak! Tűzzel, szívvel élje a papságát, amely „ajándék és titok” (Szent II. János Pál). Minden paptestvér törekedjen a nagylelkű szolgálat szellemében élni nap mint nap!

A világi keresztény testvéreket ugyanerre buzdítom. Éljetek Istenben, az Ő szeretetében! Járuljatok gyakran a kegyelem forrásaihoz, a szentségekhez! Legyen mindennapi forrásotok a Szentírás, az Evangélium olvasása, átelmélkedése! Imádkozatok együtt a családjaitokban! A hit átadásának, a gyermekek igazi értékekre való nevelésének legszentebb pillanatai ezek. Boldog Batthyány-Strattmann László és Boldog Brenner János családjának példája erre tanít minket. Keressétek a rászorulókat, a szegények szolgálatának módjait! Legyetek élő, cselekvő tagjai hívő közösségeinknek! Bátran tegyetek tanúságot hitetekről! Legyetek a munkahelyen is a becsületes és szorgalmas munka, az emberség és jóindulat példái! Éljétek a szeretet titkát családotokban, közösségeitekben, környezetekben!

Lelkipásztori tervünk legfontosabb, legelső, és kihagyhatatlan kiindulópontja ez. Innen fakadhatnak majd hiteles tettek, fakadhat az evangélium továbbadása.

5 Puskely Mária, Boldog Batthyány-Strattmann László (Szent István Társulat, Budapest 2003) 29-31. 33-34.

Mindenkit más utakon vezet a kegyelem, más ajándékokkal gazdagít a Szentlélek. Mindenki keresse ezt a számára kijelölt utat, az életszentség számára Isten által akart ösvényét. Ha ezt tesszük, az evangélium vetése bőséges termést fog hozni körülöttünk. Az itt következő lelkipásztori tervek nem egy egységes sémába akarnak kényszeríteni minden plébániát, minden lelkipásztort és világi hívőt. Mindenki a maga kegyelmi ajándékai szerint kell, hogy építő tagja legyen az Egyháznak, a Titokzatos Testnek. A tervünkben felsorolt irányelvek hangsúlyokat jelentenek, az evangéliumnak és az egyház tanításának a mai idők jelei és a Szombathelyi Egyházmegye konkrét lelkipásztori helyzete fényében való értelmezését. Törekedjünk a saját személyes talentumaink, állapotbeli kötelességeink, valamint a helyi adottságok és lehetőségek szerint követni őket!

2. „TEGYÉTEK TANÍTVÁNYAIMMÁ MIND A NÉPEKET!” (Mt 28,19)

Alapelvek

Isten szeretete túlcsoordul, kiárad. Bonum est diffusivum sui.⁶ Meg akarja osztani lételeményét minden teremtményével. Jézus azért jött, „hogyan életük legyen és bőségben legyen” (Jn 10,10). Ezért kéri és parancsolja, hogy az örömhírt, a szeretet üzenetét adjuk tovább.

Aki valaha is átélte az Istenben való élet, a Vele való találkozás örömét, annak a számára nagyon természetes lesz, hogy ezt a kincset minden embertársának megpróbálja továbbadni.

Az ember szívét egészen egyedül Isten képes betölteni. Van bennünk egy olyan éhség, amit semmilyen földi kenyér nem tud jóllakítani. Az emberek Istenre szomjasak, akkor is, ha nem tudják ezt világosan megfogalmazni. „Mindenki Őérte él.” (Lk 20,38)

⁶ A jó természete az, hogy túlárad.

A lehető legfontosabbat, a Legnagyobb Jót adjuk, ha Krisztushoz vezetjük a felebarátainkat.

Ahogy Szent Pál megfogalmazta: „Krisztus szeretete sürget minket... Adósa vagyok görögnek és barbárnak, tudósnak és tudatlannak! Jaj nekem, ha nem hirdetem az evangéliumot!” (2Kor 5,14; Róm 1,15; 1Kor 9,16)

A Krisztusról való tanúságtételéért vállalta a vértanúságot Szent Kvirin, aki azt mondta Amantius helytartónak: „Az én hitvallásom nem török meg a kínokon.”⁷ Az evangélium átadásának vágya töltötte be Szent Mártont, amikor megkeresztelkedése után nem sokkal az Alpokon átkelve elment szüleihez, vagy amikor később püspökként fáradhatatlanul járta a falvakat, és vitte az igaz hit világosságát.⁸ Ugyanez a vágy élt Boldog Batthyány Lászlóban, aki mindenekelőtt a rá bízott betegek lelki szemét akarta megnyitni, imakönyvet írt a számukra, imádkozott velük és értük.⁹ Isten szolgálója Mindszenty József is a krisztusi hit fényét sugározta és védte, amikor Zalában plébániák, katolikus iskolák és más egyházi intézmények egész sorát hozta létre, amikor megszervezte a házaposztook szolgálatát, majd amikor bátran kiállt a náci és a kommunista diktatúrával szemben.¹⁰

Az Egyházmegye helyzete

Egyházmegyénk lakosság száma 2019-ben 370616, katolikusainak száma körülbelül 297000 volt. Az egyházmegye területén ekkor 38897 nem katolikus keresztény élt. A plébániák száma 70, az egyházmegyes papok teljes létszáma (a nyugdíjas atyákkal együtt) 99, közülük aktív

⁷ Th. Ruinart, Acta martyrum, 522-524.

⁸ Severus, Szent Márton élete, 5. 13-15.

⁹ Puskely, Boldog Batthyány-Strattmann László, 47. 86.

¹⁰ Kovács Gergely, Isten embere, 31.35.

lelkipásztor 82 atya, a lelkipásztori szolgálatot végző szerzetes atyák száma 10. Egy aktív lelkipásztorra jelenleg átlagosan 3230 hívő jut. 1788-ban egy aktív lelkipásztorra kb. 1220 hívő, 1990-ben kb. 1600, 2010-ben kb. 1850 hívő esett. Az aktív papok száma az utóbbi 30 évben nagymértékben csökkent: 1990-ben még 133, 2005-ben 120 aktív lelkipásztor volt, most 2020-ban pedig már csak 92 aktív lelkipásztor szolgál az egyházmegyénkben. Mindez azt mutatja, hogy az egyes lelkipásztorokra eső teher jelentősen megnőtt az utóbbi évtizedekben. Egy-egy atya sok esetben 8-10-12 települést is ellát. Egyre inkább szükséges a világi hívek bevonása az egyház apostoli küldetésének teljesítésébe. Szintén elengedhetetlen a felnőttek katekézisének, a felnőttek közösségeinek erősítése, e nélkül ugyanis a fiatalabb korosztályok nagy részét újra és újra el fogjuk veszíteni.

A keresztelesek száma 2019-ben 2403, az elsőáldozóké 1628, a bér-málkozóké 1326 volt. Az elsőáldozók száma nagyjából változatlan volt az utóbbi években (2010: 1683 elsőáldozó; 2015: 1673 elsőáldozó; 2019: 1628 elsőáldozó) a bér-málkozóké azonban jelentős változásokat mutat, amelyek elsősorban a bér-málkozás minimális életkorának változtatásaival függenek össze (2010: 1834 bér-málkozó; 2015: 876 bér-málkozó; 2019: 1326 bér-málkozó). A régebbi adatok azonban jóval magasabbak az utóbbi 10 év átlagos számainál. Így például 2005-ben az elsőáldozók száma 2490 volt, a bér-málkozóké 2465. A házasságkötések száma 1640, a temetéseké 3713.¹¹ Az egyházmegye területén működő katolikus oktatási intézményekben 3866 gyermek és fiatal tanul. Egyre nehezebb elérnünk a fiatalabb nemzedékeket, új utakat kell keresnünk öfeléjük. Az egyik legígéretesebb út az egyházi oktatási intézmények, amelyeken keresztül a gyermekekhez, a fiatalokhoz és szüleikhez is el tudjuk vinni az evangélium örömhírét.

¹¹ A keresztelesek, házasságkötések és temetések száma elmúlt években a következőképp alakult:

2011-ben: keresztelek - 2187, házasság - 1226, temetés - 3921

2018-ban: keresztelek - 2404, házasság - 1636, temetés - 3519

Lelkipásztori irányelvek

Adjuk tehát tovább a jó hírt, az Istenben való élet örömét tetteinkkel és szavainkkal! Legyen az életünk, legyenek a közösségeink, plébániáink, családjaink vonzóak, hitelesek, szeretettel teliek! Mondhassák ránk is: „Nézzétek, mennyire szeretik egymást!” (Tertullianusz) Krisztus mondta: „Arról ismerik majd meg, hogy a tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt.” (Jn 13,35)

Legyenek a Szentmiséink is vonzóak, meghívó jellegűek! A hívek üdvözlő szeretete, a szép ének, az evangéliumi, jól érthető és személyesen nekünk szóló prédikáció, az imádság hiteles légköre tegye a hittől eltávolodottak számára is befogadhatóvá az örömhírt.

- * ***Minden plébánia készítsen egy tervet arra vonatkozóan, hogy hogyan tudja, legalább évente egy-két alkalommal azokat is megszólítani, akik eltávolodtak a hittől!*** Teheti ezt a lelkipásztor családlátogatások által, tehetjük gyermekek és családok számára szervezett programokkal, imaestekkel, zárándoklatokkal és még sok más módon. Ezt az evangelizációs tervet minden lelkipásztor írja bele az Egyházmegyei Vizitáció során készített beszámolóba, és mondja is el a vizitációs látogatás során.
- * ***Minden keresztény hívő törekedjen arra, hogy továbbadja az evangélium üzenetét.*** Gyerekek és fiatalok hívják meg a barátait hittanra, imatáborba, ifjúsági közösségbe! Bátran beszéljenek nekik a hitük örömről! Felnőttek tegyenek tanúságot a hitükről a munkahelyükön, baráti körben! Hívják el ismerőseiket Szentmisére, vagy egy-egy lelkigyakorlatra, zárándoklatra, cursillóra, Szentlélek Szemináriumra, a Szent András iskola kurzusaira! Az egyházmegye, lehetőségeihez képest, segít abban, hogy ezek a hitébresztő, hitet megerősítő alkalmak a megfelelő támogatást megkapják. Legyenek a hittanórák, az egyházi iskoláink olyan helyek és alkalmak, ahol a gyermekek találkozhatnak az élő Istennel! Vonjuk be a

szeretetszolgálat, a karitatív munka alkalmába a hittől eltávolodott ismerőseinket is! Használjuk fel a média eszközeit is az evangélium továbbadására! Szervezzünk olyan kulturális eseményeket, előadásokat, amelyek a hittől távolabb levő testvéreink számára is vonzóak lehetnek! Legyünk meghívó, kilépő Egyház! Kövessük Krisztust, a Jó Pásztort, aki megkeresi az elveszett bárányt, aki nem azért jött, hogy az igazakat hívja, hanem a bűnösöket! (Lk 5,32; 15,1-7)

Az evangélium hirdetése az egyház elsődleges feladata. Ezért a megyéspüspök az Új Evangelizáció egyházmegyei tanácsát hozza létre, amely időről időre javaslatokat tesz, tervek készítését az evangélium gyümölcsözőbb átadására, és segíti is ezeknek a terveknek a megvalósítását. Ennek a tanácsnak elnöke a Megyéspüspök, titkára és operatív vezetője a Pasztorális helynök.

3. Lelkipásztoraink

Alapelvek

„Krisztus az apostolok által saját felszentelésének és küldetésének részesévé tette ezek utódait, a püspököket, kiknek szolgálati feladata alárendelt fokon átszállt a papokra, hogy a papi rendbe kerülve a Krisztustól kapott apostoli küldetés teljesítésére, a püspöki rend munkatársai legyenek.

A papságot, külön szentség adja, mely a Szentlélek kenetével szentségi karakterrel pecsételi meg a papok lelkét, s általa hasonlónak lesznek a Pap Krisztushoz, úgyhogy már Krisztusnak, a Főnek személyében cselekedhetnek. A papok Istentől kegyelmet kapnak arra, hogy az evangélium hirdetésében fáradozva Krisztus Jézus szolgálói legyenek a nemzetek között.

A papok szolgálata az evangélium hirdetésével kezdődik, Krisztus áldozatából meríti erejét és hatékonyságát, s arra irányul, hogy „az egész

megváltott várost, azaz a szentek gyülekezetét és társaságát egyetemes áldozatul mutassa be Istennek az a Főpap, aki szenvedésében önmagát is föláldozta értünk, hogy mi ilyen kiváló főnek teste lehessünk”. A papok célja tehát, melyre életükkel és szolgálattal törekszenek, az Atyaisten megdicsőítése Krisztusban.

A papok tehát, amikor imádkoznak és szentséglátogatást végeznek, az ígét hirdetik, az eucharisztikus áldozatot mutatják be, a szentségeket szolgáltatják ki, vagy bármilyen más szolgálatot tesznek az embereknek, Isten dicsőségét növelik, és az embereket is segítik, hogy gyarapodjanak az isteni életben.”¹²

Szent Márton nagy irgalommal fordult a bűnbánó szerzetesek felé, visszafogadta és segítette őket.¹³ Boldog Batthyány László nagy szeretettel és tisztelettel volt a családjának körében szolgáló atyák iránt, segítette, és családtagnak tekintette őket.¹⁴ Isten szolgája Mindszenty bíboros szigora mellett is nagy szeretettel fordult káplánjai felé. A hóviharból megérkezőnek forró teát készített, a későn megjövőt szermélyesen várta, együtt végezte velük az esti imádságot.¹⁵ Példaszerű Boldog Brenner János és plébánosa, Kozma esperes paptestvéri kapcsolata. Teljes volt közöttük a harmónia, a tisztelet és egyetértés.¹⁶

12 II. Vatikáni Zsinat: Presbyterorum ordinis, 2.

13 Severus, Szent Márton élete, 22.

14 Puskely, Boldog Batthyány-Strattmann László, 42. 45. 83-84.

15 Kovács Gergely, Isten embere, 33.

16 Császár István – Soós Viktor Attila, A magyar Tarziciusz, 61-62.

A papság helyzete egyházmegyénkben

A papok az Egyházmegye nagy kincsei. Ahogyan Vianney Szent János mondta: „Isten egyik legnagyobb ajándéka egy plébánia számára egy szíve szerinti pap.” A pap hivatása Istentől, odafentről származik. Az Egyházunk nem emberi erőből, hanem kegyelemből épül. A pap ennek az isteni, hozzánk lehajló kegyelemnek egészen különleges, konkrét jele és ajándéka.

A Szombathelyi Egyházmegye papsága az elmúlt időkben és ma is kitűnik imádságos lelkületével, családiasságával, összetartásával, a papi hivatása iránti elkötelezettségével. Ez Egyházmegyénk egyik nagy kegyelmi tartaléka, ugyanakkor olyan kincs is, amelyet cserépedényben őrzünk, amely számos támadásnak, veszélynek, kísértésnek és nehézségnek van kitéve.

Az Egyházmegye papjainak száma folyamatosan csökkent. Ezzel együtt járó tényező, hogy az egy-egy lelkipásztorra jutó feladatok és terhek is növekedtek. Lehetőségeikhez és egészségi állapotukhoz mérten igyekeznek odaadással, buzgón végezni a lelkipásztori feladatokat. Növekszik a korban előrehaladottak száma, akik még áldozatok árán is helytállnak a plébániákon.

Sajnálatos, de valós állapot, hogy a papság egy jelentős része fizikailag, egészségileg meggyengült. Mindemellett pszichés problémák is észlelhetők, amelyek legfőképpen a túlterheltségből fakadó stresszel, a megfelelő pihenés hiányával, a magányból fakadó lelki terhekkal és a fizikai egészség kellő figyelembe nem vételével magyarázhatók. Ezt igazolja az is, hogy a lelkipásztorok közül egyre többen jelzik, hogy fáradtak, kimerültek és nincs idejük pihenni.

Egyre gyakrabban lehet pótcselekvéseket észrevenni. A kiegészítés veszélye is fennáll. Mindemellett az áthelyezések komoly lelki teherként egyesek számára.

Lelkipásztori irányelvek

- * *Az éves szabadság idejére a helyettesítést az egyházmegye szervezi meg minden lelkipásztornak, aki ezt kéri.* Ez részben az akolitusok bevonásával történik majd.
- * *Az egyházmegye minden lelkipásztor számára biztosítsa az időről időre esedékes egészségügyi szűrést, és nyújtson segítséget az esetleges kezelések megszervezésében.*
- * *Az újmisést atyák a szentelésük után öt évig rendszeresen találkozzanak egy erre külön kinevezett atya vezetésével.* A találkozókat nyújtsanak segítséget a lelki élet elmélyítésében, a felmerülő gondok, lelkipásztori problémák megbeszélésben.

4. A PÜSPÖK ÉS AZ EGYHÁZMEGYE VEZETÉSE

Alapelvek

Jézus az apostolokat választotta ki és rendelte arra, hogy legyenek az új Isten népének, az ő Egyházának pásztorai. Azt mondta: „Aki titeket hallgat, engem hallgat. Aki titeket megvet, engem vet meg.” (Lk 10,16)

Az apostolok pedig kézzel és láttal utódokat, püspököket szenteltek és állítottak az egyes közösségek élére. Lelkükre kötötték, hogy a püspök legyen „feddhetetlen... megfontolt, tanításra rátermett, vendégszerető, megértő, békeszerző, nem kapzsi...” (1Tim 3,2-3); „ne legyen önhitt, ingerlékeny, erőszakos, hanem legyen... jóakarátú és igaz. Álljon a hiteles tanítás alapján, hogy képes legyen az egészséges tanítással buzdítani...” (Tit 1,7-9)

A II. Vatikáni Zsinat hangsúlyozza, hogy a püspök adjon példát papjai és hívei számára a szent életre szeretetben, alázatosságban és szerény életmódban. Amellett, hogy az evangélium hirdetésének és a megszentelésnek küldetését gyakorolja, legyen papjaiknak atyja, barátja, őket megkülönböztetett szeretettel szeresse, legyen mindig készen meghallgatásukra.

Törődjön lelki, szellemi és anyagi állapotukkal”¹⁷

Szent Márton püspök a neki nyújtott kelyhet nem a császárnak adta tovább, hanem a mellette lévő papnak, jelezve ezzel a papi méltóság és küldetés nagyságát. Püspökként is egyszerűségben és szegénységben élt, követve ezzel Krisztus példáját.¹⁸ Isten szolgája Mindszenty József állandó kapcsolatot tartott egyházmegyéje papjaival és híveivel. Olyan eldugott falvakba is eljutott, ahol őelőtte főpásztor még sohasem járt. Szerzetesi egyszerűségben élt, bárkit hajlandó volt azonnal fogadni. A bérnálási ebédek felénél több esetben felállt, és kérte, hogy az ételt osszák szét a szegények között. Beszédeire mindig nagy gonddal készült. Mindig kiállt az egyház, a hit és az üldözöttek védelmében.¹⁹

Egyházmegyénk múltja és jelene

A Szombathelyi Egyházmegye történetét sok nagyszerű püspök neve és szolgálata kíséri végig. Szily János gyönyörű épületekkel és az egyházmegye papságának írt Instrukciójával, mellyel az életszentségre és a buzgó lelkipásztori munkára intette őket, szilárd alapokra helyezte az új egyházmegye jövőjét. Perlaki Somogy Lipót a szegények iránti különleges szeretetével és nagylelkűségével hagyott felejthetetlen nyomot egyházmegyénkben. Mikes János jó szívével, az Annunciáta nővérek kongregációjának megalapításával, a Zalaegerszegi Ferences, valamint a Szombathelyi Szalézi templom és kolostor létrehozásával adott nagyon sokat a Szombathelyi Egyházmegyének. Kovács Sándor nevéhez fűződik a lebombázott Székesegyház újjáépítése, valamint a papi rekollekciók rendjének kialakítása, melyeket 12 éven át ő maga tartott.

Konkoly István a rendszerváltozás után a hittől eltávolodott felnőttek

17 II. Vatikáni Zsinat, Christus Dominus 15-16.

18 Severus, Szent Márton élete, 10. 20. 22.

19 Kovács Gergely, Isten embere, 57-60.

számára megszervezett konferenciabeszéd-sorozatokkal, a Martineum, az egyházi iskolák és kollégium alapításával tett sokat egyházmegyénkért. Veres András a Székesegyház külső és a Püspöki Palota teljes felújításával, a jubiláns házások megáldásának, az egyházmegyei zárandoklatnak bevezetésével, a II. János Pál Szakkollégium megalapításával gazdagított minket. Az egyházmegyei központ a hitoktatási, család- és ifjúságpasztorációs, minsitráns és hivatásgondozó, az egyházi iskolákat irányító, az építészeti, egyházművészeti, sajtó és gazdasági területeket irányító papi és világi munkatársakkal az általános helynök és a pasztorális helynök, valamint az irodaigazgató vezetésével, nagy szakértelemmel és odaadással végzik munkájukat. Ők végzik a legtöbb plébánia könyvelését, szervezik az egyházmegyei programokat, irányítják a szakpasztoráció területeit.

Lelkipásztori irányelvek

A püspök legyen papjainak atyja és testvére. Legyen mindig kész a meghallgatásukra. Törődjön az ő lelki, szellemi és anyagi állapotukkal. Gyakran látogassa őket, mindig legyen elérhető a számukra.

A püspök legyen példa az életszentségre való törekvésben is. Egyszerű életmódjával, imádságos lelkületével, mindenkihez való segítőkész hozzáállásával, az igehirdetés szolgálatában való buzgalmával adjon jó példát papjainak és a híveknek.

A püspök mindig támaszkodjon munkatársaira a döntések meghozatalában, a lelkipásztori tervezésben. Kérje ki tanácsukat, valamint a papság és a hívek képviselőinek tanácsát is.

A papok áthelyezése kapcsán törekedjen mind az érintett lelkipásztorok, mind a hívő közösségek igazi javát szolgáló döntéseket hozni.

A püspöknek és munkatársainak legyen víziója az egyházmegye jövőjével, evangelizációs küldetésével, a problémák megoldásával kapcsolatban, és ezt ismertessék is meg a papsággal és a hívekkel.

Az egyházmegyei központ munkatársai mindig szolgálatkész lelkülettel igyekezzenek az egyes plébániák gondjait megoldani.

5. HITOKTATÁS – FELNŐTT KATEKÉZIS

Alapelvek

„Az Úr Jézus kezdettől fogva »magához hívta, akiket kiválasztott..., hogy társai legyenek, és elküldje őket prédikálni...« (Mk 3,13), megparancsolva nekik: »Menjetez tehát, tegyétek tanítványommá mind a népet. Kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében, és tanítsátok meg őket mindannak megtartására, amit parancsoltam nektek« (Mt 28,19–20).²⁰ Az Egyház minden tagjának közös feladata az Evangélium hirdetése.

Isten szolgálja Mindszenty József fáradhatatlan volt a hit továbbadásában, személyesen ismerte minden hívét, vallási egyesületeket alapított, kultúrházat épített, lelkigyakorlatok és előadások egész sorát szervezte meg.²¹ Boldog Brenner János már gyermekkorában, a családi otthonban szülei életpéldáját látva, édesapja felolvasásait hallgatva, majd a templom falai között szívta magába a hit igazságait. Fialapapként a hittanórák előtt nemritkán játszva a gyerekekkel, az igazgató gyermekeinek hitoktatását is bölcsen megoldva adta tovább az Istenben való élet örömét.²²

A katekézis „több az egyszerű ismeretközlésnél: az egész keresztény élet átadásáról, a „teljes keresztény beavatásról” szól, amely támogatja a Krisztus személyére koncentrááló hiteles krisztuskövetést”.²³ Legfontosabb feladatai:²⁴ hitébresztés, imádságra – személyes Istenkapcsolatra – nevelés, hitbeli ismeretek átadása, liturgikus nevelés, erkölcsi és közösségi nevelés, és beavatás a missziós küldetésbe.

20 II. Vatikáni Zsinat, Ad gentes 5.

21 Kovács Gergely, Isten embere, 30-31. Balogh Margit, Az apát úr. Pehm (Mindszenty) József zalaegerszegi éve (Göcseji Múzeum, Zalaegerszeg 2019), 182.

22 Császár István – Soós Viktor Attila, A magyar Tarziciusz, 33-35. 62.

23 Katekézis Általános Direktórium 67.

24 Katekézis Általános Direktórium 85-86.

A hit átadása tehát a megtérésre, az Istennel való találkozásra való meghívással kezdődik. A megtérésre, Isten szeretetének befogadására való felhívásnak újra és újra meg kell jelennie a hittanórákon, a Szentmisek prédikációiban és minden más lelkipásztori tevékenységünkben.

A gyermekek hitoktatását nem elhanyagolva nagyobb hangsúlyt kell fektetni az ifjúság- és felnőttpasztorációra – kiemelten szem előtt tartva, hogy a gyermekek hitoktatása, hitre segítése a felnőttek, a szülők pasztorálásával kezdődik: „... A keresztény közösségnek igen nagy figyelmet kell fordítania a szülőkre. Személyes kapcsolatok, találkozók, kurzusok és szülőknél szóló felnőtt katekézisek révén is segíteni kell őket, hogy vállalni tudják gyermekeik hitbeli nevelésének – ma különösen is kényes – feladatát.”²⁵

A katekézis helyzete egyházmegyénkben

Egyházmegyénkben a hitoktatás a rendszerváltás óta leginkább az iskolákban zajlik. A hitoktatók létszáma az utóbbi 30 évben a következőképp alakult: 1990 – 54; 2005 – 48; 2020 – 90. A hittanosok száma 2005-ben 16 702, 2019-ben 21 688 volt. Azokon a plébániákon, ahol a rendszerváltás előtt hangsúlyt fektettek a plébániai katekézisre, ott később is megmaradtak a plébániai csoportok, ám ezek aránya kicsi. Ennek a helyzetnek fő okai a hagyomány, illetve az alkalmas közösségi tér, és az alkalmas személyek (főként katekéták) hiánya. A plébániai közösségi terek létrejöttét a hit- és erkölcstanoktatás kötelező iskolai bevezetése jelentősen visszavetette, noha éppen ez a változás tenné még inkább indokolttá és szükségessé a plébániai hittancsoportok kialakítását. A kötelezően választható iskolai hittanórákon komoly kihívást jelent a hitbeli és vallási tapasztalatok szempontjából nagyon különböző gyermekek együttes hitoktatása, amit nagyrészt heti egy órási időkeretben kénytelenek megvalósítani.

25 Katekézis Általános Direktórium 227.

Problémát jelent az is, hogy a hitoktatásban részesülő tanulók értékelése az adott iskolák pedagógiai programja által meghatározott módon történik, így a hittan – mint tantárgy – értékelése egyházmegyei szinten nem egységes. Mindezekben túl sok hitoktató számára külön nehézséget okoz az adott iskola hitoktatáshoz való negatív, nem támogató hozzáállása.

Az elsőáldozási és bérmálási felkészítők a plébániákhoz kapcsolódva zajlanak, de sok helyen a közösségi tér hiánya miatt csak a templom biztosítja hozzá a helyszínt. Ez az egyik oka annak, hogy a felkészítés főleg a hitismeretek átadására szorítkozik, és a gyermekek egyházi közösségbe való integrálására kevés lehetőség jut. Nagy szükség lenne alkalmas személyekre (főként katekétákra), akik a felkészítés során a hitismeretek átadásán túl a valódi Krisztussal való találkozásra is el tudnák vezetni a fiatalokat. A helyszín problémáját igen gyakran némi lelkipásztori fantáziával meg lehet oldani.

Emellett a szentségi felkészítők időtartama is nagyon változatos képet mutat. Fájdalmas tapasztalat, hogy a szentségekben – különösen a bérmálás szentségében – való részesülés után a fiatalok nagyrészt eltávolodnak az egyháztól. A hitoktatásban résztvevők közül azok maradnak meg hosszútávon is, akik valamilyen lelki mozgalomhoz vagy plébániai ifjúsági csoporthoz tartoznak, illetve akik esetében a hívő, vallását gyakorló család megtartó ereje még működik. Nagyon fontos volna, hogy a fiatalok találhassanak a keresztény közösségben vonzó és követendő példákat maguk számára – olyan papokat, hitoktatókat, szerzeteseket, családos hívő embereket, akik örömmel és erővel élnek meg hitüket. Ehhez azonban elengedhetetlen a felnőtt-pasztoráció.

A felnőttek katekézisének helyzete egyházmegyéinkben igen változatos képet mutat. Vannak olyan plébániák, ahol a szentségi felkészítőknek (ezek között is elsősorban a keresztelési felkészítésnek) valamilyen formában része a szülőkkel való találkozás is. Ezek azok az időszakok a családok életében, amikor a gyermekek hitoktatása kapcsán az Egyház életében kevésbé részt vevő szülők is nyitottabbá és megszólíthatóbbá válnak.

Ugyanakkor a legtöbb ilyen esetben a szülőkkel való foglalkozás kimerül a gyakorlati kérdések megbeszélésében, és nem biztosít megfelelő

lehetőséget problémáik, kérdéseik megfogalmazására és megválaszolására, gyermekek hitre nevelésében betöltött szerepük megerősítésére, istenkapcsolatuk rendezésére, mélyítésére.

A katekumenátus intézménye kevés plébánián működik. Hasonló módon nem biztató a helyzet a felnőtt katekézis, a hívők hitbeli tudását bővítő, mélyítő előadások terén sem, pedig az érett, tudatos, hiteles kereszténységhez elengedhetetlen a hitünkkel való foglalkozás.

Külön meg kell említenünk, hogy a gyermekek, fiatalok és felnőttek katekézisének és tágabb értelemben vett pasztorálásának kiemelkedő lehetőségei rejlenek egyházmegyénk területén található egyházi fenntartású oktatási intézményeiben, melyek több ezer emberrel, gyermekekkel, szülőkkel, fiatalokkal és felnőttekkel vannak kapcsolatban.

Lelkipásztori irányelvek

- * *Az elsőáldozási és bérmálási felkészülésnek legyen része a szülők többszöri összehívása, vagy a szülőkkel való kapcsolatfelvétel valamilyen más módja* (családlátogatás, személyes beszélgetések a gyermekek szüleivel). A szülőkkel való találkozások alkalmával ne csak gyakorlati, szervezési kérdések megbeszélése történjen, hanem essen szó hitről, gyermeknevelésről, családról, keresztény életéről is. Legyen lehetőség a hitbeli hozzáállás, gondolkodás formálódására, közös imára és lelki készületre, a felmerülő kérdések megválaszolására, vélemények, tapasztalatok, élmények megosztására is. A szülők kapjanak megerősítést saját szerepük kapcsán gyermekek hitre nevelésében, lehetőséget istenkapcsolatuk rendezésére, elmélyítésére, mindenekelőtt pedig kapjanak irgalmas, megértő, figyelmes szeretetet. Erre alkalmas és készséges szülők bevonhatók lehetnek a szentségi felkészítés folyamatába is, pl. gyakorlati tennivalók, tanúságtétel területén. Az elsőáldozásra, bérmálkozásra készülő gyermekek kapják feladatuk, hogy kérdezzék meg szüleiket, nagyszüleiket a hitükről, az életük legfontosabb

eseményeiről, kérjük meg őket, hogy adjanak a számukra egy-két életre szóló tanácsot, és aztán írják is le mindezt egy füzetbe, hogy később is vissza tudjanak rá emlékezni. A szülőkkel való találkozások megszervezésében legyen a lelkipásztor segítségére az akolitus, a hitoktató vagy más, erre alkalmas személy. A szülőkkel való találkozásokra az egyházmegye témajavaslatokat állít össze.

- * **Lehetőség szerint minél több plébánián legyen felnőttekézis** (bibliaóra, előadássorozat). Akár több plébánia összefogásával, legalább havi rendszerességgel legyen lehetőségük a híveknek felnőtteknek szóló hittanon való részvételre – ezek az alkalmak a környékbeli plébániák, filiák hívei számára is legyenek nyitottak, elérhetőek! Hívjuk meg barátainkat, ismerőseinket ezekre az alkalmakra!
- * **A bérnálos felkészítésnek legyen része egy 2-3 napos lelkigyakorlat.** A lelkigyakorlatok megszervezésében és lebonyolításában a plébániák lelkipásztorainak segítséget nyújtanak az akolitusok, a hitoktatók, és szükség esetén az egyházmegye által felkért lelkigyakorlatos team-ek. Igyekezzünk ezekre a lelkigyakorlatokra olyan hiteles embereket, főként fiatalokat meghívni, akiknek a tanúságtétele a bérnálosokban életre szóló nyomot tud hagyni. Az egyházmegye kidolgozza a lelkigyakorlat javasolt tematikáját, forgatókönyvét. A költségeket a bérnálos, a plébánia és az egyházmegye közösen állja.
- * **Az iskolai hitoktatás során legalább minden ötödik hittanóra ún. lelki óra legyen.** A lelki jellegű hittanórák biztosítsanak lehetőséget a gyermekek számára, hogy saját szavaikkal imádkozhassanak, kötetlen beszélgetés során elmondhassák egy-egy témáról gondolataikat, és bármit szabadon kérdezhessenek. Ezekben az órákon ne legyen kötött tananyag, hogy legyen idő megosztásra, beszélgetésre, kérdések megválaszolására, mélyebb imádságra, illetve játékos

közösségépítő foglalkozásokra. Ez a lelki óra történhet a második hittanóra keretében is. A hitoktatók számára legyenek továbbképzések, bemutató órák ezzel kapcsolatban.

6. Plébániai közösségek

Alapelvek

A kinyilatkoztatásban Isten, mint Szentháromság közölte önmagát az emberiséggel. A Szentháromság léte az emberek számára az egymással szeretetben eggyé váló személyek tökéletes mintája, példája. Az emberi természet egyik meghatározó tulajdonsága, hogy „nem jó egyedül lennie” (Ter 2,18). Földi élete során Jézus tanítványok közösségét gyűjtötte maga köré (Mk 3,13-19), az evangélium hirdetésére kettesével küldte őket (Mk 6,7-13; Lk 10,1-20). Feltámadása után a tanítványok különböző közösségei előtt jelent meg (Lk 24,1-43), s a Szentlélek eljövetele is akkor történt, amikor „mindnyájan együtt voltak” (ApCsel 2, 1-4). Az Apostolok Cselekedetei az ősegyházat úgy mutatja be, mint az apostolok által vezetett és fejlődő, gyarapodó közösséget. „II. János Pál pápa írja, amikor a 3. évezred egyházáról elmélkedik, hogy az egyház legfontosabb küldetése, első lelkipásztori feladata az új évezredben, hogy közösségei élő, testvéri közösségekké váljanak: közösségekké, amelyben a keresztények és a keresők otthonra, családra találhatnak, illetve amelyek valóban Isten szeretetének szentségei (vö. LG 1), Isten jelenlétének jelei és hordozói (Novo Millennio Ineunte 42-43).”²⁶ A plébánia legyen „a közösség iskolája” (Novo Millennio Ineunte 43).

Szent Márton Ligugé, majd Marmoutier szerzetes közösségének megalapításával az imádságnak, a szent tudományok ápolásának és a szeretetközösségnek olyan kisugárzó központjait hozta létre, amelyek egész

²⁶ <http://tomkaferenc.hu/lelkipasztorkodas/kozosseg/a-kozosseg-teologiaja/>

Gallia kereszténnyé válásának forrásai, megtermékenyítői lettek.²⁷ Szent Leonianus szintén kolostorok alapítása és szentéletű apátként való vezetése által szolgálta az evangélium terjedését és meggyökeresedését Galliában.²⁸ Mindszenty József a káplánjaival való közös imádságok és a sok világi egyesület létrehozása során, Boldog Brenner János a Kozma eszterrel való teljes harmónia által élte meg a krisztusi közösség kisugárzó erejét.²⁹

A hagyományos, és egymással hierarchikus rendbe szerveződő Egyházon belül ma is sokaknak van igénye a rendszeres és személyesebb kapcsolatokra, melyek ideális színtere lehet egy plébánián belül alakult kisközösség. Ezek a kiscsoportok a plébánia életének szerves részei,³⁰ jellemzően egy-egy életállapot (pl. ifjúsági, vagy házaspárok), egy-egy lelkiismereti mozgalom vagy egy adott feladat iránti elkötelezettség (pl. Caritas, családpasztoráció) alapján szerveződnek meg. Tagjai, miközben különböző plébániai szolgálatokat látnak el, egyben tanítványi mivoltukban is növekednek, fejlődnek.³¹ Ezekben a krisztusi közösségekben „Krisztus a központ, az alap és a cél. A közös imádság és a közös szolgálat eszközei, amely által másokat is bevonhatnak a szentháromságos élet szépségébe, szeretetébe, kalandjába.”³² A kiscsoport hosszútávú életképességének egyik alapvető feltétele, hogy a plébánia életében meglévő szükségletet szolgáljon ki.³³

27 Severus, Szent Márton élete, 7.10.

28 www.viasanctimartini.hu/hireink/szent-leonianus

29 Kovács Gergely, Isten embere, 33; Császár István – Soós Viktor Attila, A magyar Tarcziciusz, 61.

30 White M; Corcoran T, Újraépítve, Család, Ifjúság és Bioetika Intézet alapítvány, 2018, 179-180.

31 White M; Corcoran T, Újraépítve, Család, Ifjúság és Bioetika Intézet alapítvány, 2018, 186-187.

32 Balog M.; Közösség és közösségvezetés, Szent István Társulat, 2016, 7-11.

33 Balog M., i.m. 10.

A plébániai közösségek helyzete egyházmegyénkben

A Szombathelyi Egyházmegyében a kisközösségek léte és működése nagy területi egyenlenségeket mutat. A jól működő és sokszínű közösségi élet elsősorban a nagyobb létszámú plébániákon, főként a nagyobb városokban jellemző, ahol könnyebb azokat megalapítani és működtetni, megtalálni az arra alkalmas aktív tagokat, és megteremteni a feltételeket. Hasonlóan virágzó a közösségi élet azokon a plébániákon, melyek lelkipásztora programjának középpontjába állította az egyes ember személyes megszólítását, a kegyelmi élet elmélyítését, de lehetőség szerint a kisközösségek létrehozását és kísérését is.

A keresztény közösség középpontja, éltetője Krisztus. A közösségi összefüggések legfontosabb része mindig az imádság, Krisztus szavának hallgatása, befogadása, valamint a tagok hitbeli tapasztalatainak, nehézségeinek és örömeinek megosztása.

Általában a plébános elvi iránymutatása mellett a kisközösségeknek van civil vezetője. A plébános személyes részvétele a csoport munkájában mindenképpen szükséges, amíg megteremtődik az összhang az egyházközség és a kiscsoport céljai, tevékenysége között, s a kisközösség működése rendszeressé, olajozottá válik. Ezt követően a csoport általában önállóan működik, s a további lelkipásztori részvétel erősen függ az időbeosztástól, az egyéb leterheltségtől, inkább esetinek, mint rendszeresnek mondható.

A közösség vezetése az elhivatottság mellett legalább alapszintű menedzseri képességeket feltételez. Ennek megléte a civil vezetők között nagyon széles skálán mozog, tipikusnak inkább a veleszületett képességek megléte mondható, ritka a képzett vezető. Még gyakoribb az a jelenség, hogy a csoport léte is egy-egy adott vezető áldozatos munkájától függ, hiányzik az őt aktívan támogató csoporttagok köre, a vezető gyakran magányos harcos.

Szent Benedek óta ismert tény, hogy a közösségi élet két meghatározó pillére a közösen végzett imádság és a közös szolgálat. A két pólus szélső példája lehet a Rózsafüzér Társulat, mely elsősorban

közbenjáró imaközösség, vagy az egyházközségi képviselőtestület, mely elsősorban szolgálatot végez, főleg gazdálkodási és műszaki területen. E kétféle közösség szinte minden plébánián működik, ha nem is egyenletes minőségben. E mellett talán egy Caritas csoport működik, a többi kisközösség megléte inkább a nagyobb plébániák sajátja.

Lelkipásztori irányelvek

Mivel a kisközösségek megléte egy-egy plébánia életképességének egyik fontos jele, és a további fejlődés lehetséges kiindulópontja, alapvető elrendő célként fogalmazzuk meg, hogy a következő években *valamennyi plébánián – amennyire ezt a helyi adottságok lehetővé teszik – hozzanak létre legalább egy rendszeresen összejövő plébániai közösséget*. Ez megoldható úgy is, hogy valamelyik meglévő csoportot (pl. képviselőtestület; Rózsafüzér Társulat) közösen imádkozó, hitükről tanuló, tapasztalataikat egymással megosztó közösséggé formálják át. A csoport megszervezésében segíti a plébánost a képviselőtestület egy erre kiválasztott tagja, egy akolitus, vagy más erre alkalmas személy.

A közösség középpontjába Krisztust és a vele való találkozást, a hitbeli tapasztalatok megosztását tegyük!

A pasztorális helynökség egy kijelölt munkatársa foghatja össze a közösségekkel kapcsolatos feladatokat: a közösségszervezők képzése; javasolt tematika összeállítása a közösségi alkalmakra; már tapasztalt közösségvezetők, tanácsadók szaknévsorának összeállítása; férfi közösségek születésének kiemelt támogatása, esetlegesen egyházmegyei férfi szövetség alapítása lelkipásztorok és világi férfiak bevonásával.

7. CSALÁD

Alapelvek

„»Nézd, az ajtóban állok és kopogok. Aki meghallja szavam és ajtót nyit nekem, bemegyek hozzá, vele eszem, ő meg velem.« (Jel 3,20) – Így rajzolnak meg egy otthont, melynek bensejében jelen van az Isten, a közös imádság, és ezáltal az Úr áldása...»³⁴ A Szentatya családról szóló enciklikája érzékletesen fogalmazza meg azt a célt, amely minden keresztény család ideálja. Isten a házasság szentségében, a családban élőket arra hívja, hogy megtapasztalják a Vele való közösséget mindennapjaikban, és ez tegye gyümölcsözővé életüket. Isten terve az, hogy a család a szeretet és az élet szentélye legyen, a szülők pedig a hit első tanúi legyenek gyermekeik számára.

Boldog Batthyány László házassága és családi élete ragyogó példakép egyházmegyénk családjai számára. Rajongva szerette és tisztelte feleségét, és ezt a szeretetét millió módon ki is fejezte feléje. Gyermekeire sok időt és figyelmet szentelt. Reggelenként a Szentmise után ő beszélte meg velük a napi jócselekedetüket, esténként pedig játszott velük, babát készített, vetített, zongorázott nekik, majd a nap végén együtt imádkoztak. Isten szolgálja Mindszenty József életében is kitörölhetetlen nyomot hagy az édesapa embersége, bátor kiállása és az édesanya mély hite és szeretete.³⁵ Boldog Brenner János ugyanezt a hittel és szeretettel teli légkört élhette át gyermekkorában. A szülei sohasem veszekedtek. A családban a hit, a szeretet és a derű lelkiülete uralkodott.³⁶

A II. Vatikáni Zsinat tanítása szerint a keresztény család, mint a Krisztusban hívő emberek közössége, maga is „egyház”, vagy Aranyszájú

34 Ferenc pápa, Amoris laetitia 15.

35 Kovács Gergely, Isten embere, 10-16.

36 Puskely, Boldog Batthyány-Strattmann László, 32. 39. 79; Császár István – Soós Viktor Attila, A magyar Tarzícusz, 32-35.

Szent János kifejezésével: ecclesiola, vagyis kis-egyház, család-egyház.³⁷

Ennek megvalósulását kívánja segíteni az egyház család-pszichológiai tevékenysége, melyen keresztül a keresztény családban élők megerősítést, irányítást kaphatnak, az Istentől távolabb lévők pedig meghívást a Vele való családi életre.

A család-pszichológiai helyzete egyházmegyénkben

A vonatkozó egyházi dokumentumok szemlélete szerint a Szombathelyi Egyházmegyében évtizedek óta sok kegyelmi gyümölcsöt termő család-pszichológiai tevékenység zajlik atyák és házaspárok együttműködésével. Ez a munka, és a család-pszichológiai bizottság jó alapot nyújt a családokkal való foglalkozáshoz.

Az egyházmegyénk területén házasodó párok kevesebb, mint fele köt szentségi házasságot.

A megszületett gyermekek mintegy 77 %-át keresztelik meg katolikus templomban.

A házasságra készülők felkészítése egyházmegyénkben nem egységes, a helyi plébános felelőssége és döntése alapján történik. A nagyobb plébániákon jellemzően atyák és házaspárok közösen végzik ezt a feladatot, általában csoportos felkészítés során. A kisebb egyházközségekben, ahol évente néhány házasságkötés történik, jegyespáronként történik a jegyeskurzus, és ritka, hogy a plébános mellett házaspár is részt vesz ebben.

Egyházmegyénk mintegy 70 plébániáján összesen 25 családos közösség működik, jellemzően inkább a nagyobb településeken, városi plébániákon.

Egyházmegyénk nagy kincsei és biztos alapjai a hűségben, szeretetben élő családok, az ő erősítésük alapvető feladatunk. Családjaink fontos ünnepe a minden évben megrendezésre kerülő Jubiláns házaspárok találkozója, amely megerősítés és tanúságtétel a házasság és a család értékéről.

A társadalomban megfigyelhető hatások a keresztény családokat is érik, így a szentségi házasságban élők is egyre gyakrabban kerülnek szembe párkapcsolati, családi és más nehézségekkel. Számukra egyházi-egyházmegyei szinten minden lehetséges segítséget meg kell adnunk a kapcsolat gyógyításához, újrateremtéséhez.

Lelkipásztori irányelvek

- * ***Az egyházmegyében szentségi házasságra készülő jegyespárok mindegyike vegyen részt jegyeskurzuson. Ennek keretében személyesen találkozzon az eskető pappal és házaspárral is.***
 - Az egyházmegye biztosítsa a felkészítésben résztvevő házaspárok képzését, és állítson össze egy javasolt tematikát a számukra.
 - A jegyesoktató házaspárok kiválasztásában és a közös jegyesoktatási alkalmak megszervezésében segítsen a plébánia valamely erre kiválasztott tagja (a képviselőtestület családreferense, egy akolitus, a családcsoporthoz egy tagja stb.).

- * ***„Boldogabb családokért” Családi Életre Nevelés (CSÉN) program bevezetése az egyházmegye fenntartásában működő iskolákban.***
 - A „Boldogabb családokért” Családi Életre Nevelés (CSÉN) program megismertetéséhez egyházmegyénk nagyobb városokban módszertani bemutatókat kell szervezni, ahol betekintést kaphatnak az iskolák a programba.

³⁷ II. Vatikáni Zsinat, Lumen gentium, 11; Gaudium et spes, 48; II. János Pál pápa, Familiaris consortio, 49.

- A program elindításához módszertani képzéseket kell indítani az egyházmegyében, amelyek során a résztvevők elsajátíthatják a módszer alapjait, illetve szakmai segítséget kapnak saját „család-órák[®]” kidolgozásához.
- Fel kell térképezni, az egyházmegyében kik végezték el korábban a képzést, és bevonni őket is a munkába. Rendkívül fontos a hiteles, vonzó, a diákokkal a hangot jól megtaláló oktatók kiválasztása. A CSÉN-módszer ideális megvalósulása a havi rendszerességgel tartott családdóra (dupla óra), melyet két tréner vezet, lehetőség szerint az osztályfőnök jelenlétével. A családdóra hittanóra terhére is megvalósulhat.

* **Segítségnyújtás (párterápiás lehetőség biztosítása) a krízisbe került családoknak.**

- Párterápiás lehetőség biztosítása az egyházmegye támogatásával.
- E feladatok ellátásához, bővítéséhez szükséges új, hívő szakemberek bevonása. (Ez különösen szükséges Zala megyében, hogy ott is elérhető legyen a fenti lehetőség.)
- Minden plébánián legyen információ arra vonatkozóan, hova tudja irányítani a krízisben lévő párokat, családokat.
- A segítő központok abban is nyújtsanak támogatást, hogy az elvált, újrահázasodott, házasságukat rendezni kívánó hívek jogi, valamint lelkipásztori segítséget kapjanak.

8. Ifjúság

Alapelvek

„Senki meg ne vessen téged ifjú korod miatt, de légy is példaképe a híveknek beszédben, viselkedésben, szeretetben, hitben, tisztaságban.” (1Tim 4,12) Az ifjúság, a fiatalok, a gyermekek nagyon fontos szerepet töltenek be a Szentírásban. Sámuel, Dávid, Timóteus, vagy a Jézus által megáldott gyermekek csak néhány azok közül a fiatalok közül, akiken keresztül Isten megnyilvánult a Földön.

Szent Márton fiatalkori vágya és álma Krisztus követése és a remete-élet volt. Fiatal katonaként segítette a szegényeket, a betegeket, a rászorulókat.³⁸ Boldog Brenner János fiatal szívének tüzevel élte a papságát, és nagyon sok gyermeket, fiatalot vonzott Krisztushoz.³⁹

Sajnos ma azt tapasztaljuk, hogy az Egyház nehezen találja a közös hangot a legfogékonyabb korokban lévő fiatalokkal, akik közül egyre kevesebben tartoznak hozzá. Fontos feladatunk ezért, hogy vonzóvá tegyük az ifjúság számára a Katolikus Egyházhoz tartozást, hogy az ne régimódi, unalmas dologként jelenjen meg előttük, hanem egy vonzó lehetőségként egy jobb és teljesebb életre. Így vezetheti el őket az Isten rajtuk keresztül az üdvösségre, és így vonhatók be ők egyre jobban az Egyház életébe, biztosítva az „utánpótlást” a jövő Egyházában, akár papként, szerzetesként, akár családos emberekként. Ehhez az ifjúságra már nem gyerekként, hanem fiatal felnőttként kell tekintenünk, és tisztelnünk kell őket, ahogy Ferenc pápa is írja: „Ne feledjük, hogy Jézus sosem kedvelte, ha egy felnőtt lenézte a fiatalokat, vagy uralkodott rajtuk. Ellenkezőleg, kitartott amellett, hogy „aki nagyobb köztetek, legyen olyan, mint a legkisebb” (Lk 22,26). Számára a kor nem adott privilégiumokat, és a fiatalság nem jelentett kisebb értéket vagy méltóságot.” (*Christus vivit!* 14)

³⁸ Severus, Szent Márton élete, 2.

³⁹ Császár István – Soós Viktor Attila, A magyar Tarziciusz, 63-64.

Az ifjúságpasztoráció helyzete egyházmegyénkben

Felméréseink alapján egyházmegyénkben hozzávetőlegesen 10-15 plébánián működik ifjúsági csoport, vagy van valamilyen ifjúsággal, fiatalabb korosztállyal kapcsolatos - legalább alkalmankénti – tevékenység, program.

Azokon a plébániákon, ahol legalább időnként vannak ifjúsági szentmisék, megnövekszik az érzelmi, lelki élményeket kereső fiatalok száma, hisz a liturgiának ez a formája közelebb áll hozzájuk, mint a hagyományos. Tapasztalataink szerint valamivel könnyebb a fiatalok helyzete a városi plébániákon, ahol saját kortársaikkal is találkozhatnak egyházi közegben, és nagyobb a kínálat a vallási, lelki programok terén.

Az ifjúságpasztoráció elsődleges feltétele, hogy a fiatalokra ne mint pasztorációs problémára, nehézségre tekintünk, hanem mint lehetőségre, hogy a velük való foglalkozással a jövő Egyházát építhetjük.

Az ifjúságpasztorációban nyitottságra van szükség a részünkről. Figyelembe kell vennünk a fiatalok érdeklődését, sajátos igényeiket, vágyaikat, élményközpontú gondolkodásmódjukat és érzelmi világukat. Nagyon fontos, hogy személyes találkozások révén megszólíthatók legyenek – ezt szolgálhatják a spontán, közvetlen kapcsolatteremtést lehetővé tevő, ún. preevangelizációs alkalmak (ifjúsági közösségi terek kialakítása, kihasználása, játék- és sportlehetőségek). Ha már kialakul a személyes érdeklődés, kötődés, könnyebben meghívhatóvá válnak a fiatalok a komolyabb, mélyebb programokra is. A liturgiába való bekapcsolódást is segítheti a közösségben való részvétel, a hitelesség megtapasztalása, és nem utolsósorban a különböző liturgikus szolgálatokba, feladatokba való bekapcsolódás lehetősége (pl. felolvasás, ministrálás, zenei szolgálat). Ha a fiatalok élő, befogadó közösséggel találkoznak, és tevőlegesen is részt tudnak venni az Egyház életében, nagyobb eséllyel találják meg helyüket és maradnak meg a plébánia közösségében.

Természetesen nagyon fontos lenne, hogy minél több plébánián létrejöjjön és működjön ifjúsági közösség, ahol a fiatalok lehetőséget kaphatnak, hogy saját kortársaik között egyre mélyebben megismerhessék és

megélhessék hitüket, megerősödhesse nek keresztény identitásukban és az Egyházhoz tartozásukban. A tapasztalatok azt mutatják, hogy ott tud jól működni ifjúsági közösség, ahol a lelkipásztor vezeti azt, vagy ahol maga keresi meg és kéri fel az erre megfelelő személyt, és emellett minden szempontból támogatja a közösség működését. A csoportok vezetésére késznek mutatkozó, alkalmas, és valóban hiteles, másokat vonzani és lelkesíteni képes fiatalok számára szükséges lenne ifjúsági vezetőképzés biztosítása egyházmegyei szinten.

Az ifjúságpasztoráció során is nagy segítséget jelenthetnek a különböző, kidolgozott tematikával dolgozó lelkeségi irányzatok (pl. Antiochia, Cursillo, Alpha-kurzus), melyek mind a személyes istenkapcsolat erősítése, mind a közösségben megélt hittapasztalatok terén sokat adhatnak a fiataloknak. Ugyancsak a személyes hit elmélyítését és egyben közösségi lelki élmények szerzését szolgálhatják a sajátosan fiataloknak szervezett lelkigyakorlatos alkalmak és más lelki programok (pl. koncertek, zárándoklatok, ifjúsági találkozók).

Egyházmegyénkben évek óta tevékenykednek ifjúságpasztorációs munkatársak, akik segítséget tudnak nyújtani a plébániákon zajló ifjúsági csoportmunkához és programokhoz, illetve ők szervezik és koordinálják a különböző egyházmegyei ifjúsági programokat, valamint kapcsolatot tartanak a Püspöki Konferencia Ifjúsági irodájával.

Ifjúságpasztorációs szempontból nagy lehetőségek rejlenek egyházi iskoláinkban, gimnáziumainkban és kollégiumainkban (felelős, hiteles keresztény életre, családi életre, közösségi életre nevelés), valamint az ott működő lelkipásztorok szolgálatában.

Nagyon fontos lenne, hogy minden egyházi oktatási és nevelési intézményünk lelkipásztori ellátottsága megoldódjon, illetve az is, hogy ezek az intézmények élő és éltető kapcsolatban legyenek a diákok saját plébániáival, és így is segítsék a rájuk bízott gyermekek, fiatalok, családok integrálódását az Egyház közösségébe. Fontos feladat az egyházi iskolák lelki életének átgondolása, erősítése, az iskolalelkészek feladatainak pontosabb meghatározása.

Egyházmegyénk nagy kincse a II. János Pál Szakkollégium, ahol a fiatalok éveket töltenek el, és így sokan közülük életre szólóan elköteleződnek Krisztus mellett.

Az egyetemi lelkészség az ELTE Savaria Egyetemi Központtal együttműködve előadásokkal, egyéni beszélgetésekkel, egyéb lelki programokkal, nyári táborokkal segíti a fiatalok hitben való megerősödését, emberi kibontakozását.

Lelkipásztori irányelvek

- * *Induljon az egyházmegyében ifjúsági vezetőképzés.* Az ifjúsági vezetők segítsenek abban, hogy minél több plébánián létrejöhessen ifjúsági közösség. Ebben kapjanak segítséget a helyi plébánostól és az egyházmegye ifjúsági referensétől.
- * *Legyen minél több plébánián ifjúsági Szentmise, ahol a prédikáció, a liturgikus szolgálatok kiosztása, a (gitáros vagy ifjúsági énekkar által énekelt) szent zene elsősorban a fiatalokhoz szóljon.* Ügyeljünk arra, hogy a gitáros zene is minőségi és a liturgiához illő legyen.

9. Szeretetszolgálat

Alapelvek

A szeretet kettős parancsa (Mt 22,37-40) az istenszeretet mellé helyezi a felebarát szeretetét. Ha nem fordulunk szeretettel embertársaink felé, különösen is a szegény, a beteg, a bajbajutott felé, akkor hamis, hiteltelen az istenszeretetünk is. A kegyelem és a szeretet természete szerint kiárad mindenki felé, különösen is a rászoruló felé.

Ezt a segítő szeretetet kezdték élni az első keresztény közösségek is, amikor különleges ismertetőjegyként csodálattal állították róluk: “Nézzétek, mennyire szeretik egymást”. A Szentlélek ma is arra indítja a Krisztusban hívőket, hogy hitükről “tettel és igazsággal” (1Jn 3,18) is tegyenek tanúságot. Igazi krisztusszolgálatá válik e tevékenység, hiszen a rászoruló emberben maga Krisztus van jelen: “Amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek” (Mt 25,40).

Szent Márton megtérése a szeretet egy nagylelkű cselekedetéhez kötődik. Átélt a jótett hatalmas örömét, és azonnal elkötelezte magát Krisztus szolgálatára. Ez a szegények és szenvedők iránti szeretet azután végigkísérte egész életében.⁴⁰ Mindszenty József plébánosként minden szerdán fogadta a szegényeket, feljegyezte a kéréseiket, igyekezett megoldani a nekik való segítséget. Minden évben mintegy 35 gyermek taníttatását ő fizette, megvédte a kigúnyolt cigány gyereket, cipővel, ruhával, élelemmel segített, ahol csak tudott. Idősothont hozott létre, segítette a szegények otthonhoz jutását. Azt vallotta, hogy a gazdagok feleslege a szegények öröksége.⁴¹ Boldog Batthyány László külön kis noteszt vezetett Köpcsény, majd később Körmend szegényeiről. Tűzifát osztott, megszervezte a gyerekek beutaztatását az iskolába, ingyen gyógyított.⁴²

40 Severus, Szent Márton élete, 2-3. 9. 18.

41 Kovács Gergely, Isten embere, 31.

42 Puskely, Boldog Batthyány-Strattmann László, 34. 53. 87-94.

A szeretetszolgálat helyzete egyházmegyénkben

Egyházmegyénkben a szeretetszolgálat végzését a Szombathelyi Egyházmegyei Karitás koordinálja. E szervezet tevékenységének központjában az idősek és betegek, a rászoruló családok, és megváltozott munkaképességű emberek, szenvedélybetegek, hajléktalanok, hátrányos helyzetű kisebbségek, üldözött keresztények és menekültek, humanitárius katasztrófák áldozatai állnak. Az egyházmegyei karitás önkéntesei jelen vannak a legtöbb plébánián, ahol helyi szinten igyekeznek enyhíteni a testi és lelki szükségét.

Mindemellett Egyházunk szeretetszolgálat nem korlátozódhat sem csupán intézményesített szeretetszolgálatra, sem pedig a pusztán anyagi jellegű segítségnyújtásra. Ez utóbbihoz mindig hozzá kell, hogy kapcsolódjon az evangélium örömhírének meghirdetése és átadása is. A másikhoz odaforduló segítő szeretet lelkületét kell kialakítanunk, amely a legkisebb lelki és testi szükségét is észreveszi és enyhíteni próbálja.

Intézményes formában a szeretetszolgálat a plébániákon működő karitás csoportokban, valamint a Szombathelyi Egyházmegyei Karitás által fenntartott intézményekben valósul meg. Ezek: a Családokat Segítő Szolgálat, Castellum Teaház, Fairplay Kávézó, Szendélybetegek és pszichiátriai betegek ellátása is történik különböző intézményekben. Ezek jelentős segítséget nyújtanak a hátrányos helyzetbe kerültek foglalkoztatásában is, akik így állapotuknak megfelelő munkához jutnak, amely létfenntartásukat és egészségi állapotuk szinten tartását, sőt javulását is eredményezi.

A plébániai Karitás-csoportok a helyi szinten való segítség fontos eszközei, hiszen nem csupán ismerik a helyi lehetőségeket, s felkutatják azokat, akiknek bármilyen segítségre van szükségük, hanem kapcsolatban állnak mind a helyi plébániával és segítő szervezetekkel, mind pedig az egyházmegyei Karitás-központtal. A segítség így több területen és több szinten valósulhat meg.

Lelkipásztori irányelvek

- * ***Szervezzen a karitász lehetőleg minél több plébánián idősek klubját.*** Idős testvéreink közül egyre többen maradnak egyedül. Nagyon nagy segítség a számukra, ha közösségbe járhatnak, együtt imádkozhatnak, énekelhetnek, zárandokolhatnak, beszélgethetnek. Igen gyakran a rászoruló nehéz helyzetéről is egy-egy ilyen találkozáskor értesül a karitász csoport.
- * ***Jöjjön létre egy vagy több egyházi cigány gyerek kórus, ill. zenekar.*** A romák megszólításának egyik legfőbb, legjárhatóbb útja a zene, az egyházi ének. Sok cigány embert vezethetünk el Krisztushoz, ha színvonalas énekkart szervezünk a számukra, és sok roma közösségbe elvisszük rajtuk keresztül az evangélium jó hírét. Természetesen a romák megszólításának más módjai is éppilyen fontosak és járhatóak, mint a családjaik meglátogatása, tanodák létrehozása, zárandoklatok és búcsúk, különlegesen is nekik szóló imaalkalmak, Szentmisék.
- * ***A helyi karitász csoport vagy plébániai önkéntesek kutassák fel a plébánia legszegényebb családjait, látogassák meg őket, tegyenek javaslatot a helyzetük javítására.*** Ezt követően konzultáljanak az Önkormányzat illetékesével, a plébánossal, és együttes erővel igyekezzenek segíteni ***minden évben egy-egy nagyon rászoruló családnak.***

10. Ministránsok

Alapvetés

Az Egyház életének kiemelten fontos része az eucharisztikus ünneplés. A szentmise az egyes tagokat különböző módon érinti, mert különböznek az egyházi rend, a rájuk bízott szolgálat és a tevékeny részvétel szempontjából. A liturgia végzését Krisztus, mint az egyetlen és örök Főpap a szolgálati papságra bízta. A szolgálati papság liturgikus tevékenységében egyesek elláthatnak segítő feladatokat. Ezen segítő feladatok közül kiemelten fontos a ministránsok szolgálata. Elnevezésük a latin ministrare, szolgálni kifejezésből ered. Feladatuk a lekipásztor mellett kisebb szolgálatok végzése a liturgiák során. A szent szertartások során ministránsként segédkezni nagy megtiszteltetés és jelentős felelősség, hiszen Isten szolgálata egészen közvetlen módon valósul itt meg. Nem is beszélve arról, hogy a későbbi papi-, illetve szerzetesi hivatások születése kapcsán a ministráns szolgálat óriási erővel bír. „Ti, ministránsok vagytok az evangéliumi üzenet hirdetőinek új nemzedéke” - mondta Szent II. János Pál pápa.⁴³

Boldog Batthyány László a reggeli Szentmiséken maga is ministrált a gyermekeivel együtt vagy pedig harmóniumozott. Elsősülött fiuk, Ödön látta ezt a ragyogó példát, elsőáldozása után szinte minden nap áldozott, és lassan megszületett szívében a papi hivatás.⁴⁴ Boldog Brenner János szintén napi Szentmisére járó fiatal lett a Pécsi Belvárosi templomban. Mélyen megérintette őt ezekben az években a ciszter atyák élete, és a ciszter jelmondat: „Lángolj és világíts!”⁴⁵

43 Nemzetközi Ministránstalálkozó, 1995. augusztus 29-e.

44 Puskely, Boldog Batthyány-Strattmann László, 45. 79.

45 Császár István – Soós Viktor Attila, A magyar Tarzícusz, 38. Boldog Brenner János vértanú üzenete, 12-13.

A ministránsok pasztorációjának helyzete egyházmegyénkben

Egyházmegyénket különböző méretű, és sajátos jellegű városok és falvak alkotják. Ebből a sokszínűségből következik, hogy a ministránsok tekintetében is változatos a kép. Egyes településeken - főként városokban - találkozhatunk nagyobb létszámú, virágzó ministráns közösséggel, máshol néhány ministránssal, akik a szentmiséken találkoznak egymással, több kisebb faluban előfordul, hogy nincsen ministráns a szentmiséken. Mindemellett persze az is igaz, hogy az egyes helyeken található ministránsok számát nem csupán az adott plébániai közösség lélekszáma határozza meg.

A ministránsok helyzetét jelentősen befolyásolja, hogy a helyi lelkipásztor hogyan viszonyul a ministránsokkal való foglalkozáshoz. Befolyásoló tényező lehet a lekipásztor életkora, agilitása, kreativitása és a ministránsok ügye iránti elkötelezettsége.

A ministráns csoportok életében több helyütt megfigyelhető jelenség, hogy a gyerekek 8. osztály után befejezik a ministráns szolgálatot. Felkészült, „képzett” ministránsokkal jellemzően ott találkozunk, ahol rendszeres találkozások keretében foglalkoznak a gyerekekkel. Az aktív és jól működő ministráns közösségek a papi hivatások felismerésében és megerősödésében is fontos szerepet töltenek be. Az egyházmegyei ministráns programokon szép számmal vesznek részt a gyerekek, sajnos azonban nem minden plébánia képviselteti magát.

Lelkipásztori irányelvek

- * *Két-három évente kerüljön sor egyházmegyei szervezésben ministráns táborra.* A tábor programja, tartalma legyen olyan, ami igazi Krisztussal való találkozást tesz lehetővé a fiatalok számára, bevezeti őket a liturgia mélyebb megélésébe, valamint segíti őket, hogy felismerhessék, befogadhassák a krisztusi hívást, ha megszólal a lelkükben.
- * *Az egyházmegye – az ifjúsági vezetőképzéssel összefüggő módon – szervezzen képzést ministráns vezetők számára.*

11. Sajtó

Alapelvek

„A csodálatra méltó technikai találmányok közül, melyeket az emberi szellem Isten segítségével napjainkban a teremtett dolgokból hozott elő, az Anyaszentegyház azok felé fordul fokozott figyelemmel, melyek új utakat nyitva mindenféle információ, eszme és irányítás gyors közlésére, elsősorban az emberi lélekre hatnak. E találmányok közül is kiemelkednek azok az eszközök, melyek természetüknél fogva nemcsak az egyes embereket, hanem tömegeket, sőt az egész emberi társadalmat el tudják érni és meg tudják mozgatni - miként a sajtó, a film, a rádió, a televízió és a hasonlók -, ezért joggal nevezhetők tömegtájékoztató eszközöknek.”⁴⁶

„A tömegtájékoztató eszközök használatában kiemelkedő erkölcsi felelősség hárul az újságírókra, írókra, színészekre, a színházi és filmrendezőkre, gyártókra, műsorszerkesztőkre, filmkölszönzőkre, vállalkozókra, eladókra, kritikusokra és mindazokra, akik bármilyen formában részt vesznek a közölt anyag megalkotásában és terjesztésében.

46 II. Vatikáni zsinat, Inter mirifica 1.

Egészen nyilvánvaló, hogy mekkora a felelősségük a mai körülmények között, hiszen információs és ösztönző munkájukkal egyaránt vezethetik az emberiséget jó és rossz irányba.”⁴⁷

Egyházunk maga a kommunikáció. Krisztus maga az üzenet a világ számára. Ő a Jó hír, az Örömhír, az Üdvösség minden ember számára. Krisztus minden kor emberéhez szól, és minden kor hívő emberének feladata Krisztusról beszélni. „Menjetek és tegyétek tanítványommá mind a népeket” (Mt 28, 19) szól Jézus felhívása, és ez azóta is minden keresztény emberhez szól.

Szent Márton életének óriási hatása annak is köszönhető, hogy Sulpicius Severus egy nagyszerű életrajzban ismertté tette őt nagyon sokak számára. Isten szolgája Mindszenty József tudatában volt a sajtó óriási befolyásának az emberek gondolkodására, és ezért mindent megtett, hogy az értéket képviselő sajtót támogassa.⁴⁸

Az Egyháznak ez a missziós küldetése ma talán még inkább aktuális. Egyházunk feladata a kommunikáció: hirdetni Isten országát. Ez pedig minden keresztényre feladatot ró: szóval és tettel ma is bizonyítani, kommunikálni kell elköteleződésüket Krisztus felé. Erre napjainkban már nemcsak a személyes találkozások adnak alkalmat, hanem a tömegkommunikációs eszközök alkalmazása is

„Az egyháznak tehát veleszületett joga, hogy felhasználja és birtokolja ezeket az eszközöket, amennyiben azok a keresztény neveléshez vagy a lelkek üdvösségéért végzett bármiféle munkájukhoz szükségesek és hasznosak.”⁴⁹

Napjainkban az okostelefonok, az internet, a közösségi média megjelenésével, elterjedésével új világ kezdődött a tömegkommunikációban, mely Egyházunk számára is új távlatokat nyitott.

47 Inter mirifica 11.

48 Balogh Margit, Az Apát úr, 91-113.

49 Inter mirifica 3.

A médiaapostolság helyzete egyházmegyénkben

A Szombathelyi Egyházmegyében 2007 óta működik sajtóiroda egy főállású munkatárssal. Jelenleg – a Martinus folyóirat mellett – három különböző honlapunk és Facebook oldalunk van. A Szombathelyi Városi Tv-vel közösen készítjük az Élet-Forrás magazin adásait. Ezeken a csatornákon keresztül kommunikáljuk az egyházmegye eseményeit, híreit.

2014-től az egyházmegye a sajtó részére heti hírlevelet állít össze, amelyben a hét legfontosabb eseményeiről kaphatnak tájékoztatást az érintettek: helyszínek, időpontok, témák megjelölésével.

A Mária Rádió is elindult egyházmegyénkben, Celldömölkön, Sárváron és Szombathelyen önálló stúdiója van.

Egyre több plébánia ismerte fel, hogy haladnia kell a korrallal és saját plébániai weblapokat indított. Jelenleg a plébániák közel fele rendelkezik saját honlappal. A Facebook elterjedésével pedig itt is megjelentek a plébániák, egyes csoportjaik és az atyák is. Sajnálatos módon a plébániai honlapok többsége nem él, nem frissül, még ott sem, ahol a lelkipásztor személye nem változott.

Nehézséget okoz az is, hogy a plébániai hírközlések száma jelentősen megcsappant.

Az egyházmegyei honlap működtetésének egyik célja a plébániák híreinek, eseményeinek közzététele, de ez több szempontból is akadályba ütközik:

A plébánosok többsége nem kér segítséget híveitől az események dokumentálásában, neki viszont nincs ideje erre a feladatra.

A beküldött anyagok minősége gyakran kifogásolható, nem jelentethető meg.

Nehéz megtalálni azokat a híveket, akik vállalják a sajtóapostolság feladatát.

Sok közösségről, eseményeiről csak akkor jelenik meg tudósítás, ha a sajtómunkatárs is jelen van az adott programon.

Lelkipásztori irányelvek

Minden plébánián legyen média felelős. Lehetőleg az egyházközségi képviselőtestület valamely tagja feleljen azért, hogy a plébánia hírei megjelenjenek a helyi sajtóban és médiában, eljussanak az egyházmegyei sajtóközpontba, a plébánia honlapja folyamatosan frissüljön, a média eszközeivel is megszólaljon az evangélium örömhíre az adott plébánián. Az egyházmegye médiaközpontja segítse a plébániákat abban, hogy honlapjukat (és egyéb médiában való megjelenésüket) létrehozzák, és élővé tegyék. Fontos lenne, hogy minden plébánia miserendje elérhető legyen az egyházmegye honlapján.

A lelkipásztori tervet 2020. november 29-én, Advent első vasárnapján az egész egyházmegye számára elrendelem, és Isten kegyelmébe, valamint a Szűzanyának és egyházmegyénk szentjeinek közbenjárásába ajánlom.

+ Székely János
Szombathelyi megyéspüspök

LEVÉL PAPTESTVÉREIMNEK

1. Papi lelkiiség

Kedves Paptestvérem!

Krisztus hívott meg minket az Ő szorosabb követésére. Szíven talált minket az Ő tekintete, és örömünkben mindent odaadtunk, hogy kövessük Őt. Meghívott, hogy a Jó Pásztor követői, megjelenítői legyünk az emberek között. Mások örömeinek munkásai legyünk, az Örökkévaló zárandókai és tanúi itt a Földön, az Ő kegyelmének kiosztói, hordozói. A hivatásunk ajándék, és titok (Szent II. János Pál pápa).

Kedves Paptestvér! Köszönöm, hogy igent mondtál a hívásra, és ezt az igent ma is éled. Köszönöm, hogy a szolgálatod által sokakhoz elviszed Isten szeretetét, kegyelmét. Köszönöm, hogy nem riadsz vissza a kereszt-hordozástól sem.

Fogadd szeretettel ezt a néhány gondolatot, amelyek megerősítés és útmutatás akarnak lenni számodra. Tudd, hogy az imádságaimban mindig megemlékezem a paptestvérekről (és így rólad is), az ajtóm és a szívem nyitva áll, mindig igyekszem segítséget adni, amiben csak tudok. Krisztus kegyelme és ereje vezessen, segítsen minket a Felé vezető úton!

Először a papi lelkiiségről szeretnék néhány gondolatot átadni. Semmit sem ér ugyanis a sok külső tevékenységünk, ha nem szívből fakad, ha nem tudjuk valóban Krisztust hordozni és adni testvéreinknek. Senki sem adhatja azt, amije nincs.

A pap Isten jele a világban

A pap Isten embere. Az Örökkévaló zárandoka. Istentől megérintett ember. Látszólag nem tesz semmi hasznosat a világban. Valójában a lehető legfontosabbat teszi.

Az ember létének szíve, ember voltának lényege, a kapcsolat a világon túli valósággal. Ez a fölfelé emelő gravitáció emelte ki valaha az embert az állatvilágból. XVI. Benedek pápa így határozta meg az ember lényegét a Katekizmus kompendiumában: „Homo capax Dei”. „Az ember képes az Istenre”, képes Őt befogadni.⁵⁰ Ez emberlétünknek a szíve.

A pap segít az embernek, hogy valóban emberhez méltó módon élhessen. Az emberség őre. A hit embere.

A hitünk sokféle forrásból táplálkozik. Hiszünk, mert megértjük, hogy a világmindenségnek, a benne rejlő gyönyörű rendnek kell, hogy legyen elégséges oka. Hiszünk, mert érezzük, tapasztaljuk magunkban a végtelen, öröklétre, Istenre irányuló vágyakat, mert érezzük a lelkiismeretünk hangjában a feltétlen erkölcsi parancsot. Hiszünk, mert a történelemben látjuk Isten nyomait. Hiszünk, mert találkoztunk az Élő Krisztussal. Hiszünk, mert a szüleink, nagyszüleink, hiteles keresztény emberek, az élő egyház által átértük, megkaptuk az Istenben való élet örömét, erejét, békéjét. A pap ehhez a Titokhoz igyekszik másokat odavezetni. Mózes a

⁵⁰ A Katolikus Egyház Katekizmusának Kompendiuma (Budapest 2006) 23.

Hóreb hegyén, az égő csipkebokorban találkozott az Élő Istennel. A nagy álma az volt, hogy a népet is elvezesse a Hóreb hegyéhez, hogy láthassák ott a lángokban megjelenő Istent. A mi életünknek is van egy titokzatos égő csipkebokra. A mi álmunk is az, hogy másoknak utat mutassunk oda.

Egy amerikai keresztény gondolkodó írta, hogy a rossz értelemben vett globalizmusnak van öt halálos ellensége, amit próbál kiirtani, pusztítani. Az első halálos ellenség *az Isten és a vallás*. Az a gyökérszétválás, ami az embert a Teremtőhöz köti, az emberi élet legalapvetőbb vonatkozási pontja és éltető forrása. A második ellenség *a család*. Az a szál, ami az embert a szeretteihez köti. A szingli a legtökéletesebb fogyasztó, a leginkább manipulálható ember. A harmadik ellenség *a nemzet*. Azok a gyökerek, amik a kultúránkhoz, az anyanyelvünkhöz, a múltunkhoz, az anyaföldre kötnek. A negyedik ellenség, érdekes módon *a fizikai föld*. Valaki azt mondta, hogy az utolsó magyar nemesek a magyar parasztok voltak. Akiknek volt saját földjük, ahol ők korlátlan urak voltak, akiket nem lehetett egykönnyen a meggyőződésüktől eltéríteni. Ezt a földet is ki kell húzni az ember lába alól. A legutolsó ellenség *a közösségek*. Azok az emberi közegek, ahol szabadon, önállóan gondolkodnak az emberek, tervezik a jövőjüket. A globalizmus próbálja ezeket gyöngíteni, kiirtani.

A pap ezt az öt éltető szálát, gyökeret igyekszik erősíteni, újra kötni. A lehető legfontosabbat adja a világnak. A fölfelé emelő gravitáció, a hit segít az *egyénnek*, hogy önzetlenül, nagylelkűen tudjon élni, önmaga fölé, az önzése, a sebzettsége fölé tudjon emelkedni. A hit segít a *házastársaknak*, hogy a sérelmeik fölé, a korlátaik fölé emelkedve ajándékként újra és újra átélhessék az egységüket, megélhessék a „ketten - hármásban” valóságát (vö. Gyökössy Endre). A hit segít a *társadalomnak*, hogy az értékek, az erkölcs, az önzetlenség ereje ott legyen a jogrend, a szokásrend fölött és mögött, hogy a társadalom élhető és emberséges legyen.

Ha az ember tudja azt, hogy van Valaki, aki az életünket végtelen szeretettel nézi, akitől jöttünk, akihez hazatérünk, akkor az életünket nagylelkűbben, felszabadultabban, bőkezűbben fogjuk élni. A hívő ember – és egészen különleges módon a pap – ennek a titoknak a tanúja a földön. Az Örökkévaló zarándoka. A lehető legfontosabb dolgot teszi.

A hívás

Amikor Isten meghív egy embert, akkor nem valamit akar tőle, hanem mindenekelőtt őt magát akarja. Ábrahámra az Isten kezdetben semmilyen különleges üzenetet nem bízott. Ábrahám még azt sem tudta, hová kell mennie, és miért. Az Élő Isten hangjáért, a Vele való találkozás megrendítő élményétől indítva mégis boldogan mindent kiejt a kezéből, és indul. Isten kiválasztotta őt barátjának (vö. Jak 2,23).

Miért igyekszünk mindent odaadni a minket meghívó Krisztusnak? Nincs erre a kérdésre egy teljesen logikus válasz. A szeretetnek nincsenek egészen logikus észérvei. Isten nem valamit adott az embernek, hanem önmagát adta oda egészen a keresztben, az Eucharishtiában. A meghívott ember úgy érzi, hogy ő sem adhat kevesebbet, mint önmagát egészen.

Papnak lenni nem foglalkozás, nem a papi tevékenység ennek a hívásnak a szíve. Isten a barátjának hív minket. A Szentháromság szeretet-élete, az üdvtörténet titka folytatódik bennük: „Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket” (Jn 20,21).

Az ősi zsidó hagyomány szerint Mózes, miután Istennek szemtől szemben beszélt, külön sátorba költözött a feleségétől, Isten egészen magának foglalta le őt. Illésnek pedig a rabbik magyarázata szerint nem volt családja, egészen Istenben élt. Az Ószövetség két legnagyobb alakját, a törvény és a próféták két legfőbb képviselőjét a zsidóság így tiszteli, mint Isten által teljesen lefoglalt embereket. Ezekieltől Isten elveszi a feleségét, Jeremiásnak pedig megparancsolja: „Ne végy magadnak feleséget!” (Jer 16,2) Isten szeretetből hívja a prófétát (erre utal a szerelem szótárából való kifejezés: rászédteél, elcsábítottál, csábítottál), az egész szívét, egész lényét akarja.

Már az Ószövetségben megjelenik tehát az a titok, hogy Isten az ember legszemélyesebb életét kéri. A meghívás lényege ez. Szeretetből fakadó hívás, ami szeretetből fakadó odaadást kér. Ez a titok teljesebben be *Krisztusban*. Isten totális önátadása, aki nem valamit ad az embernek, hanem Önmagát, és az ember totális válasza erre az odaadásra, az ember Krisztus, aki egész önmagát odaadja az Atyának.

Isten és ember felülmúlhatatlan egysége valósul meg benne.

A mi papságunk ennek a krisztusi papságnak a folytatása. Krisztus úgy élte a papságát, úgy lett pappá, hogy létében valósította meg a papi feladatát. Pontifex szó szerint azt jelenti: *hidépítő*. Krisztus a létében lett híddá: Ő egészen egy volt az Atyával, de egy volt velünk is, emberekkel. Magára vette az emberi természetet, gyöngeségeinket, sebeinket. Létében lett híddá Ég és föld között.

A hármaspapi küldetést Krisztus elsősorban létében valósította meg. A *prófétai* küldetést elsősorban nem azzal gyakorolta Krisztus, hogy beszélt, hanem mindenekelőtt a létében. Benne az Ige testté lett. A legnagyobb prédikációt a kereszten mondta el, a vérével írta a történelembe. A pap is elsősorban nem azzal végzi az igehirdetést, hogy beszél, hanem mindenekelőtt lényével. Az odaadott életünk próbálja hirdetni, hogy a teremtmény a Teremtőhöz tartozik.

Krisztus elsősorban nem azáltal lett *Pásztor*, hogy Egyházat szervezett. Bár ezt is alapjaiban megtette. Elsősorban a lényében lett pásztorrá. Úgy alkotta meg az Egyházat, hogy saját testét adja nekünk. Ezáltal tesz minket testvérekké, a Krisztus-test a tagjaivá (1Kor 10,7). A saját testében bontja le a válaszfalat, ami zsidókat és pogányokat szétválaszt (Ef 2,14). Létében lett Pásztor. Éppen így a pap is elsősorban nem azáltal lesz pásztor, hogy plébániát szervez, programokat irányít, hanem mindenekelőtt a létünkben. A pap azáltal, hogy ő senkié, ezáltal lesz mindenkié. Ezáltal leszünk Jézus titokzatos, nem vér szerinti családjának a középpontjánál, a szíve közelében, úgy hogy bennünk is megvalósul az, amit Krisztus mond: „Aki Isten akaratát megteszi, az nekem mind testvérem, nővérem és anyám” (Mt 12,50).

Krisztus a *megszentelői* papi funkciót nem azzal gyakorolta, hogy szertartásokat végzett, áldozatokat mutatott be, hanem mindenekelőtt azzal, hogy a maga életét adta oda. Ő maga lett az áldozat. A pap is elsősorban nem azzal végzi a megszentelést, hogy szentségeket szolgáltat ki, hanem mindenekelőtt azzal, hogy önmagát, az életét próbálja odaadni. A Katolikus Egyház meggyőződése, hogy Eucharisztia nem létezhet a papság szentsége nélkül. Az Eucharisztia nem egy olcsó Szentség.

Kell hozzá egy ember, aki a maga életáldozatát, odaadását odateszi Krisztus áldozata mellé. Ahhoz, hogy valóságos, történelmi, szentségi módon Krisztus áldozata megjelenhessen, ahhoz kell egy ember, aki a maga életodaadását odateszi Krisztus áldozata mellé. Szent Ágoston nagyon bátran így fogalmaz: Amikor a pap kimondja ezeket a szavakat, hogy: „Ez az én testem”, ez nem csak a kenyérről szól. Bizonyos értelemben vonatkozik az egész közösségre (hiszen az egyház Krisztus teste, és azért esszük Krisztus testét, hogy egyre inkább az Ő testévé váljunk), de vonatkozik magára a papra is. Az ő élete is megtört kenyér, odaadott élet.

Krisztusban teljeseedik be, tehát az isteni odaadás és az erre adott totális válasz titka. Krisztus körül szinte magától születnek az evangéliumi tanácsok, és a tanácsok szerinti élet. Mielőtt még az első szerzetesrend létrejött volna, mielőtt a cölibátusról bármifajta egyházi törvényt hoztak volna, az evangéliumi tanácsok szerinti élet hatalmas erővel megszületett. Érdekes módon már a Messiás érkezése előtt. Nagyon sokan a Qumrán-i közösségben, a Holt-tenger partján így éltek. Nem házasodtak meg, teljesen a Messiás, a messiásvárás ígézetében éltek. Ez egészen betöltötte a létüket. Így élt Keresztelő János, Szent József, és így élt a Szűzanya is. A Szűzanya egész lényé egy hatalmas IGEN, az Istennek kinyitott kapu. Aztán így éltek nagyon sokan Jézus tanítványai közül: János apostol, Szent Lukács, Szent Pál és rengetegen mások. A kereszténység előbb írt könyvet a szüzesség dicséretéről, mint a házasságról. Hatalmas erővel megszületett és kivirágzott az evangéliumi tanácsok szerinti élet. Jézus tüzet hozott erre a földre, s ez a tűz nagyon hamar föllobbant.

Szent II. János Pál pápa, amikor paphiányról beszélt, akkor nagyon gyakran arra hívta föl a figyelmet, hogy a paphiány csak tünet. Tünete a hithiánynak. Elgyöngült a kereszténységben annak a tudata és átélése, hogy Isten valóban a legszemélyesebb Önmagát adta nekünk Krisztusban, adja nekünk az Oltáriszentségben. Ez a totális odaadás az, ami megindokolja a mi hasonlóan nagy odaadásunkat. A paphiány tünet. Nem is pusztán a keresztény hit gyöngülését jelzi, hanem az emberségünk gyöngülését. A házasság is válságban van a nyugati kultúrkörben. Rengeteg fiatal van, aki nem akar megházasodni, nem is érti, hogy ebben mi a szép.

Az a fajta emberi nagyság sokakból mintha hiányozna, hogy képes legyen, s akarja az egész életét nagylelkűen, szabadon, örömmel odaadni. Az ember válsága ez. Szent II. János Pál pápa arra int, hogy nem jó a tünetet (a paphiányt) kezelni, hanem a gyökér problémát kellene megoldani.

A papság jelenlegi válsága az ember válságára vezethető vissza. Nagyon hasonló az az odaadás, amit a papság kíván, mint amit a házastársi odaadás. Szent Pálnak van egy gyönyörű mondata, amit én szeretek a papságra és házasságra is vonatkoztatni: „Isten a jókedvű adakozót szereti” (2Kor 9,7), azt, aki örömmel adja az életét. Ahogyan egy házasságban is azt az első igent nap mint nap ki kell mondani. Ha valaki állandóan másról álmodozik, kesereg, hogy miért pont őt választotta, akkor a döntése mindig összeomlik, a fél energiája erre fog elmenni, hogy valahogy kitarson, a döntését nagy nehezen újraépítse. Azonban ha valaki tudja azt az első igent újra és újra kimondani, akkor ebben a szeretetben, ebben az odaadásban, a boldogságát megtalálja. Úgy gondolom, hogy a papi életben ugyanígy van. Hogyha tudjuk azt az első igenünket, nap mint nap örömmel kimondani, önmagunkat az oltárra minden reggel feltenni, amit valaha odaígértünk, azt soha vissza nem vonogatni, akkor ebben az odaadásban megtaláljuk a boldogságunkat. Mind a két hivatásnak a lényege, a szíve ugyanaz.

A katolikus egyház úgy érzi, hogy a papság szentségéhez nagyon illik a cölibátus, az Istennek szenteltségnek ez a radikális életállapota. Azért érzi ezt így a katolikus egyházunk, mert felismerte, hogy a papság nem foglalkozás, nem csupán szolgálat, hanem a létében pecsételi meg a meghívott embert, ahogyan Krisztus is a létében lett pappá, híddá Ég és föld között. A cölibátus egyházi törvénye viszonylag késői (VII. Gergely pápa idején rögzül), bár a cölebsz papság hagyománya a nyugati egyházban mindig is rendkívül erős volt, a szenthagyomány fősodrához tartozott. Az, hogy a cölibátus törvénye késői, egyáltalán nem jelenti azt, hogy kevésbé lenne fontos. Az Eukharisztia titkának teljes mélységét is csak lassan, évszázadok alatt ismerte fel, tárta fel a katolikus hagyomány. Lassan születnek a tabernákulumok, alakul ki a Szentségimádás, az Úrnapja, a körmenetek.

Ez azonban egyáltalán nem azt jelenti, hogy mindez az eukharisztikus tanfejlődés tévút, vagy elhanyagolható, másodlagos dolog lenne. Egyáltalán nem. Az egyház lassan értette meg ennek a Kincsnek a teljes mélységét. Éppen így a papság szentségének a mélységét is csak lassan bontotta ki a maga teljességében. Lassan vált világossá, hogy a papság egy egész embert személyében megérintő titok és hívás, amelyhez nagyon is illik a krisztusi életforma, a cölibátus.

A cölebsz papságban óriási erő van. Nem véletlen, hogy a Gonosz anynyira támadja. Támadja kívülről, a cölebsz életforma lejárásával, de belülről is, az emberi gyöngeségeken keresztül. Azért zavarja a cölibátus a Gonoszt, mert a pap a pusztá létével hirdeti azt, hogy Isten valóság. Egy valóságos, hús-vér embernek az életét be tudja tölteni. A pap pusztá léte jelzi Isten létét, valóságát.

Aquinói Szent Tamás írta az evangéliumi tanácsokról, hogy ezek a tanácsok egymástól elválaszthatatlanok, csak együtt működnek. Ugyanaz a Krisztus, aki azt mondta: „Aki jobban szereti apját, anyját, feleségét, gyerekeit, mint engem, az nem méltó hozzám” (Mt 10,37), Ő azt is mondta: „Az útra ne vigyetek se sarut, se botot, az övetekbe ne szereztek ezüst vagy rézpénzt, elég nektek az én kegyelmem” (Mt 10,10), sőt ezt is: „Aki első akar lenni, legyen mindenkinek a szolgája” (Mt 20,27). A három evangéliumi tanács egymástól elválaszthatatlan. A cölibátus válságából kivezető egyik legfőbb út a másik két evangéliumi tanács (a szegénység és az engedelmisség) fölfedezése, hitelesebb megélése.

Idézzük fel gyakran a meghívásunk eseményeit, a Krisztussal való találkozásaink pillanatait! Ezek az életünk nagy erőforrásai. Igyekezzünk ezekhez a pillanatokhoz méltóan élni! Mondjuk ki a meghívásra adott igenünket újra, nap mint nap! Adjunk hálát azért, hogy Krisztus, minden gyöngeségünk, méltatlanságunk ellenére kiválasztott, hogy az Ő szolgálói, népének pásztorai, a szentségek kegyelmi forrásának közvetítői legyünk!

Az evangéliumi élet

A három evangéliumi tanács *nem csak szerzetesek és papok életének vezérfonala*, hanem minden Krisztus-tanítványé is. Az Evangélium alapértékei. A házasságnak is van egy állapotbeli tisztasága, ott is van engedelmisség. Szent Pál apostol azt írja: „Engedelmeskedjete egymásnak, Krisztus iránti szeretetből” (Ef 5,21). Ismerjük a mondást: a legnehezebb szerzet a házasság. Minden keresztényre vonatkozik az is, hogy adjon: „Ahol a kincs, ott a szíved is” (Lk 12,34). Sajátos értelemben azonban a szegénység, a tisztaság és az engedelmisség az Istennek szentelt élet jellemzői, alapértékei.

Szegénység

Valamilyen értelemben a szegénység titka ott van már *a Szentháromság életében*. Az Atyát azért nevezzük Atyának, mert Ő öröktől fogva, mindörökké szüli a Fiút. Úgy birtokolja az istenség teljességét, hogy adja. Az Atya öröktől fogva, mindörökké, mindent átad a Fiúnak. Semmit sem tart meg önmagának, az istenség egész teljességét átadja. A szeretetnek ebben az örök extázisában él. Az Atya örök önátadás. A Fiút azért nevezük Fiúnak, mert öröktől fogva, mindörökké születik. Az istenség teljességét úgy birtokolja, hogy kapja. Mindent elfogad az Atyától, semmit sem tart meg önmagának, tiszta tükörként az Atyának mindent visszasugároz. A Szentlélek maga a szeretet, az isteni élet, ami árad az Atya és Fiú között, az Ő közös szeretetükből, a kettőjükéből eredő Harmadik.

Ugyancsak jelen van a szegénység titka *Krisztus megtestesülésében, és a megváltás titkában* is. Szent Pál apostol azt mondja: „Noha gazdag volt, értünk szegénnyé lett, hogy szegénysége által meggazdagodjunk” (2Kor 8,9). Az egész megváltói művet Pál apostol ezzel a fogalommal írja le: értünk szegénnyé lett.

A szeretet alaptulajdonsága az, hogy adni és áldozni akar. A krisztusi ember nem gyűjtő, nem birtokló, hanem önfeledt, nagylelkű, adakozó ember.

A szegénység jelzi, hogy *ez a földi véges világ nem végcél* az ember számára, hanem út az Isten felé. Nem akarunk itt túlságosan mély gyökeket eresztetni.

A szegénység segít abban, hogy *tudjuk gyakorolni a szeretetet*, hogy ne kötődjünk túlságosan, hanem tudjunk adni. Nagyon fontos dolog hogy minden papi, szerzetesi életnek fontos jellemzője legyen, hogy odafigyelünk a szegényre, a szenvedőre, és amennyit tudunk, annyit adjunk. Jó néha a lelkiismeretünket megvizsgálni, hogy a saját jövedelmemből minden hónapban legalább egy részt szoktam-e odaadni? Szívesen adok-e? Ha egy pap nem ilyen életstílusban él, az nagyon gyengíti a tanúságtételét. Hogyan használom a világi dolgokat? Valóban csak eszköznek tekintem őket?

Tisztaság

A tisztaságban való élet *nem szeretet nélküli élet*, nem érzelem nélküli élet. Jó arra gondolnunk, hogy Krisztus - mint valóságos ember - a lehető legszeretetreméltóbb és szeretettel telibb ember volt, aki valaha a Földön élt. És Ő ezt az életstílust (a cölebsz életformát) élte, választotta. Jézusnak voltak nagyon közeli barátai. Lázár sírjánál sírt, mert megrendült. Engedte, hogy a bűnös asszony megérintse, könnyeivel áztassa a lábait. Nem egy érzelemmentes ember volt. A tisztaság nem szeretetnélküli életet jelent. Nem is a házasság megvetését jelenti. Amikor az ember lemond a házasságról, egy nagyon szép és értékes dologról mond le, valami nagyot ad az Istennek.

A két élethivatás - a házasság és az Istennek szentelt élet - nagyon hasonlít és egymást erősítik, emelik. A papi-szerzetesi élet segíti a házasságbereket, hogy a házasságukat, mint Isten felé vezető utat éljék meg. A házasság nem végcél egy ember életében, hanem út, amin keresztül

megtanul szeretni. Lassanként egy szép házasság kinyílik Isten felé. Egy szép házasság pedig rengeteget segít egy papnak. Ha kapcsolatunk van szép, eleven házasságokkal, családokkal, akkor sok mindent tanulhatunk szeretetről, lemondásról, áldozatról, megbocsátásról, irgalomról.

A tisztaságot elsősorban, nem úgy kell megélni, hogy az ember elfojtja az ösztöneit, az érzéseit, hanem *szublimálja*, azaz egy *magasabb szinten használja*, éli meg azokat. A testi szerelem férfi és nő között mély emberi kapcsolatot teremt, életet fakaszt, termékennyé teszi az életet, és intimítást, finomságot teremt. Ezeket a dimenziókat a tisztaságban élő embernek is meg kell élnie. Kell, hogy a tisztaságban élő ember életében is legyenek *mély, őszinte emberi kapcsolatok*. Mély emberi kapcsolatokat kell kiépítenie a papságban, szerzetességben élő embernek is. Amikor ez nincs meg az életünkben, akkor veszélybe kerül a tisztaságunk megélése is. Nem csak testi termékenység létezik, hanem van szellemi, természetfeletti élet is. Nagyon fontos hogy a pap és a szerzetes élete *termékeny legyen*, élet szülessen belőle. Minden jó papra jellemző, hogy szolgálja az életet egy-egy plébánián, örömmel látja azt, ahogyan születik az élet, a kicsi gyermeknek nyiladozik a szelleme, a lelke. A pap segíti, vezeti a fiatalokat a szerelem, a házasság titka felé, egy felnőtt embert az élete nagy küzdelmeiben, segíti és erősíti a családokat a szerelem, a szeretet titkának megélésében, kíséri a beteget és a haldoklót az örök élet beteljesedése felé. Szolgáljuk az életet. Ahogy Szent Pál apostol mondja: „Örömötök munkatársai vagyunk” (1Kor 3,9). A pap élete termékeny, és ha ilyen az életünk, akkor ez segít a tisztaság megélésében. Ugyanígy nem csak testi gyengédség létezik. A mélylelkű emberek *érzékenyek, tapintatosak*, észreveszik a másik ember vágyait, hangulatait. A saját lelkükben mélyre ástak, és ezért a másik ember lelkét is mélyen meg tudják érteni. Nem véletlen hogy rengeteg ember ment ki az élete nagy próbatételeiben tanácsot kérni a sivatagi atyákhoz, vagy az orosz sztarecekhez. A remetéknek gyakran nem sok fogalmuk volt a konkrét életről, az élet zűrzavaráról. Kint éltek a magányban, gyakran már évtizedek óta, és mégis az emberek azt érezték, és átélték, hogy ezek a szent emberek megértenek minket és tudnak tanácsot adni, tudnak erőt adni. Mivel a saját lelkükben mélyre ástak, ezért a

másik ember mélységeit is fölfogták, értették.

Mindezzel együtt nem könnyű vállalkozás a tisztaságot megélni, és nem is kell ezen meglepődni. Legtöbb ember életében ez küzdelmet jelent. Jelenits István atya mondogatta, hogy az a jó hegymászó, aki nem csak azt szereti, amikor a csúcsra fölér, hanem a mászást, a küzdelmet, az izzadást is, ahogyan nagy nehezen feljut a hegycsúcsra. A papi élet is ilyen, szeretni kell ennek a küzdelmét, a nehézségét is. Krisztus nem is ígért mást a tanítványainak. Azt mondta: „Aki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel a keresztyét” (Mt 16,24). Az életben az értékes dolgoknak ára van. Ha valaki gyönyörűen akar hegedülni, rengeteget kell gyakorolnia. Egy szép házasságért is nagyon sokat kell tennie két embernek, újra és újra bele kell tenniük a szívüket.

Mi segít a tisztaság megszerzésében és megtartásában? Nagyon fontos, hogy az embernek mély *meggyőződése* legyen az, hogy *lehetséges tisztán élni*. Nem tudunk nagy energiákat befektetni olyan irányba, amit a lelkünk mélyén nem hiszünk el, hogy szép, jó és lehetséges. Nagyon sokat segít az *önmegtagadás*. Legalább minden héten egyszer hozzunk áldozatot, tartsuk frissen az akaraterőnket! Nagyon sokat segít az *imádság*. A tisztaságban való élet nem természetellenes, de nem is természetes, hanem természetfölötti. Olyan, mintha a vízen járnánk, ahogy valaha Péter, aki kilépett a csónakból. Csak addig tudunk a felszínen maradni, amíg Krisztust nézzük, amíg az Ő fölemelő erejét érezzük, különben – önmagunktól – süllyedünk. Sokat segít, ha minden napunknak van *lendülete*, ha nem ragadunk bele a lustaságba, az önközpontú gondolatainkba, ha tudunk szeretetben, odaadásban, szolgálatban élni. És természetesen nagyon fontos a *bűnre vezető alkalom elkerülése*. Végül pedig: *a tisztaságból szeretetnek kell fakadnia*.

Engedelmesség

Az engedelmességnek van egy nagyon konkrét, emberi, praktikus célja, funkciója. Ahhoz hogy egy közösség, egy egyházmegye, vagy egy szerzetesrend egy közös, nagy célt meg tudjon valósítani, ahhoz meg kell hozni fontos, nagy döntéseket. A közösség tagjainak bizonyos kompetenciákat át kell adniuk az előjárók kezébe ahhoz, hogy ezek a döntések megszülethessenek. Ha elképzelünk egy olyan autóbust, amelyik teljesen demokratikusan működne, minden utas előtt lenne kormánykerék, lenne fék és gázpedál, és egy komputer teljesen demokratikusan összegezné az impulzusokat: ez az autóbusz egyetlen előzést sem tudna végrehajtani. Ahhoz, hogy az utasok célba jussanak, le kell, hogy mondjanak a szabadságuk egy részéről, azt át kell, hogy adják a sofőrnek, rá kell, hogy bízzák magukat. Éppígy, ahhoz, hogy működni tudjon egy közösség, az engedelmességre szükség van.

Az Egyházban való engedelmesség, az engedelmesség erénye természetesen ezen a praktikus szemponton túl valami sokkal többet és mást is jelent. Az engedelmességre használt latin ige (ob audire) odahallgatást jelent. Az engedelmesség erénye ezt jelenti: odahallgatni Istenre, hallgatni a Szentlélekre. Az Egyházban való engedelmesség abból a hitből fakad, hogy a Szentlélek jelen van az Egyházban.

Konkrétan ez jelenti azt, hogy hallgatunk a Tanítóhivatalra és Péter utódára, a pápára. Nagyon sokat segít, helyre teszi a gondolkodásunkat, ha gyakran olvasunk (és a híveknek is gyakran ismertetünk) tanítóhivatali dokumentumokat.

Persze az Egyházban nem csak hivatali tekintély van, hanem van úgynevezett *karizmatikus tekintély* is. Nem csak a tanítóhivatalon, vagy a hierarchián keresztül működik a Szentlélek, hanem a *szenteken* keresztül is. Erre is nagyon fontos hallgatni! *Ami az Egyházunkat építi, az nem a hízelgők és nem a karrieristák engedelmessége, hanem a szentek engedelmessége.*

Az engedelmesség kapcsán nagyon fontos az is, hogy *aki engedelmességet vár el* - például egy plébános a maga területén -, *ő maga is enge-*

delmeskedjen, és ne önkényes dolgokat várjon el, hanem az Egyház szellemében irányítsa a rábízott közösséget. Ha például a Katolikus Egyház elfogad lelkeségi mozgalmakat, mint pl. a Fokoláre, a Cursillo, a karizmatikus mozgalom, az Emmánuel közösség vagy más mozgalmakat, akkor a plébánosnak nincs joga azt mondani, hogy nekem ez nem tetszik, és ez a mozgalom itt ne legyen. Ha az a közösség hajlandó a plébániába beilleszkedni, együttműködni, akkor a plébánosnak kötelessége azt a mozgalmat engedni, sőt, a maga módján segíteni is. *A kánonjogi kódexünkben* benne van, hogy a csecsemőkereszttség feltétele az, hogy megalapozott remény legyen a gyermek keresztény nevelésére (CIC 868. k.). A Hittani Kongregáció magyarázata szerint ez a megalapozott remény nem jelent mást és többet, mint a szülők ígérését (Pastoralis actio, 1980. X. 20,5.31). Ha a szülők megígérik, hogy keresztény módon igyekeznek nevelni a gyermeküket, ez az ígéret alapozza meg a reményt a pap számára, hogy ennek a keresztységnek lesz folytatása. A papnak nincs joga ehhez még a saját feje szerint hozzátenni pótfeltételeket, és azt mondani, hogy pl. három évre visszamenőleg az egyházadót (helyesebben: az önkéntes egyházi hozzájárulást) szeretné behajtani, vagy elvárni, hogy a szülők kezdjenek el szentmisére járni, esetleg majd ezután megkereszteli a kisgyermeket. A papnak is engedelmelkednie kell, és az Egyház szellemében kell irányítania a rábízottakat.

A papi helyezések (dispozíciók) kapcsán nagyon fontos megtanulni azt, hogy a magunk szempontjain túllássunk és tudjunk tágabban, egyházmegyében is gondolkodni. Egy-egy pozíciós döntésnél a püspök gyakran nem is mondhatja el a döntése igazi okát. Nagyon fontos megtanulnunk a magunk szempontjain túllátni, még akkor is, ha nem ismerjük teljesen egy-egy döntés hátterét. Nagyon szép példa erre Vianney Szent János, az arsi plébános, akit a püspök azért helyezett Ars-ba mert ez volt a legkisebb szóba jövő falu. Vianney Szent János a legnagyobb egyszerűséggel, minden sértődés és vita nélkül fogadta el ezt a döntést. A falu közelébe érve letérdelt és megköszönte Istennek, hogy ilyen hatalmas feladatot adott neki. Magában azt mondta, hogy egyetlen lélek akkora érték, mint az egész világmindenség, ő pedig kapott kétszázhusz lelket, hogy vezesse

őket: óriási feladat. Tudom-e így fogadni az egyházi küldetéseimet? Isten görbe vonalakon át is egyenesen ír és vezet.

Az engedelmesség jelenti azt is, hogy egy közösség tud harmóniában élni és egy irányba haladni.

Krizisek

Az Isten felé vezető útnak vannak nehezebb szakaszai. A krízis olyan életszakasz az életünkben, amikor úgy érezzük, hogy nincs tovább. A 'krízis' görög szó, ami szó szerint azt jelenti: 'ítélet', 'válság'. Olyan pillanat, amikor *kiderül az, hogy kik is vagyunk igazából*. Amíg az ember dolgai jól mennek, addig gyakran felszínesen él. A krízisben nem tudunk felszínesen, az érzelmekből táplálkozni. A krízisben kiderül, hogy milyen ember vagyok igazából. Milyen mélyre eresztettem a gyökereimet? Vannak-e még tartalékaim?

Vannak *kifáradási krízisek*. Ilyenkor fontos az életünk harmóniáját újra megtalálnunk. Időt kell szánnunk a pihenésre, a testmozgásra. El kell mennünk gyónni, be kell térnünk a tabernákulum elé, el kell mennünk egy-két jóbarátunkhoz. Segítenünk és adnunk kell másoknak. Néha két-három ilyen lépés a rohanásban elvesztett harmónia visszaszerzése érdekében máris gyümölcsöt hoz, és a kifáradási krízisen túl van az ember.

Van olyan krízis, amit az ember *bűnei* okoznak. Rossz irányba haladt, és falba ütközött. Ilyenkor nagyon fontos, hogy őszinték legyünk, beismerjük a bűnt, és megtegyük az első lépéseket a megtérés útján.

Vannak *növekedési krízisek* is. Amikor valaki érlelődik, meghal benne valami, és születik valami új és több. Életünk nehéz időszakai rendkívül fontosak. Igen gyakran ilyenkor képesek vagyunk előbbre lépni az emberiség, a lelkiélet útján.

Nagyon fontos, hogy válságok idején az ember alapvető *szabályokat*, korlátokat betartson. Nagyon sokat tud segíteni ilyen nehéz időszakokban a barát, a *lelkivezető*.

A krízisben az ember mintha gödörbe esne, nem látunk ki, csak a sötétséget látjuk. A lelkivezető a gödör szélén áll. Ismeri a múltunkat, az értékeinket, az eddig megtett utunkat, objektívebben látja az életünket, mint mi ott a gödör mélyén, és ki tud segíteni. *Amíg az ember a gödörben van, addig nem szabad döntést hozni.*

2. Lelkipásztori útmutatások

Hogyan lehet a pap a Jó Pásztor hiteles megjelenítője, követe?

A pap az imádság embere

Jézus, noha Isten Fia volt, szükségét érezte annak, hogy újra és újra az éjszakát Isten imádságában töltsse, hogy felmenjen a hegyre egyedül, hogy egy legyen az Atyával. A pap életének még inkább lételeme az imádság.

Végezzük el a *zsolozsma* jó részét már reggel vagy délelőtt, induljunk neki minden napnak Isten közelségéből, a vele való találkozás békéjéből! Szánjunk időt az *elmélkedésre*! Egy-egy evangéliumi részletet éljük át, engedjük, hogy Krisztus megszólítson, alakítson, gyógyítson, betöltsön!

Legalább háromévente vegyünk részt ötnapos *lelkigyakorlaton*! Ám ezen túlmenően is szenteljünk sok időt a lelki életünk elmélyítésére!

Az Eucharisztia ünneplése

Az Eucharisztia egész keresztény életünk; és így papi életünk *forrása és csúcsa*. Végezzük a Szentmisét minden nap áhítattal! Töltsünk időt, lehetőleg minden nap, a tabernákulum előtt, az Eucharishtiában jelen lévő Krisztussal! Legyen gondunk arra, hogy a Szentmise ünneplése, különösen vásár- és ünnepnapokon méltó és szép legyen! Legyen gondunk a *felolvasók* felkészítésére, akik között mindig legyenek felnőttek is!

Tanítsuk a *ministránsokat* a szép oltárszolgálatra! Segítsük a *kántort* az énekek kiválasztásában, *énekkar* létrehozásában! Ügyeljünk arra (különösen pl. a bérnálási szentmiséken), hogy a hívek a *térdeléssel is* kifejezzék imádásukat az Eucharisziában jelenlévő Krisztus előtt!

A templom (legalább az előtér) lehetőség szerint legyen napközben *nyitva!*

Ahol részben, vagy nagyon elevenen él még a *nemzetiségi nyelv* (pl. német, horvát, szlovén, lovári), ott a lelkipásztor mindent tegyen meg azért, hogy a Szentmisében a nemzetiségi nyelv helyet kapjon (énekek, Miatyánk, egyes imák, olvasmányok, hívek könyörgése)! Az egyház vállalja az évszázadok óta végzett kultúra- és identitásmegőrző küldetését is!

Az ige szolgálata

A pap egyik legfontosabb küldetése az igehirdetés. Isten népe *szomjazza* a hiteles, élő Igét. Sok ember azért hagyja el az egyházat, mert nem talál a templomokban igényes, hiteles, átélt igehirdetést.

Nem mindegy, hogy mit és hogyan mondunk. Emberek élete, egy-egy házasság alakulása, fiatalok sorsa függhet tőle. Szent Pál apostol írja: „Ha bizonytalanul fűjják a harsonát, senki sem indul csatába” (1Kor 14,8). A pap vasárnapról vasárnapra megfújja Isten igéjének harsonáját. Sokszor talán nem is sejtjük, hogy milyen élet-csatákból, küzdelmekből jönnek a minket hallgató emberek. Nem szabad bizonytalanul fűjünk azt a harsonát.

A prédikációkra *sokat kell készülni*. Erre a tanítóhivatal és a szentjeink is újra és újra felhívják a figyelmünket. John Stott szerint egy kezdő pap egy átlagos vasárnapi beszédre való felkészülésre 12 órát, egy gyakorlott lelkipásztor ennek legalább a felét kell, hogy fordítsa.⁵¹ Meg kell találnunk a bibliai üzenet lényegét, a szentíró szándékát.

⁵¹ John Stott, *Hiszek az igehirdetésben* (Budapest 2018) 243.

Ki kell választanunk a kulcsmondatot, központi üzenetet, amiről szólni fogunk. Meg kell vizsgálnunk, hogy a mai kor emberének, és a jelen eseményeinek tükrében mit üzen ezzel a bibliai üzenettel Isten (pl. a családra, házasságra vonatkozóan, vagy a szenvedés, a keresztviseelés idején). Kell találnunk egy figyelemfelkeltő bevezetést, és egy konkrét kihívást, konkrét feladatot megfogalmazó befejezést.

Minden pap életének legyen fontos és állandó része a *teológiának*, *Isten titkainak tanulmányozása*, egyre mélyebb megértése. E nélkül a hitünk elhalványodik, táplálék nélkül marad. Olvassunk bibliai kommentárokat, a szentek életét, az egyház történelméről szóló írásokat, a hit igazságait kifejtő műveket! Legyenek ezek a titkok elmélkedésünk tárgyai! A hittől gyakran távolodó világunkban égetően fontos, hogy újra és újra tápláljuk, elmélyítsük a hitünket a Biblia, a teológia, valamint a szentek életének tanulmányozásán keresztül is.

A prédikáció legyen *igaz, jó és szép* is, ahogyan Isten tulajdonságai is ezek. A prédikáció legyen igaz, legyen szellemi mélysége, szóljon az *értelemhez* is. Szent II. János Pál szavai szerint az egyházban sok esetben tapasztalható szellemi bénultság a hit bénultságának a jele. Amikor a hit életerős, akkor átjárja az ember értelmét, érzelmeit, egész lényét. Így történt ez a középkor idején, ahol a hit szelleméből egyetemek, műalkotások, karitatív intézmények egész serege született. Jó, ha a pap is minden készülétkor, minden húsvét vagy karácsony alkalmával újra, még mélyebben érti meg ezeket a hittitkokokat, és így tudja őket átadni.

A prédikáció legyen *jó*, azaz segítsen abban, hogy a szeretet parancsát a hallgatók a saját életükben jobban meg tudják élni. Ezt leginkább az *életből vett példákkal* tudjuk segíteni Jézus gyakorlata nyomán, akiről azt írja az evangélium, hogy „példabeszéd nélkül nem szólt hozzájuk”.

A prédikáció legyen *szép*, méltó formájában is ahhoz a nagy titokhoz, amit megpróbál közvetíteni. Jézus például a nyolc boldogság mondatait szinte költeményként kicsiszolta, gyönyörűen megformálta. Hasonlóan kellene törekedni arra, hogy legalább a prédikáció kulcsmondatait formájukban is széppé, erőteljessé, frappánsá csiszoljuk.

A prédikációra mindig imádsággal készülünk a ránk bízottakért, a Szentlélek megvilágosító kegyelméért. Ha csak lehet, *ne olvassuk* a prédikációt, hanem élő tanúságtételként, szívből mondjuk! Az ambóra – ha szükséges – vigyünk magunkkal egy néhány kulcsszót tartalmazó jegyzetet, amely segít a gondolatmenet és a jó megfogalmazások megtalálásában.

Az ígehirdetésnek a *liturgián kívül is* számtalan lehetősége van. Világi ünnepségek, családlátogatás, média stb. Használjuk ki ezeket az alkalmakat is!

Készítsünk *nyilvánartást a plébánia híveiről*, családjairól! *Hívjuk* külön is az adott életkorban levő gyermekeket az elsőáldozásra, bérmlásra, a jubiláns házaspárokat a házasságuk megáldására!

Egyházunk megújulása nem kis mértékben az ígehirdetésünktől is függ. A hit hallásból ered (Róm 10,17). Hiszek-e az ígehirdetésben, Isten szavának erejében? Teszek-e kellő energiát ebbe az egyik legfontosabb szolgálatomba?

A bűnbánat szentségének szolgálata

A pap is rendszeresen gyónjon, legyen lelkivezetője, különben a gyónatási szolgálata hiteltelenné válik.

A gyónatásra szánjunk a hívek számára megfelelő *időt*. A gyónatási idők legyenek kiszámíthatóak, legyenek kifüggesztve a hirdetőtáblán, feltüntetve a plébánia honlapján. Ünnepek előtt különösen is szenteljünk a gyónatásra kellő időt, hívjunk meg vendég gyónató atyákat is.

Sok esetben azért épül le a gyónás gyakorlata, mert a pap alig gyónat. Ha egy pap elkezd gyónatni, akkor igen gyakran hamarosan megjelenik sok gyónó is, akik igénybe veszik ezt a kegyelmi lehetőséget. Ha valaki gyónni szeretne, *lekivezetést* kér, vagy tanácsért fordul hozzánk, erre mindig szívesen szánunk időt. Az egyik legfontosabb és leghatékonyabb papi feladatunk az egyéni lelki vezetés, az egyes ember elkísérése, megerősítése.

A gyónatószék mellett, ahol erre lehetőség van, alakítsunk ki gyónató szobát is.

A gyónató ősmintája és példaképe *a tékozló fiú atyja*, aki nem kérdősködik, nem tesz szemrehányást, hanem átöleli a fiát. A gyónató pap ezt a kegyelmi találkozást kell, hogy szolgálja. Fontos természetesen segítenünk az *őszinteséget* is. A gyónató segítsen abban, hogy a bűnbánó fel tudja tárnai a sebet, és így Krisztus gyógyító kegyelme hatni, működni tudjon.

Az *elégtétel*, amely része a szentségi cselekménynek, nagy lehetőség a pap kezében. Legyen ez sok esetben olyan cselekedet, amely a bűnbánót elindítja a helyes irányba, amely már a helyes úton megtett első lépés.

Jegyesoktatás és keresztelési felkészítés

Mind a jegyesoktatás, mind a keresztségi felkészítés a szülők számára: *missziós helyzet*. A mai Magyarországon sok házasulni vágyó jegyes és keresztelőt kérő szülő az egyháztól távolabb levő fiatal. A pap kötelessége, hogy *a szentségek kapuját ne zárja be előttük, ha a minimális feltételek megvannak*. A csecsemőkeresztség esetében a feltétel a szülők ígérete a gyermek keresztyén nevelésére (vö. CIC 868. k.). A Hittani Kongregáció magyarázata szerint a csecsemőkereszteleskor a kánonjogi kódex által feltételként szabott „megalapozott remény a gyermek keresztyén nevelésére” nem jelent mást és többet, mint a szülők ígéretét (*Pastoralis actio*, 1980. X. 20,5.31). Soha ne várjuk el ilyenkor az egyházadó befizetését! Szólhatunk róla röviden, de mondjuk meg világosan, hogy az egyházi adó rendezése nem feltétele a szentségek kiszolgáltatásának. Hívjuk a szülőket az aktív keresztyén életre, de a kérésünk nem teljesítése esetén is nyissuk meg a kisgyermek számára a keresztség kapuját! A házasságkötés esetén a szentség kiszolgáltatásnak feltétele az, hogy az érvényes házassághoz szükséges képesség és szándék (az életre szóló, kizárólagos, hűséges szeretetszövetség megkötésének szándéka) valóban meglegyen.

Ne tartsunk keresztelőt a szülőkkel való beszélgetés, szentségi *felkészítés nélkül!* Ez a találkozó legyen szívélyes! A pap érdeklődjön a család élete, örömei, nehézségei, hitélete iránt! Tegyen tanúságot a hit örömről, fontosságáról, és hívja a szülőket az aktívabb lelki életre!

A szülő kérheti gyermeke keresztelését *nem csak a lakhely szerinti plébánián*, ehhez nincs szüksége engedélyre a lakhely szerinti plébániától (CIC. 857. k. 2. §). Az MKPK által 1988-ban kiadott Egységes Katolikus Anyakönyvezési Szabályzat idevonatkozó rendelkezését (22, 15. § /1)⁵² - sok más egyházmegyéhez hasonlóan - ezzel hatályon kívül helyezem. Az esküvő szintén kérhető nem csak a lakhely szerinti plébánián, ilyen esetben az egyik házasulandó fél lakóhelye plébánosának engedélyre van szüksége az esküvő megtartásához.

Ha nincs alkalmas keresztszülő lehetséges keresztszülő nélkül is megkeresztelni a gyermeket. Ilyen esetben bármely személy részt vehet a keresztelőkör, mint a *keresztség tanúja* (CIC. 875. k.).

14. életév felett a keresztelésre való felkészülés *lehetőleg a katekumenátus* keretében történjék. Minden esetben legyen egy hosszabb ideig tartó, alapos készület. Igyekezzünk a megkeresztelendőt az egyház liturgikus életébe és valamely plébániai közösségbe is bevezetni.

A házasságkötés és a gyermekszületés *egy-egy emberi élet nagy csúcspontjai*, örömteli hullámhegyei. Ilyenkor a pár *nyitott a hit irányában is*. Papként próbáljunk élni ezzel a kegyelmi lehetőséggel. Ne az elmaradt hittan anyagot igyekezzünk ilyenkor bepótolni, hanem a hit és a házasság alapkérdéseit vessük fel a számukra. A jegyesoktatás elején nagyon hasznos, ha a két fél *egymást bemutatja* (pl. gyermekkor, szülők – miben hasonlít a két szülőre; mit szerettek benne; mi az, amit néha nehéz benne elfogadnom). Ezután beszélhetünk arról, hogy *miért hiszünk* Istenben (esetleg megkérdezve azt is, hogy a két fiatal hol áll a hit útján, mi tartja őket távol tőle), és a hit hogyan van jelen a házasságban, mit jelent az, hogy a házasság szentség. Szólhatunk aztán a *párkapcsolat*

⁵² Szintén hatályát veszti a Szombathelyi Egyházmegye Zsinati Könyv 48. §-a.

aranyszabályairól, az egymásra szánt idő fontosságáról, a szülőkről való leválásról, a konfliktusmegoldás helyes módjáról, a tipikus női és férfi tulajdonságokról stb. Végül beszélhetünk néhány szót a *gyermekvállalásról*, a gyermeknevelésről.

Jegyesoktatást – főként nagyobb plébániákon – javasolt *csoportokban* tartani, így a párok egymás tanúságtételéből is merítenek, és az esküvő után van esély arra, hogy a csoportból házas közösség születik. Nagyobb városokban javasolt, hogy több plébánia közösen készítse fel a párokat. Természetesen az esküvő előtt fontos, hogy az eskető pap személyesen is találkozzon, mélyebben megismerkedjen a párral. A jegyesoktatásba, ha csak lehetséges, vonjunk be hitelesen élő, alkalmas *házaspárokat* is!

Ha jó emlékekkel távozik egy fiatal pár a jegyesoktatásról és az esküvőről, akkor biztosan fogja hozni a gyermekét megkeresztelni, beírhatja majd hittanra is, és sok esetben megjelenik (esetleg a kisgyermekét kísérve) majd a templomban is. Fontos *ezt a folyamatot türelemmel kíséreni*, segíteni.

Elsőáldozás

Az elsőáldozásra a gyermekek legalább *egy éven* át készüljenek a hittanórán és a vasárnapi Szentmiséken. Amelyik gyermek a felkészülési év során *legalább néhány Szentmisén* nem vett részt, azt ne engedjük elsőáldozáshoz! Az elsőáldozás előtt a gyermek legalább *két év hitoktatásban* kell, hogy részesüljön.

Amennyiben a gyermek nem egyházi iskolába jár, akkor *az elsőáldozás a saját plébánián történjen*. Ez alól csak valóban indokolt esetben adjunk felmentést, odafigyelve arra, hogy a szükséges felkészítés és Szentmisére járás biztosítva legyen. Ha a gyermek egyházi iskolába jár, akkor a szülő dönthet arról, hogy az iskola által szervezett keretek között, vagy a plébánián részesüljön a gyermek az elsőáldozásban. Ezért egy évvel az elsőáldozás előtt össze kell hívni a majdani elsőáldozók *szüleit*. A szülők aktív bevonása nélkül soha ne legyen elsőáldozási előkészület.

A szülők első összehívásakor mindig köszönjük meg a szülőknek, hogy igent mondtak a gyermekeikre, szeretettel nevelik őket, és igyekeznek számukra a hit kincsét is átadni. Próbáljuk megsejttetni, hogy milyen nagy kincs az Istennel való kapcsolat, a hit a gyermekük számára. Esetleg beszéljünk egy pár szót a gyermeknevelés alapelveiről, nagy feladatáról is. Csak ezután térjünk ki az elsőáldozási felkészülés részleteire. Lehetőleg a szülői értekezlet második felében adjuk körbe a szót. Minden szülőt kérjünk meg arra, hogy mondjon pár szót a gyermekéről, esetleg arról, hogy mi a legfőbb nevelési elve, és hogyan igyekszik a gyermekének átadni a hitét. Az elsőáldozási felkészülés során a gyermekek kapjanak néhány olyan feladatot, amelyekhez a szülő aktív közreműködése szükséges. Például kérdezzék a szülőket az ő hitükről, kérjenek tőlük az életre vonatkozó néhány tanácsot, és ezeket írják le a füzetükbe.

A gyerekeket gyakran *vigyük be a templomba*. Ilyenkor az első utunk mindig a tabernákulumhoz vezessen, imádkozzunk a gyermekekkel a jelenlévő Krisztushoz.

Sokat segíthet, ha a gyerekek *nem az elsőáldozás előtt gyónnak először*, hanem korábban. Így átéljük azt, hogy a gyónás nem valami kellemetlen dolog, amin át kell esni az áldozás előtt, hanem önmagában is ünnep, találkozás az irgalmas Atyával.

Szervezzünk *második áldozást*, egy külön Szentmisét az elsőáldozóknak az elsőáldozás után nem sokkal, ahol hétköznapi ruhában, fényképezés és izgalom nélkül, de talán meghittebben újra átélhetik a Jézussal való találkozást.

Bérmálási felkészítés

A bérmálásra is legalább egy éven át készülnek a fiatalok. Amelyik gyermek a felkészülési év során *legalább néhány Szentmisén* nem vett részt, azt ne engedjük bérmáláshoz!

Helyes, ha dolgozatokat íratunk velük a fontosabb hittanos témákból. Kell, hogy egy *minimális, de lehetőleg szilárd és megindokolt hitbeli tudásra* szert tegyenek, különben a hitüket nem fogják tudni megőrizni. Főként az apologetika kérdéseit vegyük végig velük (miért hiszünk Istenben; honnan gondoljuk, hogy Jézus több mint egy nagy ember; miért van szükség az egyházra és a szentségekre; honnan tudjuk, hogy van valami a halál után; miért fontos betartani az egyes erkölcsi parancsokat stb.).

A bérmálás minimális *életkora* egyházmegyénkben a 8. osztályos kor, amely plébánián pedig 2 évente (vagy még ritkábban) van bérmálás, ott a 7. osztályos életkor. A 8. osztály elvégzése után ugyanis – főként a vidéki plébániákon – nagyon nehéz elérni a fiatalokat, és így maga a bérmálás megtörténte kerülne veszélybe. *Egyházi iskolákban* az iskola fenntartója – az iskolalelkésszel egyeztetve – határoz a bérmálás életkorát illetően. Az egyházi iskolába járó fiatal dönthet arról, hogy az iskola szervezésében, vagy a lakhely szerinti plébániáján szeretne a bérmálás szentségében részesülni. Amennyiben az iskolát választja, ehhez nincs szüksége külön engedélyre a lakhely szerinti plébániától.

Amennyiben a gyermek nem egyházi iskolába jár, akkor *a bérmálás a saját plébánián történjen*. Ez alól csak valóban indokolt esetben adjunk felmentést, odafigyelve arra, hogy a szükséges felkészítés és Szentmisére járás biztosítva legyen.

Ha nincs alkalmas bérmaszülő, lehetséges bérmaszülő nélkül is megbérmálni a fiatalt (CIC. 892. k.).

A bérmálkozók *szüleit* is hívjuk össze, lehetőleg több alkalommal a bérmálás előtt. Tartsunk a számukra lelki felkészülést, katekézist, közös imádságot a fiatalokért.

A bérnálási felkészülés során a fiatalok kapjanak néhány *olyan feladatot, amelyekhez a szülő* aktív közreműködése szükséges. Például kérdezzék a szülőket az ő hitükről, kérjenek tőlük az életre vonatkozó néhány tanácsot, és ezeket írják le a füzetükbe.

Jó, ha a *katekumenátus egy-két szertartását* elvégezzük velük (pl. név beírása, a kereszt jelével való megjelölés). Ilyenkor *a bérnálózóknak lehetőleg röviden szólaljanak is meg* (pl. arról, hogy miért hisznek, mit kérnek a bérnálásban Istentől, miben példaképük a bérnavédőszentjük). Ezekre az alkalmakra hívjuk el a szülőket is.

Igyekezzünk a bérnálási felkészítés során *istenélményt és közösségi élményt* is adni a fiataloknak. *Ne létezzon olyan bérnálási felkészítés, amely csak hittanórákból áll!* Vigyük el a fiatalokat *lelkigyakorlatra*. Lehetőleg szervezzünk nekik kirándulást, tábort.

Vezessük be a fiatalokat a *szereletszolgálat gyakorlatába!* Legyen a felkészülés része az, hogy időseket látogatnak a szociális otthonban, vagy segítenek egy szegény családnak, vagy megtisztítanak egy szeméttel teli erdőrészt stb.

Idősek, betegek ellátása

Jézus különleges szeretettel fordult minden beteg és szenvedő felé. Kövessük Őt ebben, szánjunk megfelelő időt idős testvéreink meglátogatására, a szentségekkel való ellátásukra! Ilyen esetekben legalább néhány percre beszéljünk el velük! Segítsünk – a helyi karitászcsoporthoz bevonásával – ha látjuk, hogy az idős, beteg embernek nehézséget jelent a bevásárlás, a takarítás, a téli tüzelő stb. A betegek látogatásakor, áldoztatásakor ne fogadjunk el adományt!

Segítsük a kórházlelkészeket a telefonos ügyelet időnként való elvállalásával!

Kellő ok esetén – így például, ha a beteg rendszeres szentmisére járó hívő volt, és hosszú idő óta nem tud Szentmisén részt venni – a beteg szobájában Szentmise is tartható.

Temetés

Ha csak lehetséges, *mindig személyesen találkozzunk a gyászolókkal, a hozzátartozókkal*. Kérdezzük őket az elhunytáról. Ezzel segítjük a gyászukat, és személyesebbé tesszük a temetési szertartást. A szertartásban szóljunk néhány személyes szót az elhunyt életével, személyiségével kapcsolatban, akinek az életét megköszönjük, akiért imádkozunk.

A temetéskor a rokonok *megsebzett szívvel vannak ott, vágnak a hit vigasztalására, az örömhírré*. Vegyük komolyan ezt a szolgálatot, és hirdessük mindig együttérzéssel, bátorsággal az örök élet üzenetét. A temetésen *mindig legyen homília*, amelyben egypár személyes szót szóljunk az elhunytól is! Nem ritkán megtörténik az, hogy egy szép, szívvel és őszinte hittel végzett temetés után valamelyik rokon elkezd templomba járni.

Hitoktatás

A hitoktatás az egyház evangelizációs tevékenységének egyik legfontosabb területe. A hitoktatók a pap mellett az evangélium legfőbb hirdetői a plébánián. *Segítsük az ő munkájukat!*

Nagyon nagy ajándék, ha a pap maga tartja a hitoktatást. Teljesen más kapcsolatot tud kialakítani a gyerekekkel, és tudja őt hívni a templomba is. Ha nem tud hittan csoportokat elvállalni, akkor legalább időnként látogassa a hittanórákat, szóljon a gyerekekhez.

A hittanóra elején mindig imádkozzunk. Várjuk meg, amíg teljes csend nem lesz, utána lassan vessünk keresztet, ezután a saját szavainkkal imádkozzunk, majd mondjuk el a szokásos kötött imákat is. Egy ilyen óra kezdés nagyon sokat segít a fegyelmezésben, a csend megtartásában is.

Látogassuk meg a hittanosok családját, különösen a nehezebb gyerekekét. Vigyük neki kis ajándékot, nézzük meg a szobáját, kérdezzük ki a kedvenc sportolójáról stb. Kérdezzük meg a gyermek szüleit is az életükről, nehézségeikről. Sok esetben az esetleges fegyelmi problémák azonnal megszűnnek egy ilyen látogatás után.

A hittanóra legyen *színes*: történetekkel, vetélkedőkkel, énekekkel, vetítéssel. Adjunk lehetőséget arra, hogy a gyerekek *bármit kérdezhesse- nek*. Próbáljuk őket közösséggé tenni, pl. együtt segíteni velük valakinek, névnapokat megünnepelni. Minden 4-5. hittanóra legyen olyan alkalom (*lelki óra*), amikor – ha csak lehetséges – *körbe ültetjük le* a gyerekeket, *mindannyian a saját szavaikkal is imádkoznak*, mindenki bármit szabadon kérdezhet az egész óra alatt, és *őket is kérdezzük az életükről, hitükről* (pl. Mi erősíti benned a hitet, és mi távolít téged a hittől? Miben példaképeid a szüleid, és mit szeretnél majd kicsit másképpen tenni, mint ők? Volt-e már olyan eset az életedben, hogy a szenvedésből jó származott?).

Egyházi iskolák

Az egyházi iskolák jelen magyar egyházunk és társadalmunk egyik legnagyobb *kincsei*, lehetséges erőforrásai. Támogassuk az egyházi iskolákat azzal, hogy bátorítjuk a szülőket, ide írassák a gyermekeiket, valamint azzal is, hogy az iskolaigazgató vagy az iskolalelkész kérése esetén bejárunk hittanórákat tartani!

Az egyházi iskolák törekedjenek a hit, a keresztény világszemlélet és értékrend átadására! A hittanórák egy részét, főként nagyobb osztályokban, *lelki órákként*, ill. a *Családi Életre Nevelés* alkalmaiként tartásuk meg!

Az egyházi iskolába járók esetében a *szülő dönthet* arról, hogy gyermeke az iskola által szervezett *elsőáldozás*, ill. *bérmálás* keretében részesül ezekben a szentségekben, vagy lakóhelyük szerinti plébánia szervezésében. Amennyiben az iskola szervezésében készül fel és részesül a szentségekben a fiatal, nincs ehhez szüksége a lakhely szerinti plébániától külön engedélyre.

Ifjúságpasztoráció, hivatásgondozás

Ha csak lehetséges, hozzunk létre ifjúsági csoportot a plébánián! A csoport találkozói ne csak hitoktatásból álljanak, hanem *megosztásból, közös imából, énekből, játékból*, más közösségi programokból. Az ifjúsági csoportnak mindig legyen *fiatal vezetője is* a pap vagy a hitoktató mellett!

Ha csak lehetséges – főként nagyobb plébániákon – legyen elsősorban *ifjúságnak szóló Szentmise* is. Ezen az *énekek stílusa* legyen az ifjúságnak szóló: elsősorban mai, dicsőítő énekek.

Szenteljünk különleges figyelmet a *ministránsokra*, és azokra a fiatalokra, akikben látszik a papi-szerzetesi hivatás magja! Szervezzünk a számukra találkozókat, zárandoklatokat! Beszélgessünk velük külön-külön is!

A hívekkel együtt rendszeresen imádkozzunk papi és szerzetesi hivatásokért! Hívjuk a híveket, különösen a ministránsokat a pap- és diakónus szentelésekre, szerzetesi fogadalomtételre, Boldog Brenner János ünnepeire!

Papi közösség

Hiteltelen az igehirdetésünk, ha egymásra rosszat mondunk a másik háta mögött, ha nem szeretetközösségben élünk. A pap *rendkívül sokat meríthet a paptestvére hitéből, elhivatottságából, szeretetéből*. Szükségünk van erre az erőforrásra. Vegyünk részt a rekollekciókon! *Látogassuk meg egymást* időről időre! Figyeljünk a bajban levő paptestvérré! Vegyünk részt valamelyik papi közösség rendszeres találkozóin! Búcsúk, szentségimádások, bérmálások alkalmából lehetőleg gyűljenek össze az esperesi kerület papjai, végezzék együtt a Szentmisét, esetleg a zsolozsmát, osszák meg örömeiket, nehézségeiket!

Látogassuk meg időről időre a *nyugdíjas paptestvéreket*!

Segítsük egymást *helyettesítéssel*! Biztosítsuk így annak lehetőségét, hogy mindenki el tudjon menni legalább egy-egy rövidebb szabadságra!

Kerüljük az irigységet, a pletykát, a megszólást! Becsüljük meg egymásban a Krisztustól meghívott embert! Ha nehézségünk van egy paptestvérrel kapcsolatban, azt tapintatosan, négy szemközt jelezzük neki!

Családpasztoráció

A családpasztoráció legyen lelkipásztorkodásunk egyik legfőbb súlypontja! Ha csak lehetséges, hozzunk létre családos, házaspáros közösségeket a plébánián! Törődjünk kiemelt módon a bajban levő, nehézségekkel küzdő házaspárokkal, családokkal!

Látogassuk a plébánia családjait, ismerjük meg a ránk bízottak gondjait, segítsük őket a nehézségeikben! Egy látogatás alkalmával mindig legyen különös gondunk *a férjre* (főként, ha nemigen jár templomba)!

Segítsük a családokat a közös *családi imádság* bevezetésében, újratanulásában! Adjunk ehhez imakönyvet, segédanyagot, segítsük a házi oltár elkészítését! Tegyük azért, hogy a családok valóban kis-egyházzá legyenek!

Hívjuk a családokat a jubiléus házaspárok évéről évre történő megáldásának ünnepére, az egyházmegyei családos táborokra és lelki napokra!

Akolitusok, diakónusok, lelkipásztori kisegítők

Vegyük igénybe a diakónusok, akolitusok, lelkipásztori kisegítők segítségét a lelkipásztori munkában! Bizzuk rájuk egyes *közösségek vezetését, imaalkalmak, igeliturgiák vezetését, táborok, zarándoklatok megszervezését* stb.! A pap tanúságtételét nagyban erősíti, kiegészíti a világi lelkipásztori munkatárs tanúságtétele, szolgálata. Az akolitusok végezhetnek *temetést* is, amennyiben a plébános javaslatára a megyéspüspök erre engedélyt ad a számukra.

Táborok

Igen gyakran egy nyári tábor mélyebb nyomot hagy egy gyermekben, mint az egész éves hittan. Ilyenkor napi 24 órában, életszerűen tapasztalja meg a hit örömét, a szeretet légkörét. Legyen minden táborban kiadós idő közös imára, énekekre, legyenek benne *élményszerű imádságok* (virrasztások, szentségimádások)! Legyen benne természetélmény, magyarságtudatot erősítő találkozás! Kapjanak a táborban fontos szerepet a *szülők*! Néha ők is szólaljanak meg a gyerekek előtt, és meséljenek a házasságukról, hitükről, munkájukról, hazaszeretetükről, egyházi elkötelezettségükről!

A felnőttek közösségei

A plébánia legfontosabb korcsoportja a szülőkorban levő felnőttek. Ha a plébánia mindig csak a gyerekekkel foglalkozik, és a gyermek sohasem látja a szüleit felolvasni, térdelni, tenni a hitükért, akkor *a gyermekeket mindig újra el fogjuk veszíteni.* Akkor a gyermek azt fogja látni, hogy a vallásosság csak az idős néniknek és a kisgyerekeknek való, és 14 éves kora után ő is abba fogja hagyni a hite gyakorlását.

A felnőtt közösségnek ne egyszerűen oktatást akarjunk tartani (bár jó előadásokra is nagy szükség van), hanem közösséggé igyekezzünk formálni őket. *Szólaltassuk meg őket.* A megszólalás *lehetőleg sorban*, körbe menjen, hogy a nagybeszédűek ne uralják el a beszélgetést, és a félénkebbek, akik sokszor a legértékesebb hozzászólásokat mondják majd, meg tudjanak szólalni. Olyan témákról kérjük a megszólalást, amihez mindenki hozzá tud szólni (pl. a saját hitélmények megosztása; a család, a gyermeknevelés nehézségei és örömei; az életünk nehezebb szakaszai mire tanítottak; betegség, szenvedés vagy halál elfogadása, feldolgozása; szegények segítése stb.). A felnőtt közösségre mindig bizzunk feladatot (pl. táborszervezés, imaórák megszervezése, karitatív feladatok).

Ha alkalmasnak látszik, szervezzünk *előadás-sorozatokat* felnőttek számára! Szervezzünk lelki gyakorlatokat, zárandokutakat! Kínáljuk fel a felnőtteknek a *lelkiségi mozgalmakat* (cursillo, házaspár hétvége, karizmatikus közösségek, Mécs, Focolare stb.)!

A képviselőtestület

A testületet – kivételes esetektől eltekintve – mindig *demokratikusan* választassuk meg. Az első körben minden, a plébániához tartozó hívő írjon fel három jelöltet. Az eredményt, a kapott jelölések számát is, tegyük ki ezután az első kör után a hirdetőtáblára. A második körben a legtöbb jelölést kapott személyekből lehet aztán majd a testület tagjait megválasztani. Egy ilyen választás sokszor helyre tesz önjelölt embereket, és felemeli a közösségben valódi tekintéllyel rendelkező személyeket. Ez sokat segít a plébánosnak abban, hogy a tekintélyes embereken keresztül meg tudja szólítani, vezetni tudja az egész közösséget.

A képviselőktől ne fejbólogatást, ne csak a kisegítő munkák elvégzését várjuk. *Legyünk valóban kíváncsiak a véleményükre, tanácsaikra, kritikáikra.* Ha olyasmit javasolnak, ami helyes, akkor támogassuk őket ennek megvalósításában.

A plébános által kijelölhető tagokkal úgy egészítsük ki a képviselőtestületet, hogy legyen benne képviselője a fiataloknak, házaspárok csoportjának, a plébánia minden területi egységének, legyen a médiához értő, az ökumené iránt nyitott stb. tagja is a testületnek, akik ezekért a területekért majd különleges felelősséget vállalnak.

A közösség művésze

A pap feladata nem az, hogy mindent ő csináljon egy plébánián, hanem az, hogy felismerje a közösségben meglévő karizmákat, adottságokat. Ezeket bátorítsa, hangolja össze. *Engedjen kibontakozni minden olyan alulról jövő kezdeményezést, ami pozitív. A plébánia legyen nyitott otthon,* ahol sokféle közösség összejöhet. A plébános adjon teret a *lelkiségi mozgalmaknak*, mert a mai egyház egyik legelevenebb, leggyümölcsözőbb közösségei ők. Akkor is, ha ő maga nem érzi magához közelállónak az illető lelkiségi mozgalmat, legyen az ő lekipásztoruk is, és segítse őket a krisztuskövetésben!

A *plébániaépület* nem csak a plébános lakása, hanem a plébániai közösségek otthona is legyen! Hozzunk létre olyan tereket (pl. közösségi ház, hittanterem), ahová az egyes közösségek önállóan is bemehetnek!

A szegények

A szegények szeretete és segítése elválaszthatatlan az evangélium átadásától. Minden plébánia valamilyen módon figyeljen a legszegényebekre. *Az örömhír hatékonyságát sokszorosára növeli,* ha látják ezt a kívülállók. Magyarország lakosságának kb. 8%-a roma. Cigány testvéreink sokszor rendkívüli nehézségekkel küzdenek a munkanélküliség, az iskolázatlanság, a nehéz családi háttér miatt. Forduljunk feléjük különleges nyitottsággal, szeretettel!

Segítsük a helyi karitás csoportot szolgálatuk végzésében! Tanácsos a legszegényebek megsegítésének ügyeiben együttműködni az Önkormányzattal, a Máltai Szeretetszolgálattal és más karitatív szervezetekkel, velük egyeztetve elindítani a nagyobb segélyakcióinkat.

Ökumené

Törekedjünk a református, evangélikus, baptista és más keresztény közösségekkel való jó kapcsolat ápolására, a lehetséges együttműködésre! Tartsuk meg a januári ökumenikus imahét közös imaalkalmait!

A hit és magyarságunk értékeinek védelmében, a rászorultak iránti elkötelezettségben egyek vagyunk, segíthetjük és erősíthetjük egymást.

A képviselőtestületben legyen felelőse az ökumenikus kapcsolatoknak!

A kultúra világa

A mai ember igen gyakran a szép, a művészetek, a szellemi élmények segítségével sejt meg Istent. Keressük a plébánia területén élő tudósokkal, művészekkel, közéleti személyiségekkel a kapcsolatot!

Adjunk helyet templomainkban a szakrális jellegű koncerteknek, közösségi házainkban a keresztény szellemiségű kulturális programoknak.

Az igehirdetés során időről időre térjünk ki az egyház társadalmi tanításának alap igazságaira is!

Média

A képviselőtestületben legyen média felelős! A plébánia honlapját igyekezzünk frissíteni, a legfontosabb híreket mindig feltenni (pl. mise-rend, gyóntatási rend, eseménynaptár, fényképes beszámoló a plébánia életének fontosabb pillanatairól stb.)!

Templomaink, egyházi épületeink

Templomaink Krisztus szentségi jelenlétének őrzői, kisugárzói, az Istennel való találkozás szent helyei. Tegyük meg minden tőlünk telhetőt a megóvásukért, szépítésükért! Kérhetjük ebben az egyházmegye által megbízott projektiroda segítségét.

A templomok, vagy berendezésük átalakításához mindig kérjük az esetleges műemlékvédelmi engedélyen túl az egyházmegye engedélyét is, hogy az átalakítás liturgikus és művészeti szempontból is megfelelő legyen!

Egyházi épületeink őseink hitének, nagylelkűségének gyümölcsei. Lehetőleg ne adjuk el ezeket az épületeket, hanem próbáljunk nekik lelkipásztori szempontból hasznos funkciót találni. Ez lehet közösségi ház, nyári gyerektáborok helyszíne, zarándokszállás, kántor vagy hitoktatói lakás, fiatal házások számára kiröptető lakás, krízisbe került családok számára átmeneti otthon stb. Egyházi tulajdonban levő ingatlan mindig csak az egyházmegye engedélyével adható el.

A plébánia anyagi ügyei

A plébánia anyagi ügyeit kezeljük nagy odafigyeléssel, pontossággal! Vegyük igénybe világi munkatárs (könyvelő; javasolt az egyházmegyénél való könyvelés) segítségét! Törekedjünk a szerénységre, egyszerűsége magunkra, lakhatásunkra fordított összegek területén!

Buzdítsuk a híveket az önkéntes egyházi hozzájárulás és a perselyadományok fizetésére! Tegyük ezt ritkán és tapintatosan! Erre a támogatásra a plébániának nagy szüksége van, a hívő pedig ezáltal is kifejezi hitének komolyságát, őszinteségét. Az önkéntes egyházi hozzájárulás megfizetése azonban sohase legyen feltétele valamely szentség (pl. keresztség, házasság) vagy szentelmény (pl. temetés) kiszolgáltatásának! A kifejezetten rászoruló családok esetében ingyen is végezzük el a temetést, vagy más szentségkiszolgáltatást!

Az egyes plébániák pénzét *külön* kezeljük! Évről évre *számoljunk be* a plébánia anyagi helyzetéről, bevételeiről és kiadásairól!

Mindig fordítsunk megfelelő összeget a lelkipásztori célokra (zarándokutak, találkozók, hittantáborok stb.) és a szegény, rászoruló családok, idősek támogatására is!

Papi életstílus

Tápláljuk a szellemünket jó könyvek olvasása, előadások hallgatása által! Vegyünk részt lelkigyakorlaton! Ápoljuk a kapcsolatunkat családtagjainkkal, barátainkkal! Legyen időnk a pihenésre, kikapcsolódásra, testmozgásra is! Figyeljünk az *egészségünk megőrzésére!*

A nyári szabadság idején lehetséges a *szentmisék számának csökkentése*, illetve a *szentmisék helyett igeliturgia*.

Időnk legjelentősebb részét az imádságra és a lelkipásztori feladatokra fordítsuk! Az egyéb feladatokat (pályázatok, építkezés, szervezések, adminisztráció) bizzuk bátran alkalmas világi munkatársakra!

Kedves Paptestvérem!

Egyházmegyénk „a szentek földje” (Szent II. János Pál pápa). Krisztus minket is szentségre hív. Segítsen minket a hívás követésében Szent Márton, Szent Kvirin, Szent Leonianus, Boldog Batthyány-Strattmann László, Boldog Brenner János közbenjárása, segítsen nagy hitvallónk, Isten szolgája Mindszenty József életpéldája! Kövessük szent elődeink példáját! Segítsen minket a Boldogságos Szűznek Magyarok Nagyasszonyának, az apostolok Királynőjének, a Béke Királynőjének pártfogása!

Szombathely, 2020. november 29-én, Ádvent első vasárnapján

+ János püspök

II. MELLÉKLETEK

KIEGÉSZÍTŐ JAVASLATOK AZ EGYES LELKIPÁSZTORI TERÜLETEKHEZ

1. Lelkipásztoraink

- * A pap mindenekelőtt legyen az imádság embere. Minden lelkipásztor érezze lelkiismereti kötelességének, hogy közös imára is biztosítson lehetőséget akár a hívekkel, akár alkalmanként paptársaival. Ezért is fontos lenne papi közösségek létrehozása. Több plébánia összevonásával papi közösségek létrehozása. Az imádságos lelkület elmélyítését segíthetné valamelyik lelkiségi mozgalomhoz történő csatlakozás.
- * Nagyobb figyelmet kell fordítani helyi szinten is a meglévő hivatások őrzésére, megtartására. Ez megvalósulhat a ministránsokkal való foglalkozáson keresztül is, de egyéni beszélgetésekben és lelkivezetésekben is.
- * A felelős plébániai tulajdonkezeléshez az egyházmegyei gazdasági iroda dolgozzon ki hatékony segítő és ellenőrző programot. A plébános nem gazdasági vezető. Világi segítők és szakemberek bevonásával minden lehetőt meg kell tenni azért, hogy a lelkipásztorok egyre jobban mentesüljenek e terhek alól.
- * Világiak bevonása egyéb más területen is szükséges, csökkentve ezzel a lelkipásztorok terheltségét. A hívő közösség kezdeményezzen lelkipásztorával kapcsolódó programokat is, a lelkipásztorok pedig fogadják el híveik ezirányú kezdeményezését, ügyelve arra is nehogy a papot egy szűk kör kisajátítsa magának.
- * Orvosi vizsgálatok, szűrések, egészségi állapot folyamatos felmérése az egyházmegye szervezésében.
- * Káros szenvedélyek leküzdésében intézményi segítségre legyen kötelezhető az érintett lelkipásztor.

- * Továbbképzéseken, lelki gyakorlatokon részvétel, folyamatos lelki kísérés, szupervízió lehetősége.
- * Kultúrára, sportra lehetőséget biztosítani akár papi, akár helyi szinten. Ez hasznos segítség a testi-lelki egészség megőrzésére.

2. Oktatás - hitoktatás

- * Keresztelési felkészítés a szülők, keresztszülők számára. Lehetőség szerint a keresztelés előtti találkozás ne csak egyetlen alkalomból álljon, és ne csupán a szertartás megbeszélésére, adatok felvételére szorítkozzon, hanem valódi lelki beszélgetés, hitébresztés, hitbéli megerősítés legyen - jusson idő a felmerülő kérdések, kétségek megfogalmazására, meghallgatására, megválaszolására.
- * Katekumenátus. Évente kerüljön meghirdetésre minden plébánián – vagy több plébánia összefogásával – a beavató szentségek felvételére való felkészülés lehetősége felnőttek számára.
- * Szentmise és szentségimádás tanítása, értékének felfedeztetése. Fontos és szükséges lenne (pl. prédikáció- vagy előadássorozat keretében) tanítani, magyarázni az Eucharisztia lényegét, a szentmise menetét, részeit, azok értelmét - ezáltal is felébresztve és erősítve a vágyat a hívekben az Oltáriszentség misztériumának mind gyakoribb és mind mélyebb átélésére.
- * Szentgyónási lehetőség biztosítása. Minden korosztály számára kiszámíthatóan, rendszeresen biztosított legyen a szentgyónás lehetősége – ezzel párhuzamosan szükséges a buzdítás a rendszeres szentgyónásra, valamint az életállapotnak, életkornak megfelelő lelki tükrök elérhetővé tétele a hívek számára.
- * Élményközpontú pedagógia. Hitbéli tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása testi, lelki, szellemi szinten – a lelkiség és az ismeret egyensúlyba hozása a hitoktatásban.
- * Bibliaismeret: Szentírás-használat tanítása (akár mobiltelefon-alkalmazással).

- * Páros és csoportos munkaformák alkalmazása a hittanórák során.
- * Házasságra és családi életre felkészítő programok: 10 éves kortól a lányoknak a „Ciklus-show”-, a fiúknak a „Titkos küldetés”-program elérhető egyházmegyénkben.
- * Ökumenikus gyermek-imaalkalmak: ha a helyi körülmények – a felekezetek közti együttműködés, nyitottság – lehetővé teszik, a gyermekeket is érintő, konkrét témák köré szervezhetők (pl. ima a szülőkért, családokért, békéért).
- * Rózsafüzér-ima: pl. csatlakozás a minden évben október 18-án zajló „1 millió gyermek imája a békéért” elnevezésű világméretű kezdeményezéshez.
- * Egyházi szolgálatok: nagyobb hittanos gyermekek bevonása a különböző egyházi és liturgikus szolgálatokba (pl. ministrálás, felolvasás, karitatív tevékenység) – hogy egyre jobban megtalálják helyüket az Egyházban, és otthon érezzék magukat a hívő közösségben.
- * Nyári táborok: hittantábor, imatábor szervezése a hitoktatásban résztvevő gyermekek számára (akár több plébánia összefogásával) – segítőként a már megbérmált fiatalok (ifjúsági közösség), fiatal felnőttek, szülők is bevonhatók.

Az elsőáldozási felkészítővel kapcsolatos javaslatok:

- * Az elsőáldozásra való felkészülés legalább egy teljes év legyen.
- * Szülők bevonása minden lehetséges módon. A felkészülési alkalmak során külön foglalkozás – tanítás, beszélgetés, imaalkalom – a szülőknek, gyakorlati tennivalók, háttérmunkák, stb.
- * Vasárnapi szentmisék: gyermekek bevonása a liturgikus szolgálatokba – közelebb vinni őket az Eucharisztia misztériumához tanítással, élményekkel. Családos vagy gyermek-szentmisék: a gyermekekhez közelebb álló nyelvezet, szimbólumok, stílusjegyek (pl. zene) használatával.

- * Családos vagy gyermek-szentségimádás.
- * Hívő közösség bevonása (pl. imaháttér, „kezesek” – mindenkiért személyesen imádkozik valaki –, rózsafüzér-társulat imaszándékai).
- * „Második gyónás”, „második áldozás” közös megünneplése: hogy a gyerekek és a szülők megértsék, hogy a szentségekhez járulás nem az út vége, hanem éppen a kezdete.

A bérmálási felkészítővel kapcsolatos javaslatok, szempontok:

- * A bérmálási felkészítés legalább egy teljes év legyen. A felkészítő folyamat során ne csak ismeretátadás és számonkérés történjen, hanem hitre, hitéletre, imaéletre nevelés, ezen keresztül élő, személyes istenkapcsolatra segítés, illetve a fiatalok plébániai közösségbe való integrálása is.
- * Katekumenális szertartások beépítése (pl. beavató mise: az oltár körül szűk körben, minden szolgálatot elvégezve, saját könyörgések, kommentált, „interaktív” mise).
- * Ifjúsági szentségimádás, imaiskola és más imaalkalmak (pl. lelki adoptálás, rózsafüzér, ökumenikus ifjúsági imaóra).
- * Hívő közösség bevonása (pl. imaháttér, „kezesek” – mindenkiért személyesen imádkozik valaki –, rózsafüzér-társulat imaszándékai) – a felnőtt keresztény tanúságtétel, segítség a megfelelő bérmaszülő megtalálásához.
- * Team-munka a lelkipásztor vezetésével vagy irányításával (min. 3 fő – pl. hitoktatók, szerzetesek, házaspárok, de bevonhatók már megbérmált fiatalok is).
- * Ifjúsági közösség szervezése a megbérmált fiatalokból.

A bérálás előtti lelkigyakorlattal kapcsolatos javaslatok, szempontok:

- * Időtartam: csütörtök estétől szombat délutánig (a pénteki tanítási napokról - szükség esetén - központilag a püspökség kéri el a gyerekeket).
- * Létszám: max. 60 fő – szükség esetén több alkalom szervezése.
- * Felelős: lelkipásztor + 2-3 segítő.
- * Finanszírozás 3 részletben: püspökség + plébánia + család (ez utóbbi lehet természetbeni is: utaztatás, élelmiszer) – rászoruló családok támogatásának biztosítása (esetleg a hívő közösség anyagi hozzájárulásával: gyűjtés, perselyadomány).

3. Plébániai közösségek

Az egyházközség tagjai ismerhessék meg a helyi egyház helyzetét, a megvalósítandó célokat, programokat, a vállalható feladatokat – kapjanak bizalmat és ezáltal lehetőséget, hogy ki-ki életállapotának, képességeinek, lehetőségeinek megfelelően tevékenyen részt vehessen az egyházközség életében, dolgozhasson Isten ügyéért.

- * Közösségi imaalkalmak, imacsoportok szervezése, imamódok tanítása: rendszeres szentségimádási alkalmak szervezése, imamódok tanítása.
- * Rózsafüzér-társulat létrehozása, támogatása – az egyházközség imaháttere lehet (imaszándékok gyűjtése – hangsúlyozottan imádkozni a püspökért és a papokért / az egyházközség és az egyházmegye lelkipásztoraiért).
- * Imaiskola, bibliakör szervezése.
- * Imaösvény létrehozása a templomban (pl. az egyházi év egy-egy jelentős időszakához kapcsolódóan).
- * Közösségek által vezetett keresztút nagybőjtben.

- * Ökumenikus imaalkalmak szervezése – a helyi lehetőségek függvényében.
- * A hívek bevonása minden lehetséges módon a különböző imaalkalmak szervezésébe, lebonyolításába.

4. Család

- * A nagyobb városokban évente központi jegyeskurzus biztosítása.
- * A Szombathelyi és a Zalaegerszegi Esküvő Kiállításon legyen jelen az egyházmegye, és ezen a fórumon is segítse a házasságra készülők tájékozódását.
- * A jegyespárt a jegyeskurzust végző egyházközség kapcsolja össze a későbbi lakhely szerinti egyházközséggel. (Erre készíthetne minden plébánia egy „információs anyagot”: a fiatal házaspárok köszöntése, alapvető információk az egyházközségről – miserend, hivatali idő, családos közösség és más közösségek, családos programok...) – Ennek koordinációját elláthatná a helyi „családreferens házaspár”.
- * Fontos a korábbi jegyesek utánkövetése. Ennek legfőbb eszköze a családközösségbe kapcsolásuk.
- * Személyes (nyolcszemközti) beszélgetések lehetősége hívő házaspárokkal.
- * Az egyházmegye papjainak érzékenyítése, képzése a család témakörében.
- * Anyagi problémákkal küzdő családok segítése: nem elsősorban konkrét anyagi segítség, hanem hosszabb távú tanácsadás-kísérés – Ehhez szükséges egy szakember csapat összeállítása és/vagy bevonása a munkába.
- * Családok képzése-érzékenyítése a pénzügyi tudatosság területén.
- * Egyházmegyei családpasztorációs honlapon online segítség/tanácskérésre felület kialakítása.

- * A gyermekre várók és a meddőséggel küzdők segítése a Creighton Módszer és a NaPro Technológia szélesebb körű megismertetésével és elérhetővé tételével egyházmegyei szinten.
- * Párkapcsolati előadássorozat és „műhely” indítása. A plébániákon rendszeresen legyenek család-házasság témájú előadások vagy tanúságtételek – közben gyerekfoglalkozás.
- * Erre megszólítani fiatalokat, idősebbeket is. Itt essen szó a közösségről, akár tanúságtétel formájában. Ez egy jó alapot teremthet egy plébániai családok közösség elindításához.
- * A családok, házaspárok személyes meghívása a családközösségbe. A meghívó lehet: a helyi atya, egy közösségi tapasztalattal rendelkező házaspár, hitoktató - a gyerekeken keresztül.
- * Családközösség indításához, működtetéséhez gyakorlatias segédanyagok ajánlása az atyáknak, leendő közösségvezetőknek (Segítség kérhető a családpszichológus bizottságtól).
- * Lehetőség szerint közösségi formában valósuljon meg a jegyeskurzus (állandó kiscsoportokkal) – ebből kiindulva közösség alakítása a fiatal házasokból, vagy közösségbe kapcsolásuk.
- * „Nyitott plébániák”: a plébánia épületében kialakítani egy közösségi helyiséget. – Ez helyet biztosíthat a családközösségek összejöveteleikhez, és jelzi, hogy a plébánia az egyházközség tulajdona. A plébános adjon kulcsot a csoportvezetőknek, hogy szabadabban használhassák ezeket a közösségi tereket.
- * Tapasztalt házaspárok igény szerinti konkrét segítségnyújtása egy-egy közösség elindításához, kezdeti működtetéséhez.
- * A működő családok közösségei láthatóvá-elérhetővé tétele a hívek számára. Részvételük különféle feladatokban, szolgálatokban. Bemutató plakáttal, plébániai újságban, honlapon.

Javaslatok plébániáknak a családokkal való foglalkozáshoz:

- * Szállást keres a Szent Család-hagyományának felélesztésével a családok közti kapcsolatok építése.
- * A plébános az abban az évben esketett pároknak írjon személyes karácsonyi üdvözlőt, érdeklődjön hogylétükről...
- * Családok megáldása – szent család vasárnapján (erre a jubiláló házaspárok konkrét meghívása).
- * Kerek házassági évfordulójukat ünneplő párok évenkénti (személyes) meghívása egy ünnepi misére, megáldásuk.
- * Vízkereszthez kapcsolódó házmegáldás – a családok meglátogatása, megszólítása.
- * Az előző évben keresztelt gyermekek családjának meghívása Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepére.
- * A Házasság Hete rendezvénysorozathoz egyházközségi szinten is csatlakozhatunk. Pl.: előadás, páros programok, házaspárok szentmiséje és megáldása...
- * Édesanyák megáldása Anyák napján.
- * Egyházközségi családi majális szervezése (A szervezésbe is meghívni a nyitottabb házaspárokat).
- * Keresztelésre készülő családoknak egy rövid leírás ajándékba a gyermekvédőszentjéről.
- * Baba-mama klub indítása.
- * Szülésre és keresztény gyermeknevelésre felkészítő tanfolyam – testi-lelki felkészítés.
- * Adjunk segédanyagot a jegyeseknek a gyónásra való felkészüléshez és a gyónáshoz. Azoknak, akik évek óta nem gyóntak, ez fontos segítség lehet.
- * Az előző évi jegyespárokat vissza lehetne hívni, meséljenek az utánuk következő jegyeseknek az esküvő és az első hónapok élményeiről, tapasztalatairól. A feladaton keresztül tán bevonhatók az egyházközség életébe, akár a jegyesoktatásba.

- * Férfiak megszólítása – először könnyedebb programokkal (Pl.: borkóstoló, közös meccsnézés).
- * Plébániai szabadidős hetek szervezése kisgyerekes családoknak, idősebb házásoknak, családoknak, ahol sérültet gondoznak.
- * Imaórák, szentségimádási órák házaspároknek – közben gyermekfoglalkozás. A családos szentmiséken a házasság, család rendszeresen legyen a prédikáció témája.
- * A plébánia ifjúsági csoportjába tartozó fiatalok bevonása a programokhoz kapcsolódó és/vagy igény esetén a családoknál szükséges gyermekfelügyeletbe. A családoknak nyújtott segítség mellett fontos, hogy a fiatalok tapasztalatokat és mintákat kapnak saját életükhöz.
- * A plébánia weboldalain időnként családos témájú hírek, bejegyzések közzététele, az egyházmegye családos oldalainak követése, ajánlása.
- * Családok bevonásával megszervezni, hogy a plébániához tartozó idősek, betegek eljuthassanak a vasárnapi szentmisére.
- * Évente egyszer (pl. nagyböjtben) bűnbánati liturgia és gyóntatás, ehhez kapcsolódóan alkalmat teremteni a kölcsönös kiengesztelődésre a családban.
- * Gyermek-szentségimádási alkalmak szervezése. Ötletek, anyagok: <http://gyermekszentsegimadas.hu/>
- * Családi zárándoklat szervezése – lelki tartalommal, de a gyermekek számára is befogadható módon.
- * Elvált egyedül élők számára közösségi- és imaalkalmak szervezése, szentmise értük és nekik – megerősítve őket a hűségben, az életállapotukban való kitartásban. Elvált újrահázasodottak segítése a lelki és közösségi életben – bízunk rájuk is feladatokat, imaalkalmakat. Évente egyszer egyházmegyei meghirdetésben szentmise értük és nekik.
- * Családközösségek összejövetelei számára nagyszerű tematikát kínál a Gorove László és Kriszta által összeállított és kidolgozott 33 alkalmas témasorozat.

5. Ifjúság

- * A fiatalok gondolatainak, igényeinek megismerése:
 - Az Ifjúságpasztorációs Iroda által szervezett kérdőíves felmérés lehetőséget nyújthat, hogy a fiatalok elmondhassák véleményüket, gondolataikat az Egyházzól, papságról, hívőkről, hitről – a „másik oldal” pedig tisztább képet kaphasson arról, hogy hogyan érez, gondolkodik ma a fiatal generáció. Ez sokat segíthet egy gyümölcsözőbb ifjúságpasztoráció tervezésében és szervezésében.
 - Szükséges, hogy az Egyház meghallgassa az emberek, köztük a fiatalok véleményét bizonyos fórumokon (pl. Szólj be a papnak!), ahol hiteles, őszinte, igazi választ kaphatnak az őket foglalkoztató kérdésekre (vö. *Christus vivit* 38).
- * A fiatalok bevonása:
 - Komolyan kell venni a fiatalokat a plébánián. Ötleteikre, vállalásaikra lehetőségként kell tekinteni. Feladatokra, megbízásokra van szükségük (pl. részfeladatok a plébániai programok szervezésében, liturgikus szolgálat, hittantábori csoportvezetés, stb.), melyek elvégzését pozitív visszajelzésnek, megerősítő értékelésnek kell követnie.
- * Fiatalok a fiatalokért:
 - Az ifjúság az Egyházon belül is leginkább az ifjúságon keresztül szólítható meg. Egy hívő fiatal sok támadás érhet a hite miatt a kortárs-közösségben. Nagyon fontos volna az ilyen helyzetek megfelelő kezelésében, a hitről való bátor tanúságtételben segítséget, megerősítést és főként jó példát nyújtani az ifjúság számára (pl. missziós, evangelizációs kurzus, előadás, beszélgető-kör egyházi iskolai vagy hittanórai keretek között, ifjúsági közösségi alkalmak során).

* Megújuló Egyház:

- Nagyon fontos lenne, hogy minél többször és több fórumon nyilvánuljon meg az Egyház a különböző társadalmi, erkölcsi kérdésekben, és bátran szembe menve napjaink szellemi zűrzavarával ne féljen kimondani az örök igazságokat – ezáltal is hiteles példát mutatva a tanúságtevő, hitvalló életre a fiataloknak (vö. *Christus vivit* 37).
- A liturgikus zene terén feltétlenül szükségesnek látszik a különböző zenei stílusokban rejlő lehetőségek átgondolása és alkalmazása. A fiatalokhoz közelebb álló egyházi könnyűzene terjedését különböző zenei képzésekkel lehetne támogatni. Minden eszközzel (pl. egy szakmai bizottság felállításával) törekedni kell arra, hogy a liturgia zenéje – akár orgonás, akár gitáros – minőségi, szép, vonzó és főként az Isten tiszteletéhez méltó legyen.
- Hasznos lehet a jövőben egy liturgikus tájékoztató füzet elkészítése, mely templomainkban segítséget nyújthatna az oda újonnan betérők vagy a liturgiában még kevésbé járatos hívek számára az eligazodásban (pl. templomi szokások, illemszabályok, a szentmise menete, egyszerű magyarázata, alapvető szabályok és gyakorlati útmutatás a liturgián való részvételhez). Ezáltal talán otthonosabbá tehetnénk templomainkat az oda először betérő fiatalok számára is.

6. Szeretetszolgálat

- * Ifjúsági karitászcsoport létrehozása a működő plébániai csoport mellett.
- * A segélyezett családok gyermekeinek tanulási segítségnyújtása. E területen együttműködés helyi pedagógusokkal és szakemberekkel.
- * Az adományok célzott szétosztása nem csak az ünnepekhez kötődően, hanem folyamatosan az év során.
- * Hitoktatókkal való rendszeres kapcsolattartás a rászoruló felkutatása érdekében.
- * Szentségi felkészítés kísérése a rászoruló családoknál: felnőttek bekapcsolása a katekumenátus folyamatába akár külön csoportban is.
- * Hátrányos helyzetű gyermekek tartós támogatása és hitoktatásának segítése.
- * Közös lelki programok a plébániai karitászmunkatársai számára.
- * Munkatársak rendszeres tapasztalatcseréjének megszervezése és az egyházmegyei továbbképzéseken való részvétel.
- * Szupervíziós lehetőség az egyházmegyei központ segítségével.
- * Egyedülálló időseket látogató csoportok létrehozása. E csoportok munkatársainak felkészítése és mentorálása az egyházmegyei központ segítségével.
- * A katolikus sajtó népszerűsítése.
- * Idősothonok látogatása.

Javaslatok a kórházi beteglátogatáshoz

- * Önkéntesek toborzása.
- * Önkéntesek szupervíziója az egyházmegyei központ segítségével.
- * Kórházi koordinátorok kijelölése: kapcsolattartás a betegek, kórházi dolgozók és lelkipásztorok, illetve akolitusok között.
- * Anyagi forrás biztosítása szentképek, újságok és könyvek vásárlására.

Javaslatok a Karitászközponttal kapcsolatban

- * Nemzetközi kapcsolatok bővítése.
- * Testvérszervezetekkel való együttműködés (Máltai Szeretetszolgálat, Baptista Szeretetszolgálat, Ökumenikus Segélyszervezet).
- * Szombathely és Zalaegerszeg Megyei Jogú Városokkal, a Vas és a Zala Megyei Önkormányzattal való hatékonyabb együttműködés.
- * Pályázati források, további támogatások felkutatása.
- * Karitásztábor infrastruktúrájának fejlesztése.
- * Idősek Otthona alapítása.

Javaslatok a szenvedélybetegek ellátására vonatkozóan

- * Tanulmányi utak és zárandoklatok szervezése.
- * Pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése.

Javaslatok a pszichiátriai alapszolgáltatásokhoz

- * Lakóotthon kialakítása fiatal pszichiátriai betegek számára foglalkoztatással.
- * Családok tehermentesítése átmeneti felügyelet biztosításával.
- * Pszichiátriai betegek hozzátartozóinak pasztorális csoportok létrehozása.
- * Kulturális és szabadidős programokba való rendszeres bekapcsolódás érintettek, családtagok számára.

7. Ministránsok

- * A lelkipásztor szólítsa meg a templomba járó gyerekeket és fiatalokat, hívja őket az oltárszolgálatra. A ministránsok felkészítésében és közösségük szervezésében fontos szerepe van a helyi lelkipásztoroknak. Elengedhetetlen a ministránsok oktatása, képzése és közösséggé formálása. A ministráns közösség életének szerves része a szolgálaton túl, a közösségi élet is. Szervezzünk szabadidős alkalmakat (közös játék, kirándulás, nyári tábor...), így építve a meglévő közösséget, és befogadva az újonnan érkezőket.
- * A felkészült jelölteket ünnepélyes avatással erősíthetjük meg szolgálatukban. Jelöljük ki „főministránst” és ünnepélyes avatással erősítsük meg szolgálatában, legyen a lelkipásztor jobbkeze.
- * A ministránsok ismerkedjenek meg a közismert példaképek (Szent Tarziciusz, Bosco Szent János) mellett új, mai „elődökkel” is (Boldog Brenner János).
- * A lelkipásztor tartson kapcsolatot a ministránsok szüleivel is. Bízassa őket, hogy támogassák gyermekeiket az oltárszolgálatban.
- * A plébániai ministráns csoportok aktívan kapcsolódjanak be az egyházmegyei ministráns programokba.

8. Sajtó

- * Minden plébániának legyen saját honlapja.
- * Kívánatos volna egy olyan mobilalkalmazás létrehozása, amelyen szintén egyházmegyénk, hitünk jelenne meg.
- * Martinus havilapunk folyamatos megújítása, új előfizetők megszólítása.
- * Létre kell hozni a Szombathelyi Egyházmegye Médiaközpontját. Az önkéntesekre épülő sajtóapostoli munka mellett ez az új szervezet biztosítaná az egyházmegye kommunikációját. Az új szervezet a Szombathelyi Egyházmegye online, az offline, a rádiós és televíziós, videós megjelenését szervezné, koordinálná, végezné. A jelenleg rendelkezésre álló lehetőségek közül e szervezet keretei között dolgozna tovább az egyházmegye sajtómunkatársa, a szombathelyi Mária Rádió állandó vezetője.
- * A Médiaközpont számára biztosítani kell egy kisméretű stúdiót is, olyan helyet, ahol a számítógépes munkaállomások, és a videós vágások készülnének, valamint egy helyiséget a raktárnak.
- * Ez lehetőséget ad a jelenleg meglévő kapacitáshiány kiküszöbölésére, a több helyszínen egy időben történő munkára, több beszámoló elkészítésére, kisfilmek készítésére különböző korosztályoknak. Lehetőség nyílna a kapcsolattartásra a médiamunkát támogató sajtóapostolokkal, akiknek folyamatos képzését, munkájuk segítését is megoldaná a Médiaközpont.

A BÉRMÁLÁS

1. A Bérálás rendje

Bérmálkozók életkora

Egyházmegyénkben a bérmálás szentségében legkorábban az általános iskola 8. évfolyamában lehet részesülni. Ettől eltérni csak akkor lehet, ha egy plébánián csak két évente van bérmálás. Ebben az esetben már 7. osztályban is lehet engedni a diákokat a szentséghez. A katolikus iskolákban a fenntartó és az iskolalelkész közösen határozza meg a bérmálás időpontját, azzal a kitételrel, hogy az legkorábban a 8. osztályban lehet. Azoknak a diákoknak, akik az érettségiig az egyházi iskolában tanulnak, a bérmálást történjen lehetőleg a 10. osztályban, vagy ez után.

Ha a plébános jónak látja, józan belátás szerint magasabb életkort is meghatározhat a bérmáláshoz. Azonban soha ne feledkezzünk el azokról a diákokról, akik otthonuktól távol tanulnak, s napirendjük miatt nem tudnak az otthoni hétközbenei bérmálkozási programban részt venni. Gondoljunk a kollégistákra is, akik az otthoni felkészítésen csak hétvégén tudnának részt venni.

A bérmálás a saját plébánián vagy az egyházi iskolában történjen. Ez alól csak valóban indokolt esetben tegyünk kivételt, és ilyenkor különlegesen ügyeljünk arra, hogy a fiatal felkészítése a bérmálásra, valamint a Szentmiséken való részvétele biztosított legyen.

Bérmálási felkészítés ideje

A bérmálási felkészítés ideje legalább 1 tanév. Ez nem azonos a 8. osztályos iskolai hittannal. A felkészítő alkalmak az egész tanév során hetente min. 45 percben vagy kéthetente min. 90 percben történjenek. A kétheténél ritkább találkozók sem lelki, sem pedig módszertani szempontból nem megfelelők.

A bérmálási programhoz hozzátartozik egy 3 napos lelkigyakorlat (csütörtök délutántól szombat délutánig vagy péntek délutántól vasárnap délutánig). Ha lehetséges, ezt a felnőtt katekumeneknek is érdemes megszervezni.

Bérmálási felkészítés tartalma

Mivel a bérmálkozók több éven keresztül részesültek hitoktatásban, a bérmálási program tartalma ne ugyanaz legyen, mint ami a hittanóráé. Ne pusztán elméleti ismeretek átadására törekedjen, s főleg ne csupán frontális előadás formájában. A bérmálásra való felkészítő programban kapjon sok helyet a megtapasztalás, a gondolatok és kérdések kimondásának lehetősége, valamint elkötelezett keresztényekkel és keresztény fiatalokkal való találkozás. A folyamat legfontosabb célja, hogy a bérmálásra készülőek szerezzenek személyes tapasztalatot Istenről, aki jelen van az ő életükben is, és az Egyházzal, amelynek közössége erősíti őket életútjukon.

A bérmálási találkozók során erősen ajánlott a YouCat bérmakönyv tematikájának és módszereinek használata. A könyvet a bérmálkozók kapják is meg, míg a felkészítésben részt vevők a tanári kézikönyvet használják. A kidolgozott órák nagy segítséget nyújtanak a készületben, de fontos előre látni, hogy egy-egy téma feldolgozása biztosan nem koncentrálódhat egyetlen alkalomra.

A foglalkozásokat ne mindig a lelkipásztor vezesse, de lehetőség szerint minden alkalmon legyen jelen. Ő vezesse az imákat és segítsen a gyakorlati kérdésekben. Nagyon megfelelő világi segítők, házaspárok és

fiatalok bevonása a programba, amely által az Egyház tagjainak sokféle szerepét mutathatjuk be, s amelyen keresztül a lelkipásztorok terheltsége is csökkenthető. A lelkigyakorlat megszervezése és lebonyolítása kapcsán határozottan kérjük a lelkipásztorokat, hogy szíveskedjenek világi munkatársak segítségét igénybe venni. Szükség esetén az egyházmegye biztosítja ennek lehetőségét.

Bérmálási lelkigyakorlat

A bérmálási lelkigyakorlaton való részvétel a bérmálkozás évében minden bérmálkozó számára kötelező. A lelkigyakorlat bentlakásos legyen, a felkereshető szálláshelyek listáját az egyházmegye folyamatosan frissíti.

A lelkigyakorlat programját, a forgatókönyvet és a szükséges eszközök listáját az egyházmegye a szervezők rendelkezésére bocsátja. A helyi szervezőknek így csak a lebonyolításban kell részt vállalni. Ez a programtervezet a helyi viszonyoknak megfelelően változtatható. Amennyiben egy plébánián nem állnak rendelkezésre elegendő számban – vagy egyáltalán nincsenek – világi segítők, az egyházmegye biztosítja azon világi munkatársak listáját, akik szívesen részt vesznek egy-egy lelkigyakorlat lebonyolításában. A plébános erről a listáról választhat segítőt. A lelkipásztorok ne egyedül vezessék a lelkigyakorlatot.

A lelkigyakorlat anyagi hátterét rendes esetben három forrásból kell biztosítani: az egyházmegye, a plébánia és a bérmálkozó családja között harmadolni. A család hozzájárulása lehet természetbeni juttatás is. Anyagi nehézségek esetén az egyházmegyei hivatalt kell keresni. Nagyon ügyeljünk arra, hogy anyagi lehetőségek híján senkinek ne kelljen távol maradnia a lelkigyakorlattól.

Követelmények a bérmálás szentségében való részesülés kapcsán

Ideális esetben a bérmálás szentségéhez járulás alapvető feltétele az őszinte törekvés az elkötelezett keresztény életre. Sok esetben azonban egyszerűbb néhány konkrétumot megfogalmazni a szentséghez járulás feltételeként. Feltétel a legalább egy évig tartó bérmálási felkészítésen való részvétel (minimum az alkalmak 70-80 %-ában). Ezen kívül a bérmálási lelkigyakorlaton való részvétel. A vasárnapi Szentmise alapvető és nélkülözhetetlen eleme keresztény életünknek. Ügyeljünk azonban arra, hogy a Szentmisére járás kapcsán ne támasszunk olyan feltételt, amelyet felnőtt katekumenektől sem követelünk meg. Inkább kedvet igyekezzünk teremteni a szentmisére járáshoz példaadással, a szentmise értékének és értelmének felismertetésével, tanúságtétellel.

A bérmálás előtt tarthatunk vizsgát. Ám ezt helyesebb nem vizsgának nevezni, és ezen az alkalmon a diákoknak ne csupán elméleti tudásukról kelljen számot adniuk. Szervezhetünk például egy olyan beszélgetést, amelyen elmondhatják személyes élményeiket a készüléstről, a foglalkozásokról és a keresztény életéről, vagy bármiről, amiről a foglalkozásokat vezetők vagy maga a bérmálkozó beszélgetni szeretne. E mellett a felkészítés során esetleg kis felmérő dolgozatokkal kérhetjük számon a legalapvetőbb hit ismeretek elsajátítását.

A bérmaszülők

A bérmaszülői tisztség megtartása nagyon ajánlott. Ha azonban nehézségekbe ütközik megfelelő bérmaszülő megtalálása, ettől el is lehet tekinteni.

2. A bérmálás liturgiájának előkészítése és lefolyása

- * Püspök atya fél órával a szentmise kezdete előtt kb. 15 perccel érkezik. A templomban előkészíti a szükséges dolgokat (krizma, szövegek, szentképek stb.), majd a sekrestyében (vagy a plébánián) felveszi a liturgikus ruhákat a Szentmiséhez.
- * Amennyiben a körülmények megengedik, nagy bevonulás történjen a ministránsokkal együtt.
- * A templom kapujában a plébános keresztet és szenteltvizet nyújt Püspök atyának.
- * Bevonulásra énekelhető (de nem szükséges, hogy elhangozzék): Isten hozta hív nyájához, Ecce sacerdos vagy Sacerdos et pontifex.
- * Püspök atya az oltár előtt elhelyezett térdeplőn imádkozik, majd az esperes vagy más megbízott pap által vezetett imádság következik a Főpásztor fogadására (Præorator, 189. oldal). Ez az imádság azonban el is hagyható, ilyenkor az ének végeztével püspök atya feláll, és kezdődhetnek a köszöntések.
- * Közvetlenül a bevonulás után az egyházközség világi elnökének és a bérmálkozók képviselőinek köszöntései következnek. A köszöntők ne legyenek hosszúak, illetőleg akár el is maradhatnak.
- * A köszöntések után kezdődik a miseének vagy az introitus. A szentmise a megszokott menetben folytatódik.
- * A szentmise olvasmányait (de legalábbis az evangéliumot) vasárnap és főünnepen a napról, máskor A Keresztelés és bérmás szertartásának rendjéből vehetjük (230-255. old.). A Szentmise könyörgései vehetők a napról vagy a Miskönyv 777-780. oldaláról (a bérmálás kiszolgáltatásakor mondható rituális mise), a prefációt szintén a napról, vagy a 894. ill. 896. oldalról (A Szentlélekről szóló votívmise) vehetjük.
- * A Dicsőséget a kántor bejátssza, és Püspök atya intonálja.
- * Az olvasmányt és a szentleckét jó, ha a bérmálkozók, a bérmaszülők vagy a szülők közül olvassák. A kiválasztott olvasmányokat előre küldjük meg a püspökségnek.

- * Az evangélium után a plébános bemutatja a bér má lkozókat.
- * A szentbeszéd után következik a bér má lás liturgiája.
 - A keresztségi ígéretek megújítása.
 - Szentlélek hívó imádság.
 - Krizmával való megkenés.
- * A Szentlélek hívó imádságot követően indulnak a bér má lkozók (bérmaszüleikkel) Püspök atyához. Az első három bér má lkozó bér má lása alatt lehetőleg csend legyen, utána Szentlélek-énekeket énekeljenek egészen a kézmosás befejezéséig. Elhangozhat az énekek között rövidebb orgonadarab is.
- * Ha a bér má lkozók hozzák a bér macédu lát, azt egy, a plébános által előre kijelölt áldozópap gyűjtse.
- * Jó, ha egy pap segédkezik abban, hogy a bér má lkozót közel vezeti a püspök atyához, de ezt ne szavakkal tegye, mert az az esemény áhítatát elvenné. Ez az atya abban is segítsen, hogy a bér manevet, ha a bér má lkozó túl halkán mondja, hangosan megmondja püspök atyának.
- * A krizmával való megkenés után Püspök atya kezet mos, ezalatt az egyetemes könyörgéseket olvasó(k) már vonuljon/vonuljanak az ambóhoz.
- * A szentmise az egyetemes könyörgésekkel folytatódik (Keresztelés és a bér má lás szertartásának rendje szertartáskönyv 209-210. oldal, vagy egyénileg összeállított).
- * Az adományokat – ha megfelelőnek látszik – maguk a bér má lkozók vihetik az oltárhoz.
- * Az átváltoztatásra és az Isten Bárányára a bér má lkozók térdeljenek le. Készítsünk szőnyeget a székeik alá, hogy könnyebb legyen a térdelés.
- * Valamennyi bér má lkozót Püspök atya áldoztat meg. Utánuk következnek a bérmaszü lők és a hozzátartozók.

- * Ha a bér má lkozók és a bérmaszü lők egymás mellett ülnek, akkor együtt is áldoznak. Ügyeljünk arra, hogy aki valamilyen ok miatt nem tudta elvégezni a szentgyónását, az ne jöjjön ki áldozni, és számára ez ne legyen kellemetlen, ne legyen túlságosan feltűnő. A bérmaszü lőket (akár egy kis ismertető levélben, amelyben a bér má lásról való tudnivalókat leírjuk a számukra) figyelmeztessük arra, hogy csak akkor áldozzanak, ha meggyóntak.
- * Az áldozás utáni könyörgést követően – ha vannak – következhetnek a rövid köszönetnyilvánítások.
- * A záró áldás után a pápai és a magyar himnusz énekelhetjük el (ám ez nem kötelező), majd a kivonulási énekből is megvárunk még egy versszakot.
- * Kivonulás a főhajón keresztül, a templom kapujában a plébános keresztet és szenteltvizet nyújt Püspök atyának.
- * A szentmise után Püspök atya megköszöni a ministránsoknak a szolgálatot, majd külön találkozik a Tanácsadó Testület tagjaival.

3. A Szertartás szövegei

A bér má lkozók bemutatása az evangélium után

Plébános: Kedves Püspök atya! Mint a XY egyházközség plébánosa bemutatom kedves fiatal tanítványaimat, akik felkészültek a bér má lásra és a szentség kiszolgáltatását kérik. (Itt a plébános néhány személyes szót szólhat a csoportról és felkészülésükről.)

Püspök: Méltónak tartod őket?

Plébános: Felkészülésük alapján és a szentgyónás kegyelmével megerősítve méltónak tartom őket.

A keresztségi fogadás megújítása a prédikáció után

Püspök: Kedves bérmálkozók! Mielőtt megkaptátok a Szentlelket, újítsátok meg a keresztségi fogadást! Amikor megkereszteltek titeket, helyettetek szüleitek és keresztszüleitek vallották meg a krisztusi hitet. Most öntudatosan ti magatok tegyetek hitvallást, és feleljetek mindnyájanarra, amit az Anyaszentegyház nevében kérdeztek tőletek: Ellene mondotok-e a bűnnek, hogy Isten gyermekeinek szabadságában élhessetek?

Bérmálkozók: Ellene monduk!

P.: Ellene mondotok-e a gonoszság csábításának, hogy a bűn uralma alá ne kerüljete?

B.: Ellene monduk!

P.: Ellene mondotok-e a Sátánnak, aki a bűn szerzője és fejedelme?

B.: Ellene monduk!

P.: Hisztek-e Istenben, a Mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében?

B.: Hiszünk!

P.: Hisztek-e Jézus Krisztusban, az Ő egyszülött Fiában, a mi Urunkban, aki Szűz Máriától született, kínhalált szenvedett, akit eltemettek, de föltámadt a halottak közül, és ül az Atya jobbján?

B.: Hiszünk!

P.: Hisztek-e a Szentlélekben, Urunkban és éltetőnkben, akiben a mai napon a bérmálás által különleges módon részesültök úgy, amint pünkösdkor az apostolok részesültek?

B.: Hiszünk!

P.: Hisztek-e a katolikus Anyaszentegyházban, a szentek közösségében, a bűnök bocsánatában, a test feltámadásában és az örök életben?

B.: Hiszünk!

P.: Ez a mi hitünk. Ez az Anyaszentegyház hite, amelyet boldogan vallunk Jézus Krisztusban, a mi Urunkban.

A Szentlélek lehívása

Most imádkozzunk kedves testvéreim Istenhez a mindenható Atyához, hogy árássa el jóságosan Szentlelkével fogadott gyermekeit, akik újjászülettek már az örök életre a keresztség vizéből, a Szentlélek erősítse meg őket bőkezű ajándékai által szent olajával pedig alakítsa őket hasonlóvá Krisztushoz az Isten Fiához.

Mindenható Isten, Urunknak Jézus Krisztusnak Atyja, Te szolgálóidnak vízből és Szentlélekből új életet adtál, és megszabadítottad őket a bűntől.

Urunk, küldd le rájuk a Vigasztaló Szentlelket, és add meg nekik a bölcsesség és az értelem Lelkét, a jótanács és az erősség Lelkét, az isteni tudomány és a jámborság Lelkét, és töltsd be őket az istenfélelem Lelkével Krisztus a mi Urunk által.

Megkenés krizmával

Püspök: N., vedd a Szentlélek ajándékának jelét!

Bérmálkozó: Ámen

Püspök: Béke veled!

Bérmálkozó: És a te lelkeddel

Püspök: Légy hű hitedhez!

Bérmálkozó: Ígérem, hű leszek.

Hívek könyörgése

Kedves testvéreim! Könyörögjünk a mindenható Atyához és imádkozunk egy szívvel-lélekkel, hiszen egy a hitünk, egy a reményünk és egy a szeretetünk, amelyet a Szentlélektől kaptunk.

1. Könyörögjünk az Úrhoz a megbérmáltakért, hogy hitükből táplálkozva és a szeretetben megerősödve életükkel tanúskodjanak Krisztus Urunkról!
2. Könyörögjünk a szülőkért és a bérmaszülőkért, hogy szavukkal és példájukkal ezután is szüntelenül buzdítsák a megbérmáltakat Krisztus követésére!
3. Könyörögjünk N. pápánkért, N. püspökünkért, hogy a Szentlélek átadása által tegyék tökéletessé Isten népét Krisztus Urunk eljöveteleig!
4. Könyörögjünk Isten szent egyházáért, hogy a Szentlélek ereje által terjedjen és növekedjen a hit és a szeretet egységében!
5. Könyörögjünk az egész világért, hogy az emberek testvérnek tekintsék egymást faji és nemzeti különbségtétel nélkül, és őszinte szívvel keressék Isten országát, ahol a Szentlélek békét és örömet ad a szívekbe!

Istenünk, te megadtad apostolaidnak a Szentlelket, és általuk, valamint utódaik által tovább akarod adni híveidnek. Hallgasd meg imádságunkat, és Szentlelked erejével alakítsd át szívünket úgy, amint az apostolokét átalakítottad az első Pünkösöd napján, Krisztus a mi Urunk által!

VIZITÁCIÓS KÉRDŐÍV

(3 évente frissítendő adattár)

Plébániatemplom helye, titulusa:		
Plébánia neve:		
Plébánia címe:		
Plébános neve:		
Plébánia területén szolgáltató teljesítő más papok neve, beosztása:		

Plébánia összes településén (együtt) a lakosságszám:	
katolikusok száma:	
vasárnap Szentmisére járók száma:	
Plébánia egyes településein a lakosságszám:	
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
A vasárnapi Szentmisére já- rók száma (külön-külön):	
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
Tabernákulum állapota:	
Szent olajok őrzése:	

Miserend:	
Gyóntatási rend:	

Keresztelések száma:	
utóbbi 3 év átlaga:	
Elsőáldozók száma:	
utóbbi 3 év átlaga:	
Bérmálás hány évente van:	
Bérmálkozók száma:	
utóbbi 3 év átlaga:	
Esküvők száma:	
utóbbi 3 év átlaga:	
Temetések száma:	
utóbbi 3 év átlaga:	

Hittanosok száma:	
utóbbi 3 év átlaga:	
Hittanórák száma:	
Hitoktatók neve és heti óraszám:	
Hogyan történik az elsőáldozók és a bérmálkozók felkészítése (szülők bevonása, lelkigyakorlat)?	
Van-e a plébánián felnőtt katekézis?	

Hogyan történik a jegyesek felkészítése a házasságra?	
Van-e ifjúsági Szentmise?	
Vannak-e ministránsok, és hogyan foglalkoznak velük?	
Van-e karitászcsoport, és hogyan tevékenykedik?	
Kántor neve:	
Mely településeken szolgál?	
Egyházközség képviselőtestületének világi elnöke, e-mail címe:	
A média felelős neve és e-mail címe:	
Plébániai csoportok neve és rendszeresen résztvevők száma:	

Anyagiak	
Éves bevételek összesen:	
utóbbi 3 év átlaga:	
Önkéntes egyházi hozzájárulás:	
utóbbi 3 év átlaga:	
Persely:	
utóbbi 3 év átlaga:	

Hivatal	
Anyakönyvek állapota:	
Könyvelést végzi:	
Könyvelés állapota:	

Ingatlanok	
Egyházi tulajdonban levő ingatlanok címe, funkciója:	
rövid leírás (hány helyiség, állapot)	

Lelkipásztor helyzete	
Szabadság:	
Lelkigyakorlat:	
Rekollekción:	
Egészségügyi állapota:	
Tud-e szabadságra menni?	
Mióta látja el a plébániát?	
Gépkocsi típusa, évjárata ki a tulajdonosa?	
Végrendelete:	
Főbb lelkipásztori célkitűzések (3-4 fontosabb törekvés):	
Kérések, problémák, feladatok:	
Dátum:
..... vizitátor	plébános

A pasztorális terv elkészítésének kronológiája

- * **2018. november:** Elindulnak a pasztorális terv elkészítésének előkészítő munkálatai
- * **2019. február:** Megalakul az egyházmegye pasztorális tanácsa
- * **2019. március:** Témafelelősök kijelölése és a munkacsoportok megalakítása
- * **2019. április:** Az esperesi kerületek koronagyűlésein összegyűjtik az első javaslatokat a tervhez
- * **2019. március-szeptember:** A munkacsoportok elkészítik a munkadokumentumokat
- * **2019. október:** A pasztorális terv első változatának összeállítása
- * **2019. október-2020. május:** A főpásztor és a pasztorális tanács tagjai részletesen megvitatják az első változatot
- * **2020. június-augusztus:** A pasztorális terv széleskörű véleményezése az egyházmegye hívei által
- * **2020. augusztus:** A javaslatok és észrevételek feldolgozása
- * **2020. szeptember-november:** Az esperesi kerületek lelkipásztorai megvitatják és véleményezik az utolsó tervezetet
- * **2020. november:** Az esperesi kerületek javaslatainak értékelése és a végleges változat összeállítása
- * **2020. november 29.:** A pasztorális terv kihirdetése és átadása

Az Egyházmegyei Pasztorális Tanács tagjai

Elnök: Dr. Székely János megyéspüspök

Pasztorális helynök: Dr. Kürnyek Róbert

Tagok: Böjti Balázs, Császár István, Fekete Szabolcs Benedek, Molnár János, Pete Polgár Máté, Schaueremann János, B. Markovits Eszter, Brandisz Márton, Császár Róbert, Éger Csaba, Kocsis Zsuzsanna, Lendvai Rezső, dr. Marx Gyula, Molnár Péter, Németh Erika SSS, Németh Lajos, Pászner Gábor, Pászner Gellért, Pásznerné Markovits Judit, Póhr Frigyes, Pontyos Ildikó SSS, Schiffer Nóra Teréz OP, Szilvás Ádám, Tálás József, Tuczainé Régvári Marietta

A pasztorális tervhez kapcsolódó honlap

Ötletek, javaslatok, kidolgozott segédanyagok a pasztorális terv egyes témáihoz: **<http://pasztoralis.martinus.hu>**

Tartalomjegyzék

I. LEGYÜNK MA IS „A SZENTEK FÖLDJE”! 5

LELKIPÁSZTORI TERV 6

1. „NÉLKÜLEM SEMMIT SEM TEHETEK.” (JN 15,5). 8

2. „TEGYÉTEK TANÍTVÁNYAIMMÁ MIND A NÉPEKET!” (MT 28,19). 10

Alapelvek 10

Az Egyházmegye helyzete 11

Lelkipásztori irányelvek. 13

3. LELKIPÁSZTORAINK. 14

Alapelvek 14

A papság helyzete egyházmegyénkben 16

Lelkipásztori irányelvek. 17

4. A PÜSPÖK ÉS AZ EGYHÁZMEGYE VEZETÉSE 17

Alapelvek 17

Egyházmegyénk múltja és jelene. 18

Lelkipásztori irányelvek. 19

5. HITOKTATÁS – FELNŐTT KATEKÉZIS 20

Alapelvek 20

A katekézis helyzete egyházmegyénkben 21

Lelkipásztori irányelvek. 23

6. PLÉBÁNIAI KÖZÖSSÉGEK 25

Alapelvek 25

A plébániai közösségek helyzete egyházmegyénkben. 27

Lelkipásztori irányelvek. 28

7. CSALÁD 29

Alapelvek 29

A családpassztoráció helyzete egyházmegyénkben. 30

Lelkipásztori irányelvek 31

8. IFJÚSÁG 33

Alapelvek 33

Az ifjúságpassztoráció helyzete egyházmegyénkben 34

Lelkipásztori irányelvek. 36

9. SZERETETSZOLGÁLAT 37

Alapelvek 37

A szeretetszolgálat helyzete egyházmegyénkben. 38

Lelkipásztori irányelvek. 39

10. MINISTRÁNSOK 40

Alapvetés 40

A ministránsok passztorációjának helyzete egyházmegyénkben. 41

Lelkipásztori irányelvek. 42

11. SAJTÓ 42

Alapelvek 42

A médiaapostolság helyzete egyházmegyénkben 44

Lelkipásztori irányelvek. 45

LEVÉL PAPTESTVÉREIMNEK	46
1. PAPI LELKISÉG	47
A pap Isten jele a világban	47
A hívás	49
Az evangéliumi élet	54
Szegénység	54
Tisztaság	55
Engedelmesség	58
Krízisek	60
2. LELKIPÁSZTORI ÚTMUTATÁSOK	61
A pap az imádság embere.	61
Az Eucharisztia ünneplése	61
Az ige szolgálata	62
A bűnbánat szentségének szolgálata	64
Jegyesoktatás és keresztelési felkészítés	65
Elsőáldozás.	67
Bérmálási felkészítés	69
Idősek, betegek ellátása	70
Temetés.	71
Hitoktatás	71
Egyházi iskolák	72
Ifjúságpasztoráció, hivatásgondozás	73
Papi közösség.	73
Családpasztoráció.	74
Akolitusok, diakónusok, lelkipásztori kisegítők	74
Táborok	75

A felnőttek közösségei	75
A képviselőtestület	76
A közösség művésze.	77
A szegények	77
Ökumené	78
A kultúra világa	78
Média	78
Templomaink, egyházi épületeink	79
A plébánia anyagi ügyei	79
Papi életstílus	80

II. MELLÉKLETEK 81

KIEGÉSZÍTŐ JAVASLATOK AZ EGYES LELKIPÁSZTORI TERÜLETEKHEZ 82

1. LELKIPÁSZTORAINK.	82
2. OKTATÁS - HITOKTATÁS	83
Az elsőáldozási felkészítővel kapcsolatos javaslatok:	84
A bérmálási felkészítővel kapcsolatos javaslatok, szempontok:	85
A bérmálás előtti lelkigyakorlattal kapcsolatos javaslatok, szempontok:	86
3. PLÉBÁNIAI KÖZÖSSÉGEK.	86
4. CSALÁD	87
Javaslatok plébániáknak a családokkal való foglalkozáshoz:	89
5. IFJÚSÁG	91

6. SZERETETSZOLGÁLAT	93
Javaslatok a kórházi beteglátogatáshoz	94
Javaslatok a Karitászközponttal kapcsolatban	94
Javaslatok a szenvedélybetegek ellátására vonatkozóan	94
Javaslatok a pszichiátriai alapszolgáltatásokhoz	95
7. MINISTRÁNSOK	95
8. SAJTÓ	96
A BÉRMÁLÁS	97
1. A BÉRMÁLÁS RENDJE	97
Bérmálkozók életkora	97
Bérmálási felkészítés ideje	98
Bérmálási felkészítés tartalma	98
Bérmálási lelkigyakorlat	99
Követelmények a bérmálás szentségében való részesülés kapcsán	100
A bérmászülők	100
2. A BÉRMÁLÁS LITURGIÁJÁNAK ELŐKÉSZÍTÉSE ÉS LEFOLYÁSA	101
3. A SZERTARTÁS SZÖVEGEI	103
A bérmálkozók bemutatása az evangélium után	103
A keresztségi fogadás megújítása a prédikáció után	104
A Szentlélek lehívása	105
Megkenés krizmával	105
Hívek könyörgése	106

VIZITÁCIÓS KÉRDŐÍV	107
A PASZTORÁLIS TERV ELKÉSZÍTÉSÉNEK KRONOLÓGIÁJA	114
AZ EGYHÁZMEGYEI PASZTORÁLIS TANÁCS TAGJAI	115
A PASZTORÁLIS TERVHEZ KAPCSOLÓDÓ HONLAP	115

Szerkesztő:

Dr. Perger Gyula

Tervezés, műszaki szerkesztő:

Fábián Tamás

Nyomdai munkák:

Yeloprint Nyomda

9700 Szombathely, Géfin Gyula u. 11.

Kiadja:

Martinus Könyv- és Folyóirat Kiadó

9700 Szombathely, Berzsenyi Dániel tér 3.

Telefon: 94/513-191; Mobil: 30/659-7320 | Email: info@martinuskiado.hu

Webáruház: www.martinuskiado.hu

Felelős kiadó: Dr. Perger Gyula

